

SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Godina V - Broj 2

Utorak, 20. siječnja/januar 1998.
SARAJEVO

Akontacija za I kvartal 1998.
uključujući i pretplatu za
"Službeni glasnik BiH": KM 45.-

12

Na temelju poglavlja IV Odjeljak B, članka 7a Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ O PROGLAŠENJU ZAKONA O UPRAVNOM POSTUPKU

Proglašava se Zakon o upravnom postupku koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma održanoj 29. listopada/oktobra 1997. godine i na sjednici Doma naroda održanoj 4. prosinca/decembra 1997. godine.

Broj 01-7/98
8. januara/siječnja 1998. godine
Sarajevo

Predsjednik
Federaciji BiH
prof. dr **Ejup Ganić**, s. r.

ZAKON O UPRAVNOM POSTUPKU

PRVI DIO

OPĆE ODREDBE

I - OSNOVNA NAČELA

1. Važenje zakona

Članak 1.

(1) Po ovom zakonu dužni su postupati organi uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) i organi uprave kantona - upanije, kao i gradske i općinske službe za upravu i drugi organi (u daljem tekstu: organi) kad u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obvezama ili pravnim interesima građana, pravnih osoba ili drugih stranaka.

(2) Nadležna tijela kantona - upanija mogu donositi dopunska pravila upravnog postupka koja moraju biti sukladna ovom zakonu.

(3) Po ovom zakonu dužni su postupati i poduzeća (društva), ustanove i druge pravne osobe kad u obavljanju javnih ovlasti (u

daljem tekstu: institucije koje imaju javne ovlasti) koje su im povjerene zakonom ili propisom gradskog ili općinskog vijeća, rješavaju u upravnim stvarima.

2. Poseban postupak

Članak 2.

Pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu se samo izuzetno, posebnim zakonom urediti drukčije nego što su uređena ovim zakonom, ako je to nužno za drugačije postupanje u tim pitanjima, s tim da ne mogu biti protivna načelima ovog zakona.

3. Supsidijarna primjena zakona

Članak 3.

U upravnim oblastima za koje je zakonom propisan poseban postupak, postupaju se po odredbama tog zakona, s tim da se po odredbama ovog zakona postupaju u svim pitanjima koja nisu uređena posebnim zakonom.

4. Načelo zakonitosti

Članak 4.

(1) Organi i institucije koje imaju javne ovlasti kada postupaju u upravnim stvarima dužni su da te stvari rješavaju na osnovu zakona i drugih propisa, kao i općih akata institucija koje imaju javne ovlasti i koje one donose na osnovu javnih ovlasti.

(2) U upravnim stvarima u kojima je organ odnosno institucija koja ima javne ovlasti zakonom ili na zakonu zasnovanom propisu ovlašten da rješava po slobodnoj ocjeni, rješenje mora biti doneseno u granicama ovlaštenja i u skladu s ciljem s kojim je ovlaštenje dato.

(3) Pravila postupka utvrđena odredbama ovog zakona važe i za slučajeve u kojima je organ odnosno institucija koja ima javne ovlasti ovlašten da u upravnim stvarima rješava po slobodnoj ocjeni.

5. Zaštita prava građana i zaštita javnog interesa

Članak 5.

(1) Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti vode postupak i rješavaju, dužni su da strankama omogućavaju da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći pri tom računa da ostvarenje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih osoba niti u suprotnosti sa zakonom utvrđenim javnim interesom.

(2) Kad slu bena osoba koja rješava neku upravnu stvar, s obzirom na postojeće činjenično stanje, sazna ili ocijeni da određena stranka ima osnova za ostvarenje nekog prava, upozoriće je na to.

(3) Ako se na osnovu zakona strankama nala u kakve obveze, prema njima će se primjenjivati one mjere predviđene propisima koje su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama posti e cilj zakona.

6. Načelo efikasnosti

Članak 6.

Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti rješavaju u upravnim stvarima, du ni su da osiguraju efikasno ostvarivanje prava i interesa građana, poduzeća (društava), ustanova i drugih pravnih osoba, što obuhvata dobru organizaciju na izvršavanju poslova od strane organa, koja osigurava brzo, potpuno i kvalitetno rješavanje upravnih stvari u upravnom postupku uz svestrano razmatranje tih stvari.

7. Načelo materijalne istine

Članak 7.

U postupku se mora utvrditi pravo stanje stvari, i u tom cilju moraju se utvrditi sve činjenice koje su od va nosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

8. Načelo saslušanja stranke

Članak 8.

(1) Prije donošenja rješenja stranci se mora pru iti mogućnost da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su va ne za donošenje rješenja.

(2) Rješenje se mo e donijeti bez prethodnog izjašnjenja stranke samo u slučajevima kad je to zakonom dopušteno.

9. Ocjena dokaza

Članak 9.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje ovlaštena slu bena osoba po svom uvjerenju, na osnovu savjesne i bri ljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka.

10. Samostalnost u rješavanju

Članak 10.

(1) Organ vodi upravni postupak i donosi rješenje samostalno u okviru ovlasti datih zakonom, drugim propisima i općim aktima.

(2) Ovlaštena slu bena osoba organa nadle nog za vođenje postupka samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti, i na podlozi utvrđenih činjenica i okolnosti primjenjuje propise, odnosno opće akte na konkretni slučaj.

11. Pravo albe

Članak 11.

(1) Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju stranka ima pravo albe. Samo zakonom mo e se propisati da u pojedinim upravnim stvarima alba nije dopuštena, i to ako se na drugi način osigura zaštita prava i zakonitosti.

(2) Ako nema organa uprave drugog stupnja, alba protiv prvostupanjskog rješenja mo e se izjaviti samo kad je to zakonom predviđeno. Tim zakonom odredit će se i organ koji će rješavati po albi.

(3) Pod uvjetima iz ovog zakona stranka ima pravo albe i kad prvostupanjski organ nije u određenom roku donio rješenje o njenom zahtjevu.

(4) Protiv rješenja donesenog u drugom stupnju alba nije dopuštena.

12. Konačnost rješenja

Članak 12.

Rješenje protiv kojeg se ne mo e izjaviti redovno pravno sredstvo (alba) u upravnom postupku (konačno u upravnom postupku), a kojim je stranka stekla neko pravo, odnosno kojim su stranci određene neke obveze, mo e se poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su ovim ili drugim zakonom predviđeni.

13. Pravomoćnost rješenja

Članak 13.

Rješenje protiv koga se ne mo e izjaviti alba niti pokrenuti upravni spor (pravomoćno rješenje), a kojim je stranka stekla određena prava, odnosno kojim su stranci određene neke obveze, mo e se poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su ovim ili drugim zakonom predviđeni.

14. Ekonomičnost postupka

Članak 14.

Postupak se ima voditi brzo i sa što manje troškova i gubitka vremena za stranku i druge osobe koje učestvuju u postupku, ali tako da se pribavi sve što je potrebno za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja i za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

15. Pomoć neukoj stranci

Članak 15.

Organ koji vodi postupak starat će se da neznanje i neukost stranke i drugih osoba koje učestvuju u postupku ne bude na štetu prava koja im po zakonu pripadaju.

16. Upotreba jezika i pisma

Članak 16.

(1) Upravni postupak vodi se na bosanskom jeziku i hrvatskom jeziku, a kao sredstva komuniciranja mogu se koristiti i ostali jezici.

(2) Organ koji vodi upravni postupak osigurava ravnopravnu upotrebu bosanskog jezika i hrvatskog jezika.

(3) Ako je federalnim zakonom kao slu beni jezik određen i dodatni jezik, taj jezik će se koristiti sukladno federalnom zakonu.

(4) Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke, organ koji vodi postupak du an je da joj omogući da prati tok postupka na svom jeziku. Organ će poučiti stranku odnosno drugog učesnika o mogućnosti korištenja njenog jezika u postupku, a u zapisnik će se zabilje iti da je stranka, odnosno drugi učesnik poučen o tom pravu i njegova izjava u svezi sa datom poukom unijet će se u zapisnik.

(5) Stranke i drugi učesnici u postupku koji nisu dr avljani Federacije Bosne i Hercegovine, a ne znaju jezik na kome se vodi postupak, imaju pravo da tok postupka prate preko tumača (prevodioca).

(6) U upravnom postupku slu beno pismo je latinica.

17. Upotreba izraza "organ"

Članak 17.

Pod organom koji vodi postupak odnosno rješava u upravnim stvarima, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se organi uprave i upravne ustanove, slu be i institucije iz članka 1. ovog zakona, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

II - NADLEŽNOST

1. Stvarna i mjesna nadle nost

Članak 18.

(1) Stvarna nadle nost za rješavanje u upravnom postupku određuje se po propisima kojima se uređuje određena upravna

oblast ili po propisima kojima se određuje nadležnost pojedinih organa.

(2) Mjesna nadležnost se određuje po federalnim propisima kojima su uređene federalne jedinice (kantoni - upanije) Federacije, kao i po propisima o teritorijalnoj podjeli općina i po propisima o organizaciji federalnih i kantonalnih- upanijskih organa uprave, odnosno po gradskim i općinskim propisima o organizaciji gradskih i općinskih službi za upravu.

Članak 19.

(1) Za rješavanje u upravnim stvarima u prvom stupnju stvarno je nadležan federalni i kantonalni- upanijski organ uprave, odnosno gradska i općinska služba za upravu, ako zakonom ili odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća nije određena nadležnost drugog organa.

(2) Federalni organi uprave rješavaju u prvom stupnju u onim upravnim stvarima iz isključive nadležnosti Federacije, i zajedničke nadležnosti Federacije i kantona- upanije koje su federalnim zakonom stavljene u nadležnost tih organa, osim pitanja koja su federalnim zakonom prenesena na kantonalne- upanijske organe uprave, odnosno gradske i općinske službe za upravu, kao i u upravnim stvarima iz nadležnosti kantona- upanije koje su zakonom kantona- upanije prenesene na federalne organe uprave.

(3) Kantonalni- upanijski organi uprave rješavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima koje su kantonalnim- upanijskim zakonom stavljene u nadležnost kantonalnih- upanijskih organa uprave i u upravnim stvarima koje su federalnim zakonom prenesene na kantonalne- upanijske organe uprave.

(4) Gradske odnosno općinske službe za upravu rješavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima iz oblasti uprave i samouprave koje su statutom grada odnosno općine i propisom gradskog odnosno općinskog vijeća stavljene u nadležnost gradskih odnosno općinskih službi za upravu, kao i u upravnim stvarima koje su federalnim i kantonalnim- upanijskim zakonom prenesene u nadležnost tih službi.

(5) Ako propisima iz st. 1. do 4. ovog članka nije određeno koji je organ uprave stvarno nadležan za rješavanje u određenoj upravnoj stvari, a to se ne može utvrditi ni po prirodi stvari, takva stvar spada u nadležnost organa uprave koji je nadležan za poslove uprave u Federaciji odnosno kantonu- upaniji, a u gradu i općini služba koja se odredi propisom gradskog odnosno općinskog vijeća.

Članak 20.

(1) Nijedan organ ne može preuzeti određenu upravnu stvar iz nadležnosti drugog organa i sam je riješiti, osim ako je to zakonom predviđeno i pod uvjetima propisanim tim zakonom.

(2) Organ nadležan za rješavanje u određenoj upravnoj stvari može samo na osnovu izričitog zakonskog ovlaštenja prenijeti rješavanje u toj stvari na drugi organ.

(3) Stvarna i mjesna nadležnost ne mogu se mijenjati dogovorom stranaka, dogovorom organa i stranaka, ni dogovorom organa, osim ako je to zakonom drukčije određeno.

Članak 21.

(1) U okviru propisa predviđenih u članku 18. stavak 2. ovog zakona, mjesna nadležnost se određuje:

- 1) u stvarima koje se odnose na nepokretnost - prema mjestu gdje se nepokretnost nalazi;
- 2) u stvarima koje se odnose na djelatnost nekog organa, poduzeća (društva), ustanove ili druge pravne osobe - prema mjestu njihovog sjedišta. U stvarima koje se odnose na djelatnost poslovnih jedinica pravnih osoba, nadležnost se određuje prema sjedištu poslovne jedinice;

3) u stvarima koje se odnose na vođenje radnje ili na profesionalnu djelatnost pojedinih osoba koja se obavlja ili se ima obavljati u određenom mjestu - prema sjedištu radnje, odnosno prema mjestu gdje se djelatnost obavlja;

4) u ostalim stvarima - prema prebivalištu stranke. Kad ima više stranaka, nadležnost se određuje prema stranci prema kojoj je zahtjev upravljen. Ako stranka nema prebivalište u Federaciji, nadležnost se određuje prema mjestu njenog boravišta, a ako nema ni boravišta - prema mjestu njenog posljednjeg prebivališta, odnosno boravišta u Federaciji.

(2) Ako se mjesna nadležnost ne može odrediti po odredbama stavka 1. toč. 1 do 4. ovog članka, ona se određuje prema mjestu gdje je nastao povod za vođenje postupka.

(3) U stvarima koje se odnose na brod ili zrakoplov, ili u kojima je povod za vođenje postupka nastao na brodu ili zrakoplovu, mjesna nadležnost određuje prema matičnoj luci broda, odnosno matičnom pristaništu zrakoplova.

(4) Odredbe ovog članka primjenjuju se ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Članak 22.

(1) Ako bi prema odredbama članka 21. ovog zakona istovremeno bila mjesno nadležna dva ili više organa, nadležan je onaj organ koji je prvi pokrenuo postupak, ali se mjesno nadležni organi mogu sporazumjeti koji će od njih voditi postupak.

(2) Svaki mjesno nadležni organ izvršit će na svom području one radnje postupka koje ne trpe odlaganje.

Članak 23.

Organ koji je pokrenuo postupak kao mjesno nadležan zadržava nadležnost i kad u toku postupka nastupe okolnosti prema kojima bi bio mjesno nadležan drugi organ. Organ koji je pokrenuo postupak može ustupiti predmet organu koji je prema novim okolnostima postao mjesno nadležan, ako se time znatno olakšava postupak, naročito za stranku.

Članak 24.

(1) Svaki organ pazi po službenoj dužnosti u toku cijelog postupka na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost.

(2) Ako organ nađe da nije nadležan za rad po određenoj upravnoj stvari, postupit će na način propisan u članku 65. st.3. i 4. ovog zakona.

(3) Ako je nenadležni organ izvršio koju radnju postupka, nadležni organ kome je stvar ustupljena cijeniće da li će koju od tih radnji ponoviti.

2. Stranke sa diplomatskim imunitetom

Članak 25.

(1) Glede nadležnosti domaćih organa u stvarima u kojima je stranka stranac koji uжива pravo imuniteta u Federaciji, strana država ili međunarodna organizacija, imaju u upravnom postupku položaj uređen međunarodnim pravom, odnosno međunarodnim ugovorima, priznatim od strane Bosne i Hercegovine i Federacije.

(2) U slučaju sumnje o postojanju i obimu prava imuniteta, objašnjenje daje organ uprave nadležan za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

(3) Službene radnje koje se tiču osoba koje uживaju pravo imuniteta obavljaju se posredovanjem organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

3. Prostorno ograničenje nadležnosti

Članak 26.

(1) Svaki organ vrši službene radnje u granicama svog područja.

(2) Ako postoji opasnost zbog odgađanja, a službene radnje bi trebalo izvršiti van granica područja organa, organ može

izvršiti radnju i van granica svog područja. On je du an da o tome odmah obavijesti organ na čijem je području tu radnju poduzeo.

(3) Slu bene radnje u zgradama ili drugim objektima u posjedu vojnih organa obavljaju se po prethodnoj prijavi zapovjedniku zgrade, odnosno objekta i po sporazumu s njim.

(4) Slu bene radnje koje se obavljaju na eksteritorijalnom području vrše se posredovanjem organa uprave nadle nog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

4. Sukob nadle nosti

Članak 27.

Sukobe nadle nosti u upravnom postupku između organizacionih jedinica federalnih organa uprave koje se nalaze van sjedišta federalnog organa uprave, a osnovane su sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadle nosti federalnog organa uprave, rješava federalni organ uprave iz čije nadle nosti obavljaju poslove te organizacione jedinice.

Članak 28.

Sukob nadle nosti u upravnom postupku na nivou Federacije rješava:

- 1) između federalnih organa uprave, između federalnih organa uprave i federalnih ustanova, kao i između federalnih ustanova - Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije);
- 2) između organa uprave dva ili više kantona- upanija - Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vrhovni sud Federacije);
- 3) između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dva ili više kantona- upanija, kao i sukobe nadle nosti između tih institucija i federalnih organa uprave - Vrhovni sud Federacije;
- 4) između federalnih organa uprave i federalnih ustanova i kantonalnih- upanijskih organa uprave i kantonalnih- upanijskih ustanova, kao i federalnih i kantonalnih- upanijskih institucija koje imaju javne ovlasti - Vrhovni sud Federacije.

Članak 29.

Sukobe nadle nosti u upravnom postupku između vlada dva ili više kantona- upanija, odnosno između Vlade Federacije i vlade kantona- upanije, rješava Vrhovni sud Federacije.

Članak 30.

Sukobe nadle nosti u upravnom postupku između federalnih organa koji nisu predviđeni u čl. 27. i 28. ovog zakona i za koje nije određena nadle nost drugog organa ili suda, rješava Vrhovni sud Federacije.

Članak 31.

Sukob nadle nosti u upravnom postupku u kantonu- upaniji rješava:

- 1) između kantonalnih- upanijskih organa uprave, između kantonalnih- upanijskih organa uprave i kantonalnih- upanijskih ustanova, kao i između kantonalnih- upanijskih ustanova - vlada kantona- upanije;
- 2) između kantonalnih- upanijskih institucija koje imaju javne ovlasti i kantonalnih- upanijskih organa uprave i kantonalnih- upanijskih ustanova - najviši sud kantona- upanije.

Članak 32.

Sukob nadle nosti u upravnom postupku u općini rješava:

- 1) između općinskih slu bi za upravu, između općinskih slu bi za upravu i općinskih ustanova, kao i između općinskih ustanova - općinski načelnik;

2) između općinskih slu bi za upravu dvije ili više općina - najviši sud kantona- upanije;

3) između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dvije ili više općina, kao i sukobe nadle nosti između tih institucija i općinskih slu bi za upravu - najviši sud kantona- upanije;

4) između općinskih načelnika dvije ili više općina, odnosno između općinskog načelnika i vlade kantona- upanije - najviši sud kantona- upanije.

Članak 33.

Sukob nadle nosti u upravnom postupku u gradu rješava:

1) između gradskih slu bi za upravu, između gradskih slu bi za upravu i gradskih ustanova, kao i između gradskih ustanova - gradonačelnik;

2) između gradskih slu bi za upravu i općinskih slu bi za upravu - najviši sud kantona- upanije;

3) između gradskih institucija koje imaju javne ovlasti, kao i sukobe nadle nosti između tih institucija i gradskih slu bi za upravu i gradskih ustanova - najviši sud kantona- upanije.

Članak 34.

(1) Kada se dva organa izjasne kao nadle ni ili kao nenadle ni za rješavanje u istoj upravnoj stvari, prijedlog za rješavanje sukoba nadle nosti podnosi organ koji je posljednji odlučivao o svojoj nadle nosti, a mo e ga podnijeti i stranka.

(2) Organ koji rješava sukob nadle nosti istovremeno će poništiti rješenje koje je u upravnoj stvari donio nenadle ni organ, odnosno poništiće zaključak kojim se nadle ni organ izjasnio kao nenadle an i dostavit će spise predmeta nadle nom organu.

(3) Protiv rješenja kojim se odlučuje o sukobu nadle nosti stranka ne mo e izjaviti posebnu albu ni voditi poseban upravni spor.

(4) Odredbe članka 22. stavak 2. ovog zakona shodno se primjenjuje i u slučaju sukoba nadle nosti.

Članak 35.

(1) Ako organ u sukobu smatra da mu je rješenjem kojim je odlučeno o sukobu nadle nosti povrijeđeno kakvo pravo, mo e na to rješenje izjaviti albu. Ako je o sukobu nadle nosti riješio nadle ni sud, alba nije dopuštena.

(2) Ako organ nadle an za rješavanje po albi iz stavka 1. ovog članka utvrdi da rješenje o sukobu nije zasnovano na propisima, raspravit će odnose koji su usljed toga nastali između organa koji se alio i organa koji je rješenjem o sukobu nadle nosti oglašen za nadle nog, vodeći računa o pravima koja po odgovarajućim propisima pripadaju organu koji se alio. Rješenje doneseno po albi smatra se prvostupanjskim rješenjem o odnosima koji se njime rješavaju.

(3) Žalba po stavku 1. ovog članka i rješenje doneseno po toj albi nemaju uticaja na upravni postupak u konkretnom predmetu, jer tu upravnu stvar rješava organ koji je određen kao nadle an rješenjem donesenim o sukobu nadle nosti.

5. Slu bena osoba ovlaštena za vođenje postupka i za rješavanje

Članak 36.

(1) U upravnoj stvari za čije je rješavanje nadle an organ uprave, rješenje u upravnom postupku donosi rukovoditelj tog organa, ako propisima o organizaciji tog organa ili drugim posebnim propisima nije drukčije određeno.

(2) Rukovoditelj organa uprave mo e ovlastiti drugu slu benu osobu istog organa da rješava u upravnim stvarima iz određene vrste upravnih poslova ili drugu stručnu slu benu

osobu za vođenje postupka odnosno preduzimanje radnje u postupku prije donošenja rješenja.

(3) O ovlaštenju slu benih osoba iz stavka 2. ovog članka, rukovoditelj organa uprave du an je donijeti posebno rješenje koje sadr i lične podatke slu benih osoba i obim njihovih ovlaštenja za rješavanje u upravnim stvarima (da rješava upravne stvari ili da vodi upravni postupak ili i jedno i drugo).

(4) Ovlaštenje za rješavanje obuhvata i vođenje postupka koje prethodi rješavanju.

Članak 37.

Ako je za rješavanje u pravnoj stvari nadle na Vlada Federacije ili vlada kantona- upanije, postupak vodi i priprema prijedlog rješenja ovlaštena osoba ili tijelo koje svojim aktom odrede te vlade, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Članak 38.

Ako je za rješavanje u upravnoj stvari nadle an dom Parlamenta Federacije ili zakonodavno tijelo kantona- upanije odnosno gradsko ili općinsko vijeće, postupak vodi i priprema prijedlog rješenja ovlaštena osoba ili komisija ili drugo tijelo koje svojim aktom odrede ti organi, ako zakonom odnosno drugim propisom nije drukčije određeno.

Članak 39.

U upravnim stvarima u kojima rješava institucija koja ima javne ovlasti, rješenje donosi rukovoditelj institucije, ako zakonom ili drugim propisom nije drukčije određeno. Rukovoditelj mo e ovlastiti drugu slu benu osobu institucije da poduzima radnje u postupku do donošenja rješenja ili da rješava u upravnim stvarima iz nadle nosti te institucije, o čemu se donosi posebno rješenje koje sadr i lične podatke slu benih osoba i obime ovlaštenja za rješavanje u upravnim stvarima.

6. Pravna pomoć

Članak 40.

(1) Za izvršenje pojedinih radnji u postupku koje se imaju poduzeti izvan područja nadle nog organa, ovaj će organ zamoliti organ uprave na čijem se području radnja ima poduzeti da izvrši te radnje.

(2) Organ nadle an za rješavanje u upravnoj stvari mo e, radi lakšeg i br eg obavljanja radnje ili izbjegavanja nepotrebnih troškova, zamoliti drugi odgovarajući organ ovlašten za poduzimanje takve radnje da izvrši pojedinu radnju u postupku.

Članak 41.

(1) Organi, kao i institucije koje imaju javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima, du ni su jedni drugima ukazivati pravnu pomoć u upravnom postupku. Ova se pomoć tra i posebnom molbom.

(2) Zamoljeni organi, odnosno institucije iz stavka 1. ovog članka, du ni su postupati po molbi u granicama svog područja i djelokruga, bez odgađanja, a najkasnije u roku od 10 dana od dana prijema molbe.

(3) Pravna pomoć za izvršenje pojedinih radnji u postupku mo e se tra iti od sudova samo u okviru posebnih propisa. Izuzetno, organ, odnosno institucija koja ima javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima, mo e tra iti od sudova da im dostave spise koji su potrebni za vođenje upravnog postupka. Sudovi su du ni postupiti po takvom tra enju ako se time ne ometa sam sudski postupak. Sud mo e odrediti rok u kom mu se spisi moraju vratiti.

(4) Za pravnu pomoć u odnosu sa inozemnim organima va e odredbe međunarodnih ugovora, a ako ovih ugovora nema, primjenjuje se načelo reciprociteta. Ako postoji sumnja o postojanju reciprociteta, objašnjenje o tom pitanju zatra it će se od organa uprave nadle nog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

(5) Domaći organi ukazuju pravnu pomoć inozemnim organima na način predviđen u domaćem zakonu. Organ će uskratiti pravnu pomoć ako se tra i radnja koja je protivna domaćem zakonu. Radnja koja je predmet molbe inozemnog organa mo e se izvršiti i na način koji zahtijeva inozemni organ, ako takav postupak nije protivan domaćem zakonu.

(6) Ako međunarodnim ugovorima nije predviđena mogućnost neposrednog kontakta sa inozemnim organima, domaći organi kontaktiraju sa inozemnim organima preko organa uprave nadle nog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

7. Izuzeće

Članak 42.

Slu bena osoba koja je ovlaštena da rješava ili da obavlja pojedine radnje u postupku, izuzet će se od rada u predmetu:

- 1) ako je u predmetu u kome se vodi postupak stranka, suovlaštenik, odnosno suobveznik, svjedok, vještak, puno-moćnik ili zakonski zastupnik stranke;
- 2) ako je sa strankom, zastupnikom ili punomoćnikom stranke srodnik po krvi u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja zaključno, braćni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja zaključno, pa i onda kad je brak prestao;
- 3) ako je sa strankom, zastupnikom ili punomoćnikom stranke u odnosu staraoca, usvojioca, usvojenika ili hranioca;
- 4) ako je u prvostupanjskom postupku učestvovalo u vođenju postupka ili u donošenju rješenja.

Članak 43.

Slu bena osoba koja je ovlaštena da rješava u određenoj upravnoj stvari ili da obavi koju radnju u postupku, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz članka 42. ovog zakona, du na je da prekine svaki dalji rad na predmetu i da o tome obavijesti organ nadle an za rješavanje o izuzeću (članak 45). Ako slu bena osoba smatra da postoje druge okolnosti koje opravdavaju njeno izuzeće, obavijestit će o tome isti organ ne prekidajući rad.

Članak 44.

(1) Stranka mo e zahtijevati izuzeće slu bene osobe iz razloga navedenih u članku 42. ovog zakona, a i kad postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njenu nepristrasnost. U svom zahtjevu stranka mora navesti okolnosti zbog kojih smatra da postoji koji od razloga za izuzeće.

(2) Slu bena osoba za koju je stranka zahtijevala izuzeće iz nekog od razloga navedenog u članku 42. ovog zakona ne mo e, sve do donošenja zaključka o ovom zahtjevu, obavljati nikakve radnje u postupku, osim onih koje ne trpe odgađanje.

Članak 45.

(1) O izuzeću slu bene osobe u federalnom organu uprave i federalne ustanove, odnosno u kantonalnom- upanijskom organu uprave i kantonalnoj- upanijskoj ustanovi, odlučuje rukovoditelj koji rukovodi tim organom odnosno ustanovom.

(2) O izuzeću slu bene osobe u gradskoj odnosno općinskoj slu bi za upravu odlučuje gradonačelnik odnosno općinski načelnik.

(3) O izuzeću slu bene osobe organa koji se nalazi u sastavu organa uprave odlučuje rukovoditelj organa koji se nalazi u sastavu organa uprave.

(4) O izuzeću rukovoditelja iz stavka 1. ovog članka odlučuje Vlada Federacije odnosno vlada kantona- upanije, a o izuzeću rukovoditelja organa koji se nalazi u sastavu drugog organa uprave odlučuje rukovoditelj organa u čijem se sastavu nalazi taj organ.

(5) O izuzeću gradonačelnika odnosno općinskog načelnika odlučuje gradsko odnosno općinsko vijeće.

(6) O izuzeću slu bene osobe institucije koja ima javne ovlasti odlučuje rukovoditelj te institucije, a o izuzeću rukovoditelja te institucije odlučuje organ utvrđen statutom ili drugim općim aktom institucije, ako zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona ili drugim posebnim propisom nije drukčije određeno.

(7) Odredbe ovog zakona o izuzeću slu benih osoba shodno se primjenjuju i na izuzeće slu benih osoba iz čl. 37. i 38. ovog zakona. O izuzeću tih osoba odlučuju odgovarajuća vlada odnosno dom.

(8) O izuzeću se odlučuje zaključkom.

Članak 46.

(1) U zaključku o izuzeću odredit će se slu bena osoba koja će rješavati, odnosno obavljati pojedine radnje u postupku u vezi s predmetom u kome je izuzeće određeno.

(2) Protiv zaključka kojim se određuje izuzeće nije dopuštena žalba.

Članak 47.

(1) Odredbe članka 45. ovog zakona o izuzeću slu benih osoba shodno se primjenjuju i na izuzeće zapisničara.

(2) Zaključak o izuzeću zapisničara donosi slu bena osoba koja je ovlaštena da vodi postupak.

III - STRANKA I NJENO ZASTUPANJE

1. Stranka

Članak 48.

Stranka je osoba po čijem je zahtjevu pokrenut postupak ili protiv koje se vodi postupak, ili koja radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo da učestvuje u postupku.

Članak 49.

(1) Stranka u upravnom postupku može biti svaka fizička i pravna osoba.

(2) Organi uprave i drugi organ i poslovna jedinica poduzeća (društva), naselje, grupa osoba i dr. koji nemaju svojstvo pravne osobe, mogu biti stranke u postupku, ako mogu biti nosioci prava i obveza o kojima se rješava u upravnom postupku.

(3) Stranka može biti i sindikalna organizacija ako se upravni postupak odnosi na kakvo pravo ili pravni interes slu benika i namještenika u organima uprave, kao i radnika u poduzeću (društvu), ustanovi ili drugoj pravnoj osobi.

(4) Kad u vršenju poslova iz svoje nadležnosti ombudsmeni nađu da je konačnim upravnim aktom povrijeđeno ljudsko dostojanstvo prava i slobode građana zajamčene ustavom on može prisustvovati upravnom postupku do donošenja pravomoćne sudske odluke i u postupcima vanrednih pravnih lijekova.

Članak 50.

(1) Poduzeće (društvo), ustanova i druga pravna osoba, društvena organizacija i udruženje građana koji prema svom općem aktu imaju zadatak da štite određena prava i interese svojih članova, mogu, po pristanku svog člana, u njegovo ime da stave zahtjev koji se odnosi na takva prava i interese, kao i da stupe u već pokrenuti postupak sa svim pravima stranke.

(2) Pravna osoba iz stavka 1. ovog članka, može i da zastupa svog radnika u upravnom postupku na njegov zahtjev, ako je to predviđeno općim aktom te pravne osobe.

Članak 51.

(1) Ako su tužitelj, pravobranitelj i drugi organi vlasti zakonom ovlašteni da u upravnom postupku zastupaju javne interese, imaju u granicama svojih ovlaštenja, prava i dužnosti stranke.

(2) Organi iz stavka 1. ovog članka, ne mogu u upravnom postupku imati šira ovlaštenja nego što ih imaju stranke, ako zakonom nije drukčije određeno.

2. Procesna sposobnost i zakonski zastupnik

Članak 52.

(1) Fizička osoba koja je potpuno poslovno sposobna može sama obavljati radnje u postupku (procesna sposobnost).

(2) Za procesno nesposobnu fizičku osobu radnje u postupku obavlja njegov zakonski zastupnik. Zakonski zastupnik se određuje na osnovu zakona ili aktom nadležnog organa donesenog na osnovu zakona.

(3) Pravna osoba obavlja radnje u postupku preko svog predstavnika odnosno zakonskog zastupnika. Predstavnik, odnosno zakonski zastupnik pravne osobe određuje se njegovim općim aktom, ako nije određen zakonom ili aktom nadležnog organa donesenog na osnovu zakona.

(4) Organ uprave obavlja radnje u postupku preko zakonom određenog predstavnika, poslovna jedinica poduzeća (društva) preko osobe koja rukovodi radom poslovne jedinice, a naselje, odnosno grupa osoba koje nemaju svojstvo pravne osobe - preko osobe koju oni određuju, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

(5) Kad organ koji vodi postupak ustanovi da zakonski zastupnik osobe pod starateljstvom ne pokazuje potrebnu pажnju u zastupanju, obavijestit će o tome organ starateljstva.

Članak 53.

(1) U toku cijelog postupka organ će po slu benoj dužnosti paziti da li osoba koja se pojavljuje kao stranka može biti stranka u postupku, i da li stranku zastupa njen zakonski zastupnik odnosno predstavnik.

(2) Ako u toku postupka nastupi smrt stranke, postupak se može obustaviti ili nastaviti, zavisno od prirode upravne stvari koja je predmet postupka. Ako prema prirodi stvari postupak ne može i da se nastavi, organ će obustaviti postupak zaključkom protiv kojeg je dopuštena posebna žalba.

3. Privremeni zastupnik

Članak 54.

(1) Ako procesno nesposobna stranka nema zakonskog zastupnika ili se neka radnja ima poduzeti protiv osobe čije je boravište nepoznato, a koja nema punomoćnika, organ koji vodi postupak postaviti će takvoj stranci privremenog zastupnika ako to traži hitnost predmeta, a postupak se mora provesti. Organ koji vodi postupak će odmah izvijestiti o tome organ starateljstva, a ako je privremeni zastupnik postavljen osobi čije je boravište nepoznato, objavit će svoj zaključak na oglasnoj tabli ili na drugi uobičajen način.

(2) Ako poduzeće (društvo), ustanova ili druga pravna osoba nema zakonskog zastupnika, predstavnika ni punomoćnika, organ koji vodi postupak, pod uvjetima iz stavka 1. ovog članka, postaviti će takvoj stranci privremenog zastupnika, po pravilu, iz reda osoba iz pravne osobe, i o tome će, bez odgađanja, obavijestiti tu pravnu osobu.

(3) Na način predviđen u odredbama st. 1. i 2. ovog članka, postaviti će se privremeni zastupnik i kad se ima izvršiti radnja koja se ne može odgoditi, a stranku, odnosno njenog punomoćnika ili zastupnika nije moguće pravovremeno pozvati. O tome će se stranka, punomoćnik ili zastupnik odmah obavijestiti.

(4) Postavljena osoba je dužna primiti se zastupanju, a zastupanje može odbiti samo iz razloga koji su predviđeni posebnim propisima. Privremeni zastupnik učestvuje samo u postupku za koji je izričito postavljen i to dok se ne pojavi zakonski zastupnik ili predstavnik, odnosno sama stranka ili njen punomoćnik.

4. Zajednički predstavnik**Članak 55.**

(1) Dvije ili više stranaka mogu, ako posebnim propisom nije drugačije određeno, u istom predmetu istupati zajednički. One su u takvom slučaju du ne naznačiti tko će od njih istupati kao njihov zajednički predstavnik, ili postaviti zajedničkog punomoćnika.

(2) Organ koji vodi postupak, mo e, ako to ne zabranjuje poseban propis, odrediti strankama koje u postupku učestvuju s istovjetnim zahtjevima da u određenom roku naznače tko će ih između njih predstavljati, ili da postave zajedničkog punomoćnika o čemu se donosi zaključak. Ako stranke po takvom zaključku ne postupe, mo e to odrediti sam organ koji vodi postupak, u kom slučaju zajednički predstavnik, odnosno punomoćnik zadržava to svojstvo sve dok stranke ne postave drugog. Protiv takvog zaključka stranke imaju pravo posebne žalbe, ali žalba ne odgađa izvršenje zaključka.

(3) I u slučaju određivanja zajedničkog predstavnika, odnosno punomoćnika, svaka stranka zadržava pravo da istupa kao stranka u postupku, da daje izjave, da samostalno izjavljuje žalbe i koristi druga pravna sredstva.

5. Punomoćnik**Članak 56.**

(1) Stranka, odnosno njen zakonski zastupnik mo e odrediti punomoćnika koji će je zastupati u postupku, osim u radnjama u kojima je potrebno da sama stranka daje izjave.

(2) Radnje u postupku koje punomoćnik poduzima u granicama punomoći imaju isto pravno djelovanje kao da ih je poduzela sama stranka.

(3) I pored punomoćnika, sama stranka mo e davati izjave, a ove izjave se mogu od stranke i neposredno tražiti.

(4) Stranka koja je prisutna kad njen punomoćnik daje usmenu izjavu, mo e neposredno poslije date izjave, izmijeniti ili opozvati izjavu svog punomoćnika. Ako u pismenim ili usmenim izjavama koje se tiču činjenica postoji nesuglasnost između izjava stranke i njenog punomoćnika, organ koji vodi postupak cijenit će obje izjave u smislu članka 9. ovog zakona.

Članak 57.

(1) Punomoćnik mo e biti svaka osoba koja je potpuno poslovno sposobna, osim osobe koja se bavi nadriparstvom.

(2) Ako se kao punomoćnik pojavi osoba koja se bavi nadriparstvom, organ će takvoj osobi uskratiti dalje zastupanje o čemu se donosi zaključak i o tome će odmah obavijestiti stranku.

(3) Protiv zaključka o uskraćivanju zastupanja mo e se izjaviti posebna žalba, koja ne odgađa izvršenje zaključka.

Članak 58.

(1) Punomoć se mo e dati pismeno, ili usmeno u zapisnik koji sačinjava službena osoba organa koji vodi postupak.

(2) Stranka koja nije pismena ili nije u stanju da se potpiše stavit će na pismenu punomoć umjesto potpisa otisak prsta. Ako se punomoć izdaje osobi koja nije advokat, potrebno je i prisustvo dvojice svjedoka koji će se potpisati na punomoć.

(3) Iznimno, službena osoba koja vodi postupak ili obavlja pojedine radnje u postupku mo e dopustiti da u ime stranke, kao njen punomoćnik, izvrši određenu radnju osoba koja nije podnizela punomoć (član porodice i dr), ali će istovremeno narediti toj osobi da naknadno u određenom roku podnese odgovarajuću punomoć za tu radnju.

Članak 59.

(1) Ako je punomoć data u obliku privatne isprave, pa se posumnja u njenu istinitost, mo e se narediti da se podnese ovjerena punomoć.

(2) Pravilnost punomoći ispituje se po službenoj dužnosti, a nedostaci pismene punomoći uklanjaju se shodno odredbi članka 67. ovog zakona, pri čemu službena osoba, koja vodi postupak mo e dopustiti punomoćniku s neurednom punomoći da izvrši hitne radnje u postupku.

Članak 60.

(1) Za sadržaj i obim punomoći mjerodavne su odredbe punomoći. Punomoć se mo e dati za cijeli postupak ili samo za pojedine radnje, a mo e se i vremenski ograničiti.

(2) Punomoć ne prestaje smrću stranke, gubitkom njene procesne sposobnosti ili promjenom njenog zakonskog zastupnika, ali pravni sljedbenik stranke, odnosno njen novi zakonski zastupnik mo e opozvati raniju punomoć.

(3) Na pitanja u svezi s punomoći koja nisu uređena odredbama ovog zakona shodno će se primjenjivati odgovarajuće odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak.

Članak 61.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na stranke, va e shodno i za njihove zakonske zastupnike, punomoćnike, privremene zastupnike i zajedničke predstavnike.

Članak 62.

(1) Stranci će se dozvoliti da u stvarima za koje se traži stručno poznavanje pitanja u svezi s predmetom postupka dovede stručnu osobu koja će joj davati obavještenja i savjete (stručni pomagač). Ova osoba ne zastupa stranku.

(2) Stranka ne mo e dovesti kao stručnog pomagača osobu koja nije poslovno sposobna ili koja se bavi nadriparstvom.

IV - KOMUNICIRANJE ORGANA I STRANKA**1. Podnesci****Članak 63.**

(1) Podnescima se podrazumijevaju zahtjevi, obrasci koji se koriste za automatsku obradu podataka, prijedlozi, prijave, molbe, žalbe, prigovori i druga priopćenja kojima se pojedinci ili pravne osobe obraćaju organima.

(2) Podnesci se, po pravilu, predaju neposredno ili šalju poštom pismeno, ili se usmeno priopćavaju na zapisnik kod organa, a mogu se, ako nije drugačije propisano, izjavljivati i faksom ili telegrafski. Kratka i hitna priopćenja mogu se davati i telefonski, ako je to po prirodi stvari moguće.

Članak 64.

Podnesak se predaje organu nadležnom za prijem podneska, a mo e se predati svakog radnog dana u toku radnog vremena. Za usmene podneske koji nisu vezani s rokom ili inače nisu neodložni, mo e se odrediti da se predaju samo u određene sate u toku radnog vremena. Vrijeme za predaju ovakvih podnesaka objavljuje svaki organ u svojim prostorijama na vidnom mjestu.

Članak 65.

(1) Organ koji je nadležan za prijem podneska, odnosno usmenog priopćenja, du an je primiti podnesak koji mu se predaje, odnosno uzeti na zapisnik usmeno priopćenje.

(2) Službena osoba koja primi podnesak du na je po službenoj dužnosti ili na usmeno traženje podnositelja dati potvrdu o prijemu podneska. Za ovu potvrdu ne plaća se taksa.

(3) Ako organ nije nadležan za prijem pismenog podneska, odnosno priopćenja na zapisnik, službena osoba ovog organa će upozoriti na to podnosioca i uputiti ga organu nadležnom za prijem. Ako podnosilac i pored toga zahtijeva da se njegov podnesak odnosno priopćenje na zapisnik primi, službena osoba je du na primiti takav podnesak, odnosno usmeno priopćenje. Ako organ nađe da nije nadležan za rad po takvom podnesku, donijet će zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.

(4) Kad organ poštom dobije podnesak za čiji prijem nije nadležan, a poznato mu je koji je organ nadležan za prijem, poslat će podnesak bez odgađanja nadležnom organu, odnosno sudu i o tome će obavijestiti stranku. Ako organ koji je dobio podnesak ne može da utvrdi koji je organ nadležan za rad po podnesku, donijet će bez odlaganja zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.

(5) Protiv zaključka donesenog po st. 3. i 4. ovog članka, dopuštena je posebna žalba.

(6) Ako organ poštom dobije tužbu za pokretanje upravnog spora, tužbu će bez odgađanja dostaviti nadležnom sudu, o čemu će pismeno obavijestiti podnosioca tužbe.

Članak 66.

(1) Podnesak mora biti razumljiv i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti. Podnesak naročito treba da sadrži: označenje organa kome se upućuje, predmet na koji se odnosi zahtjev, odnosno prijedlog, tko je zastupnik ili punomoćnik ako ga ima, i ime i prezime i boravište (adresu) podnosioca odnosno zastupnika ili punomoćnika.

(2) Podnosilac je dužan svojeručno potpisati podnesak. Izuzetno, podnesak može umjesto podnosioca potpisati njegov braćni drug, jedan od njegovih roditelja, sin ili kći, ili odvjetnik koji je po ovlaštenju stranke sastavio podnesak. Osoba koja je potpisala podnesak za podnosioca dužna je da na podnesku potpiše svoje ime i stavi svoju adresu.

(3) Ako je podnosilac nepismen ili nije u stanju da se potpiše, potpisat će ga druga pismena osoba, koja će potpisati i svoje ime i adresu.

Članak 67.

(1) Ako podnesak sadrži koji formalni nedostatak koji sprječava postupanje po podnesku, ili je podnesak nerazumljiv ili nepotpun, ne može se samo zbog toga odbaciti. Organ koji je primio takav podnesak dužan je učiniti one radnje koje će osigurati da se nedostaci otklone i odredit će podnosiocu rok u kome je dužan da to učini. Ovo se može saopćiti podnosiocu pismeno, faksom ili telefonski, a i usmeno, ako se podnosilac zatekne kod organa koji ovo saopćava. O učinjenom saopćenju organ će sastaviti službenu zabilješku u spis.

(2) Ako podnosilac otkloni nedostatke u određenom roku, smatrat će se da je podnesak bio od početka uredan. Ako podnosilac ne otkloni nedostatke u određenom roku, pa se usljed toga ne može i po podnesku postupiti, smatrat će se da podnesak nije ni podnesen. O tome će organ donijeti zaključak protiv koga se može i izjaviti posebna žalba. Na ovu posljednju podnosilac će se naročito upozoriti u pozivu za ispravku podneska.

(3) Kad je podnesak poslan faksom, telegrafski ili je primljeno telefonsko priopćenje, pa se posumnja da podnesak nije podnijela osoba čije je ime označeno na telegrafskom ili fax podnesku, odnosno da ne potiče od osobe koja je pri telefonskom priopćenju kazala svoje ime, nadležni organ će povesti postupak za utvrđivanje ovih činjenica, pa ako se nedostaci ne otklone, postupit će na način propisan u stavku 2. ovog članka.

Članak 68.

Ako podnesak sadrži više zahtjeva koji se moraju rješavati odvojeno, organ koji primi podnesak uzet će u rješavanje zahtjeve za čije je rješavanje nadležan, a sa ostalim zahtjevima postupit će u smislu članka 65. stavka 4. ovog zakona.

2. Pozivanje

Članak 69.

(1) Organ koji vodi postupak ovlašten je da poziva osobu čije je prisustvo u postupku potrebno, a koje boravi na njegovom području. Po pravilu, pozivanje se ne može vršiti radi dostavljanja pismenih otpravaka rješenja i zaključaka, ili radi

saopćenja koja se mogu izvršiti poštom i na drugi način pogodniji za osobu kojoj se saopćenje ima učiniti.

(2) Izuzetno, na usmenu raspravu može biti pozvana osoba koja boravi van područja organa koji vodi postupak, ako se time postupak ubrzava ili olakšava, a dolazak ne prouzrokuje veće troškove ili veću dangubu za pozvanog.

(3) Pozivanje se vrši pismenim putem, ako posebnim propisima nije predviđen drugi način pozivanja.

Članak 70.

(1) U pismenom pozivu naznačit će se naziv organa koji poziva, ime i prezime i adresa osobe koja se poziva, mjesto, dan, a kad je to moguće i sat dolaska pozvanog, predmet zbog koga se poziva i u kom svojstvu (kao stranka, svjedok, vještak itd.), a zatim i koja pomoćna i dokazna sredstva pozvani treba da ponese. U pozivu se mora navesti da li je pozvana osoba dužna da dođe lično ili može poslati punomoćnika koji će je zastupati, a zatim će se upozoriti da je u slučaju spriječenosti da se odazove pozivu dužna da izvijesti organ koji je izdao poziv. Pozvani će se isto tako upozoriti da može biti priveden ako se iz neopravdanih razloga ne odazove pozivu, ili ne izvijesti da je spriječen da dođe, odnosno da može biti novčano kažnjen.

(2) U pozivu na usmenu raspravu stranka se može pozvati da podnese pismene i druge dokaze, a može se upozoriti i da može povesti svjedoke na koje se namjerava pozvati.

(3) Kad to dopušta priroda stvari, može se ostaviti na volju pozvanoj osobi da umjesto ličnog dolaska preda, do određenog dana, potrebnu pismenu izjavu.

Članak 71.

(1) Pri pozivanju organ će voditi računa da se osoba čije je prisustvo potrebno, pozove da dođe u vrijeme koje će najmanje ometati pozvanog u obavljanju njegovog redovnog posla.

(2) Nitko ne može biti pozvan da dođe u toku noći. Pozivanje za dolazak noću može se izvršiti samo izuzetno, ako je to predviđeno posebnim propisima i ako se radi o izvršenju hitnih i neodgodivih mjera koje u pozivu moraju biti navedene, kao i propis na osnovu kojeg se vrši to pozivanje.

Članak 72.

(1) Pozvana osoba dužna je da se odazove pozivu.

(2) Ako je pozvana osoba zbog bolesti ili kog drugog opravdanog razloga spriječena da dođe, dužna je odmah po prijemu poziva o tome izvijestiti organ koji je izdao poziv, a ako je razlog spriječenosti nastao kasnije onda odmah poslije saznanja tog razloga.

(3) Ako se osoba kojoj je poziv lično dostavljen (članak 83.) ne odazove pozivu, a izostanak ne opravda, može biti privedena, ako je njeno prisustvo potrebno, a pored toga i kažnjena novčanom kaznom do 50 DM. Ove će se mjere primijeniti samo ako je u pozivu bilo naznačeno da će se te mjere primijeniti. Ako su zbog neopravdanog izostanka pozvane osobe nastali troškovi u postupku, može se odrediti da te troškove snosi osoba koja je izostala. Zaključak o privođenju, o izricanju kazne ili o plaćanju troškova, donosi službeno osoba koja vodi postupak u suglasnosti sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovoditeljom tog organa, odnosno sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje u sličnim stvarima. Protiv ovog zaključka dopuštena je posebna žalba.

(4) Ako se pozivu nije odazvala vojna osoba ili službenik policije, organ će se obratiti nadležnoj vojnoj komandi odnosno organu policije te osobe sa zahtjevom da se ona dovede, a može i kazniti po stavku 3. ovog članka, odnosno odrediti da snosi troškove.

3. Zapisnik**Članak 73.**

(1) O usmenoj raspravi ili drugoj va njoj radnji u postupku, kao i va nijim usmenim izjavama stranaka ili trećih osoba u postupku, sastavlja se zapisnik.

(2) O manje va nim radnjama i izjavama stranaka i trećih osoba koje bitno ne utiču na rješenje stvari, o upravljanju toka postupka, o saopćenjima, slu benim opa anjima, usmenim uputstvima i nalogima, kao i okolnostima, koje se tiču samo unutrašnjeg rada organa kod koga se vodi postupak, neće se, po pravilu, sastavljati zapisnik već će se u samom spisu sastaviti slu bena zabilješka, koju potpisuje slu bena osoba koja ju je sastavila, uz oznaku datuma. Ne mora se sastavljati zapisnik ni o onim usmenim zahtjevima stranke o kojima se odlučuje po skraćenom postupku, a kojima se udovoljava.

Članak 74.

(1) U zapisnik se unosi: naziv organa koji obavlja radnju, broj i datum, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad se obavlja radnja i predmet u kome se ona obavlja, imena slu benih osoba, prisutnih stranaka i njihovih zastupnika ili punomoćnika i drugih osoba koje su prisutne izvođenju radnje.

(2) Zapisnik treba da sadr i točno i kratko tok i sadr aj u postupku izvršene radnje i datih izjava i da se te radnje i izjave ograniče na ono što se tiče same stvari koja je predmet postupka. U zapisniku se navode sve isprave koje su u bilo koju svrhu upotrijebljene pri izvođenju radnje, a prema potrebi, ove se isprave pril a u zapisniku.

(3) Izjave stranaka, svjedoka, vještaka i drugih osoba koje učestvuju u postupku, a koje su značajne za donošenje rješenja, upisuju se u zapisnik što točnije, a prema potrebi i njihovim riječima. U zapisnik se upisuju i svi zaključci koji se u toku radnje donesu.

(4) Ako se koje saslušanje obavlja preko tumača (prevoditelja), označit će se na kom je jeziku saslušani govorio i tko je bio tumač (prevoditelj).

(5) Zapisnik se vodi u toku obavljanja slu bene radnje. Ako se radnja ne mo e istog dana završiti, unijet će se svakog dana posebno u isti zapisnik ono što je tog dana urađeno i to će se potpisati.

(6) Ako se radnja o kojoj se vodi zapisnik nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti da je bilo prekida.

(7) Ako su u toku radnje izrađeni ili pribavljeni planovi, skice, crte i, fotografije i tome slično, te akte će svojim potpisom ovjeriti slu bena osoba i priključiti zapisniku, a u zapisniku konstatovati akte koji su uzeti.

(8) Propisima se mo e odrediti da se zapisnik u određenim stvarima mo e voditi u vidu knjige ili drugih sredstava evidencije.

Članak 75.

(1) Zapisnik mora biti voden uredno i u njemu se ne smije ništa brisati. Mjesta koja su precrtana do zaključenja zapisnika moraju ostati čitljiva, i njih svojim potpisom ovjerava slu bena osoba koja rukovodi radnjom postupka.

(2) U već potpisanom zapisniku ne smije se ništa dodavati ni mijenjati. Dopuna u već zaključenom zapisniku unosi se u doatak zapisnika.

Članak 76.

(1) Prije zaključenja zapisnik će se pročitati saslušanim osobama i ostalim osobama koje učestvuju u radnji postupka. Ove osobe imaju pravo da i same pregledaju zapisnik i da stavljaju svoje primjedbe, a slu bena osoba je obvezna to omogućiti. Na kraju zapisnika navest će se da je zapisnik pročitao i da nisu stavljene nikakve primjedbe, ili ako jesu, ukratko će se upisati sadr aj datih primjedaba. Te primjedbe će potpisati osoba koja

ih je dala. Zatim će se pristupiti potpisivanju zapisnika na način što će se prvo potpisati osobe koje su saslušane, odnosno davale izjave u postupku, a na kraju zapisnik će ovjeriti svojim potpisom slu bena osoba koja je rukovodila radnjom, kao i zapisničar, ako ga je bilo.

(2) Stranka, svjedoci, vještaci i druge osobe koje su saslušane u postupku u zapisniku će se potpisati ispod onog dijela zapisnika gdje je upisana njihova izjava.

(3) Ako su vršena suočenja, dio zapisnika o tome potpisat će osobe koje su suočene.

(4) Ako se zapisnik sastoji od više listova, oni će se označiti rednim brojevima, a svaki list će na kraju svojim potpisom ovjeriti slu bena osoba koja rukovodi radnjom postupka i osoba čija je izjava upisana na kraju lista.

(5) Dopune već zaključenog zapisnika ponovo će se potpisati i ovjeriti.

(6) Ako osoba koja treba da potpiše zapisnik nije pismena, ili ne mo e da piše, potpisat će ga jedna pismena osoba koja će staviti i svoj potpis. Ovo ne mo e biti slu bena osoba koja rukovodi radnjom postupka, niti zapisničar.

(7) Ako neka osoba neće da potpiše zapisnik, ili se udalji prije zaključenja zapisnika, to će se upisati u zapisnik i navesti razlog zbog kog je potpis uskraćen.

Članak 77.

(1) Zapisnik sastavljen sukladno s odredbama članka 76. ovog zakona jeste javna isprava. Zapisnik je dokaz o toku i sadr ini radnje postupka i datih izjava, osim onih dijelova zapisnika na koje je saslušana osoba stavila primjedbu da nisu pravilno sastavljeni.

(2) Dozvoljeno je dokazivati netočnost zapisnika.

Članak 78.

(1) Kad u upravnom postupku rješava kolegijalni organ, o vijećanju i glasanju sastavlja se poseban zapisnik. Kad je u postupku po albi jednoglasno odlučeno, ne mora se sastavljati zapisnik o vijećanju i glasanju, već se o tome mo e sastaviti samo slu bena zabilješka u spisu koja se ovjerava potpisom slu bene osobe koja predsjedava kolegijalnim organom.

(2) U zapisnik o vijećanju i glasanju upisuje se, pored podataka o ličnom sastavu kolegijalnog organa, označenje predmeta o kome je riječ i kratak sadr aj onoga što je riješeno, kao i odvojena mišljenja ako ih je bilo. Ovaj zapisnik potpisuje osoba koja predsjedava i zapisničar.

(3) Kad u upravnom postupku rješava organ zakonodavne ili organ izvršne vlasti, neće se voditi poseban zapisnik o vijećanju i glasanju, već će se zaključak donesen u upravnoj stvari unijeti u zapisnik, kao i ostali zaključci tih organa.

4. Razgledanje spisa i obavještanje o toku postupka**Članak 79.**

(1) Stranke imaju pravo da razgledaju spise predmeta i da o svom trošku prepisu potrebne spise, a organ je obvezan to omogućiti. Spisi se razgledaju i prepisuju pod nadzorom određene slu bene osobe.

(2) Pravo da razgleda spise i da o svom trošku prepise pojedine spise ima i svaka druga osoba koja učini vjerovanim svoj pravni interes za to, kao i društvena organizacijai udru enje građana, ako za to postoji opravdan interes.

(3) Zahtjev za razgledanje i prepisivanje spisa mo e se staviti i usmeno. Organ mo e tra iti od osobe iz stavka 2. ovog članka, da pismeno ili usmeno na zapisnik obrazlo i postojanje svog pravnog interesa.

(4) Ne mogu se razgledati ni prepisivati: zapisnik o vijećanju i glasanju, slu beni referati i nacrti rješenja, kao ni drugi spisi koji se vode kao povjerljivi, ako bi se time mogla osujetiti svrha

postupka, ili ako se to protivi javnom interesu ili opravdanom interesu jedne stranke ili trećih osoba.

(5) Stranka i svaka druga osoba koja učini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu, kao i zainteresirani organi, imaju pravo da se obavještavaju o toku postupka.

(6) Protiv odbijanja zahtjeva iz odredaba ovog članka, dopuštena je posebna žalba i kad zaključak nije izdat pismeno. Žalba se može izjaviti odmah.

V - DOSTAVLJANJE PISMENA

1. Način dostavljanja pismena

Članak 80.

(1) Dostavljanje pismena (poziva, rješenja, zaključaka i drugih slu benih spisa) vrši se, po pravilu, tako što se pismeno predaje osobi kojoj je namijenjeno.

(2) Dostavljanje se vrši preko pošte ili ga vrši organ preko svoje slu bene osobe. Osoba kojoj ima da se pismeno dostavi može biti pozvana radi prijema pismena samo izuzetno, kad to zahtijeva priroda ili značaj pismena koje se ima uručiti, ako je takva dostava posebnim propisom predviđena.

(3) Način dostavljanja određuje organ čije se pismeno dostavlja sukladno odredbama ovog zakona, o dostavljanju pismena.

Članak 81.

(1) Dostavljanje se vrši samo radnim danom, i to danju.

(2) Organ čije se pismeno ima dostaviti može, izuzetno, iz osobito va nih razloga odrediti da se dostavljanje izvrši i u nedjelju ili drugi neradni dan ili na dan dr avnog praznika.

(3) Dostavljanje poštom može se vršiti i u dane iz stavka 2. ovog članka.

Članak 82.

(1) Dostavljanje se vrši, po pravilu, u stanu ili na radnom mjestu gdje je zaposlena osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti, a odvjetniku u njegovom odvjetničkom uredu.

(2) Dostavljanje se može izvršiti i van prostorija navedenih u stavku 1. ovog članka, ako osoba kojoj se dostavljanje vrši pristane primiti pismeno koje se dostavlja, a ako tih prostorija nema, može se takvoj osobi izvršiti dostavljanje gdje god se ona zatekne.

2. Obvezno osobno dostavljanje pismena

Članak 83.

(1) Dostavljanje se mora izvršiti lično osobi kojoj je pismeno namijenjeno kad je takvo dostavljanje određeno ovim zakonom ili drugim propisom, kad od dana dostavljanja počinje teći rok koji se po zakonu ne može produ avati, ili kad to odredi organ koji je naredio dostavljanje. Smatra se da je izvršeno osobno dostavljanje odvjetniku i predajom pismena osobi zaposlenoj u odvjetničkom uredu.

(2) Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima osobno izvršiti ne zatekne u stanu, odnosno na radnom mjestu, ili se u odvjetničkom uredu ne zatekne ni osoba koja je u njoj zaposlena, dostavljač će se obavijestiti kad i na kom mjestu ga može naći, pa će mu kod koje od osoba navedenih u članku 84. ovog zakona, ostaviti pismeno obavještenje da određeni dan i sat bude u svom stanu, odnosno na radnom mjestu, radi primanja pismena. Ako i poslije toga dostavljač ne zatekne osobu kojoj se dostavljanje ima izvršiti, dostavljač će postupiti na način propisan u članku 86. ovog zakona, i tada se smatra da je dostavljanje izvršeno.

(3) Dostavljanjem pismena zakonskom zastupniku, punomoćniku ili punomoćniku za primanje pismena (članak 88), smatra se da je dostavljanje izvršeno samoj stranci.

3. Posredno dostavljanje pismena

Članak 84.

(1) Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti, ne zatekne u svom stanu, dostavljanje se vrši predajom pismena nekom od odraslih članova njegovog domaćinstva, a ako se ni oni ne zateknu u stanu, pismeno se može predati susjedu, ako on na to pristane.

(2) Ako se dostavljanje vrši na radnom mjestu osobe kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta osoba se tu ne zatekne, dostavljanje se može izvršiti osobi koja je na istom mjestu zaposlena, ako ona pristane da primi pismeno. Dostavljanje odvjetniku može se izvršiti i predajom pismena osobi zaposlenoj u odvjetničkom uredu.

(3) Dostavljanje po st. 1. i 2. ovog članka ne može se izvršiti osobi koja u istom postupku učestvuje sa suprotnim interesom.

Članak 85.

(1) Ako se utvrdi da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna i da joj osoba navedena u članku 84. ovog zakona ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno će se vratiti organu koji ga je izdao, uz naznačenje gdje se odsutna osoba nalazi.

(2) Ako je boravište osobe kojoj se dostavljanje ima izvršiti i pored istra ivanja, ostalo nepoznato, organ koji je izdao pismeno postaviti će toj osobi privremenog zastupnika u smislu članka 54. ovog zakona i njemu će predati pismeno.

Članak 86.

(1) Ako se dostavljanje ne može izvršiti ni na način propisan u članku 84. ovog zakona, a nije utvrđeno da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna, dostavljač će predati pismeno nadle nom organu općine na čijem se području nalazi boravište osobe kojoj se dostavljanje vrši, ili pošti u mjestu njegovog boravišta, ako se dostavljanje vrši preko pošte. Na vratima stana osobe kojoj se dostavljanje ima izvršiti, dostavljač će pribiti pismeno saopćenje u kojem je naznačeno gdje se pismeno nalazi. Na saopćenju i na samom pismenu koje se imalo dostaviti, dostavljač će naznačiti razlog ovakvog dostavljanja, kao i datum kad je saopćenje u kojem je naznačeno pribio na vrata, i staviti svoj potpis.

(2) Dostavljanje se smatra izvršenim kad je saopćenje pribijeno na vrata s tim da oštećenje ili uništenje ovog saopćenja izvršeno nakon pribijanja na vratima nema uticaja na valjanost dostavljanja.

(3) O dostavljanju izvršenom na način propisan u stavku 1. ovog članka, obavijestiti će se organ koji je naredio dostavljanje.

4. Posebni slučajevi dostavljanja pismena

a) Dostavljanje pismena zakonskom zastupniku i punomoćniku

Članak 87.

(1) Dostavljanje zakonskom zastupniku ili punomoćniku, ako ih stranka ima, vrši se na način propisan u čl. 80. do 86. ovog zakona.

(2) Ako više stranaka imaju zajedničkog zakonskog zastupnika ili punomoćnika u istom predmetu, dostavljanje se za sve njih vrši tom zakonskom zastupniku, odnosno punomoćniku. Ako stranka ima više punomoćnika, dovoljno je da se dostavljanje izvrši samo jednom od njih.

b) Dostavljanje pismena punomoćniku za primanje pismena

Članak 88.

(1) Stranka može ovlastiti određenu osobu kojoj se imaju vršiti sva dostavljanja za nju. Kad stranka pismeno obavijesti o tom ovlaštenju organ koji vodi postupak, taj organ je obavezan sva dostavljanja vršiti ovom punomoćniku (punomoćnik za primanje pismena).

(2) Punomoćnik za primanje pismena du an je svaki akt bez odgađanja poslati stranci.

(3) Ako bi neposredno dostavljanje stranci, punomoćniku ili zakonskom zastupniku znatno odugovlačilo postupak, slubena osoba koja vodi postupak mo e nalo iti stranci da po određenom predmetu, a u određenom roku postavi u sjedištu organa punomoćnika za primanje pismena. Ako stranka ne postupi po ovom nalogu, organ mo e postupiti shodno članku 54. ovog zakona.

(4) Kad se stranka ili njen zakonski zastupnik nalaze u inozemstvu, a nemaju ponomoćnika u Federaciji, pozvat će se pri dostavljanju prvog pismena da u određenom roku postave punomoćnika ili punomoćnika za primanje pismena, i upozorit će se da će im se, ako u ostavljenom roku ne postave punomoćnika, postaviti po slu benoj du nosti punomoćnik za primanje pismena, odnosno privremeni zastupnik.

(5) Dostavljanjem pismena punomoćniku za primanje pismena smatra se da je dostavljanje izvršeno stranci kojoj je pismeno imalo biti dostavljeno.

Članak 89.

(1) Kad više stranaka koje u postupku zajednički učestvuju s istovjetnim zahtjevima nemaju zajedničkog punomoćnika, du ne su pri prvog radnji u postupku prijaviti organu zajedničkog punomoćnika za primanje pismena, po mogućstvu takvog koji stanuje u sjedištu organa. Dok ne prijave zajedničkog punomoćnika za primanje pismena, smatrat će se za takvog punomoćnika ona stranka između njih koja je na prvom zajedničkom podnesku prva potpisana ili označena. Ako se na takav način ne mo e odrediti punomoćnik, slubena osoba koja vodi postupak mo e odrediti za punomoćnika bilo koju od tih stranaka. Ako je broj stranaka velik ili su iz raznih mjesta, mogu stranke prijaviti, a i sama slubena osoba mo e odrediti i više takvih punomoćnika i označiti koju će od stranaka svaki od njih zastupati.

(2) Zajednički punomoćnik za primanje pismena du an je bez odgađanja obavijestiti sve stranke o pismenu koje je za njih primio i omogućiti im da pregledaju, prepisu i ovjere pismeno koje, po pravilu, on treba da čuva.

(3) U pismenu koje se dostavlja punomoćniku za primanje pismena označit će se sve osobe za koje se dostavljanje vrši.

c) Dostavljanje pismena organima vlasti, poduzećima (društvima), ustanovama i drugim pravnim osobama

Članak 90.

(1) Dostavljanje pismena organima vlasti, poduzećima (društvima), ustanovama i drugim pravnim osobama vrši se predajom pismena slubenoj osobi odnosno osobi određenoj za primanje pismena, tih organa odnosno pravnih osoba, ako za pojedine slučajeve nije drukčije propisano.

(2) Ako u postupku učestvuju poslovne jedinice, naselja, grupe osoba i dr. (članak 49. stavak 2.) dostavljanje se vrši predajom pismena osobi koju su oni odredili za primanje pismena (članak 52. stavak 4.).

(3) Ako dostavljač u tijeku radnog vremena ne nađe osobu određenu za primanje pismena, predaju pismena mo e izvršiti ma kojoj osobi zaposlenoj u tom organu, odnosno pravnoj osobi, koja se zatekne u njihovim prostorijama.

d) Dostavljanje pismena ostalim osobama

Članak 91.

(1) Fizičkim osobama i pravnim osobama u inozemstvu, kao i stranim dr avama, međunarodnim organizacijama i osobama u Federaciji koje u ivaju diplomatski imunitet, dostavljanje pismena se obavlja preko organa uprave nadle nog za vanjske

poslove Bosne i Hercegovine, ako međunarodnim ugovorima nije drukčije određeno.

(2) Dr avljanima Federacije koji se nalaze u inozemstvu, dostavljanje izvoda iz matičnih knjiga, svjedod aba, diploma, uvjerenja, potvrda i drugih pismena izdatih na zahtjev stranke, mo e se obavljati neposredno. Dostavljanje ovih i drugih pismena mo e se obavljati i preko diplomatskih i konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine u inozemstvu.

(3) Vojnim osobama, pripadnicima policije, osobama zaposlenim u suhozemnom, riječnom, pomorskom i zračnom saobraćaju, dostavljanje pismena se mo e vršiti i preko njihove komande, odnosno organa ili pravne osobe u kojima su zaposleni.

(4) Osobama koje su lišene slobode dostavljanje pismena se vrši preko uprave ustanove u kojoj se nalaze.

e) Dostavljanje pismena javnim priopćenjem

Članak 92.

Ako se radi o osobi ili više osoba koje organu nisu poznate ili koje se ne mogu odrediti, dostavljanje pismena će se izvršiti javnim priopćenjem na oglasnoj tabli organa koji je pismeno izdao. Smatra se da je dostavljanje pismena izvršeno poslije isteka 15 dana od dana isticanja priopćenja na oglasnoj tabli, ako organ koji je pismeno izdao ne odredi du i rok. Pored objavljivanja na oglasnoj tabli, organ mo e objaviti priopćenje u novinama, odnosno drugim sredstvima javnog informiranja ili na koji drugi uobičajeni način.

f) Odbijanje prijema pismena

Članak 93.

(1) Ako osoba kojoj je pismeno upućeno, odnosno odrasli član njegovog domaćinstva bez zakonskog razloga odbije da primi pismeno, ili to učini osoba zaposlena u organu, poduzeću (društvu), ustanovi ili drugoj pravnoj osobi ili u odvjetničkom uredu, odnosno ako to učini osoba koju su za prijem pismena odredili naselje, grupa osoba i dr. (članak 49. stavak 2.), dostavljač će pismeno ostaviti u stanu ili radnom mjestu gdje je ta osoba zaposlena ili će pismeno pribiti na vrata stana ili prostorije gdje je zaposlena.

(2) Kad je dostavljanje pismena izvršeno na način predviđen u stavku 1. ovog članka, dostavljač će zabilje iti na dostavnici datum, sat i razlog odbijanja prijema, kao i mjesto gdje je pismeno ostavio, i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

g) Promjena stana

Članak 94.

(1) Kad stranka ili njen zakonski zastupnik u toku postupka promijene svoje prebivalište ili stan, du ni su da o tome odmah obavijeste organ koji vodi postupak.

(2) Ako oni to ne učine, a dostavljač i pored istra ivanja ne mo e saznati kuda su se odselili, organ će odrediti da se sva dalja dostavljanja pismena u postupku za tu stranku vrše pribijanjem pismena na oglasnoj tabli organa koji vodi postupak.

(3) Dostavljanje se smatra izvršenim poslije isteka 15 dana od dana pribijanja pismena na oglasnoj tabli organa koji vodi postupak.

(4) Kad punomoćnik, odnosno punomoćnik za primanje pismena u toku postupka promijeni svoje prebivalište ili stan, a ne obavijesti o tome organ koji vodi postupak, dostavljanje će se izvršiti kao da punomoćnik nije ni postavljen.

5. Dostavnica

Članak 95.

(1) Dokaz za izvršeno dostavljanje pismena predstavlja potvrda o dostavljanju (dostavnica).

(2) Dostavnica sadr i. naziv organa koji dostavlja, broj i datum, naziv pismena koje se dostavlja, ime stranke odnosno osobe kojoj se pismeno dostavlja i njena adresa.

(3) Na dostavnici se upisuje datum dostavljanja i potpisuje je primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici sam slovima naznačiti datum prijema.

(4) Ako je primalac nepismen ili ne može da se potpiše, dostavljač će na dostavnici naznačiti njegovo ime i datum predaje i staviti će napomenu zašto primalac nije stavio svoj potpis.

(5) Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i ispisati slovima datum predaje, i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

6. Greške u dostavljanju pismena

Članak 96.

(1) Ako pri dostavljanju pismena bude učinjena greška koja se odnosi na datum dostavljanja ili osobu kojoj je pismeno predato, organ o čijem se pismenu radi dužan je sprovesti postupak radi utvrđivanja tih činjenica. Smatrat će se da je dostavljanje izvršeno onog datuma za koji se u postupku utvrdi da je osoba kojoj je pismeno namijenjeno stvarno dobila to pismo.

(2) Ako je dostavnica nestala, izvršeno dostavljanje pismena može se dokazivati i drugim sredstvima što se utvrđuje u postupku, sukladno odredbi stavka 1. ovog članka.

VI - ROKOVI

Članak 97.

(1) Za poduzimanje pojedinih radnji u postupku mogu biti određeni rokovi.

(2) Ako rokovi nisu određeni zakonom ili drugim propisom, određuje ih, s obzirom na okolnosti slučaja, sluzbena osoba koja vodi postupak.

(3) Rok koji je odredila sluzbena osoba koja vodi postupak, kao i rok određen propisima za koji je predviđena mogućnost produženja, može se produžiti na molbu zainteresirane osobe koja se podnese prije isteka roka ili tri dana po isteku roka, ako postoje opravdani razlozi za produženje, o čemu se sačinjava sluzbena zabilješka u spisu.

Članak 98.

(1) Rokovi se određuju na dane, mjesece i godine.

(2) Kad je rok određen po danima, dan u koji je dostavljanje ili priopćenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od koga treba računati trajanje roka, ne računa se u rok, već se za početak roka uzima prvi naredni dan. Rok koji je određen po mjesecima, odnosno po godinama završava se istekom onog dana, mjeseca, odnosno godine, koji po svom broju odgovara danu kad je dostavljanje ili priopćenje izvršeno, odnosno danu u koji pada događaj od koga se računa trajanje roka. Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok ističe posljednjeg dana tog mjeseca.

(3) Svršetak roka može se označiti i izvjesnim kalendarskim datumom.

Članak 99.

(1) Početak i tok rokova ne spriječavaju nedjeljni dani odnosno dani kada se ne radi i dani državnih praznika.

(2) Ako posljednji dan roka pada u nedjelju ili na dan državnog praznika, ili u neki drugi dan kad organ kod koga se radnja postupka ima poduzeti, ne radi, rok ističe istekom prvog narednog radnog dana.

Članak 100.

(1) Podnesak je podnesen u roku ako je prije nego što rok istekne stigao organu kome je imao biti predat.

(2) Kad je podnesak upućen poštom preporučeno ili telegrafski, dan predaje pošti smatra se danom predaje organu kome je upućen.

(3) Za osobe koje se nalaze u vojsci Federacije, dan predaje podneska vojnoj jedinici, odnosno vojnoj ustanovi ili štabu, smatra se danom predaje organu kome je upućen.

(4) Za osobe lišene slobode, dan predaje podneska upravi ustanove u kojoj se te osobe nalaze, smatra se danom predaje organu kome je upućen.

(5) Ako je nadležni organ odredio dan kad će se raspravljati o podnesku koji je stranka dužna da podnese, pa pozvao stranku da podnesak dostavi do određenog dana, organ je dužan uzeti u razmatranje podnesak koji je primljen prije početka raspravljanja.

VII - POVRAT U PREDAŠNJE STANJE

Članak 101.

(1) Stranci koja je iz opravdanih razloga propustila da u roku izvrši neku radnju postupka, pa je usljed tog propuštanja isključena od vršenja ove radnje, dozvolit će se, po njenom prijedlogu, povrat u predašnje stanje.

(2) Na prijedlog stranke koja je propustila da u roku preda podnesak, dozvolit će joj se povrat u predašnje stanje i kad je ona iz neznanja ili očiglednom omaškom podnesak pravovremeno poslala poštom ili neposredno predala nenadležnom organu.

(3) Povrat u predašnje stanje dozvolit će se i u slučaju kad je stranka očiglednom omaškom prekoračila rok, ali je podnesak ipak primljen od nadležnog organa najkasnije za tri dana poslije isteka roka, ako bi stranka zbog zakašnjenja izgubila neko pravo.

Članak 102.

(1) Stranka je dužna da u prijedlogu za povrat u predašnje stanje iznese okolnosti zbog kojih je bila spriječena da u roku izvrši propuštenu radnju i da te okolnosti učini bar vjerovatnim (članak 160.).

(2) Prijedlog za povrat u predašnje stanje ne može se zasnivati na okolnosti koju je organ već ranije ocijenio nedovoljnom za produženje roka ili odgađanje rasprave.

(3) Ako se povrat u predašnje stanje traži i zbog toga što je propušteno da se podnese kakav podnesak, prijedlogu treba priložiti i taj podnesak.

Članak 103.

(1) Prijedlog za povrat u predašnje stanje podnosi se u roku od osam dana računajući od dana kad je prestao razlog koji je prouzrokovao propuštanje, a ako je stranka tek kasnije saznala za propuštanje, onda od dana kad je to saznala.

(2) Poslije isteka tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u predašnje stanje.

(3) Ako se propusti rok iz st. 1. i 2. ovog članka za traženje povrata, ne može se tražiti povrat zbog propuštanja ovog roka.

Članak 104.

(1) Prijedlog za povrat u predašnje stanje podnosi se organu kod koga je trebalo izvršiti propuštenu radnju.

(2) O prijedlogu odlučuje zaključkom organ kod koga je trebalo izvršiti propuštenu radnju.

(3) Nepravovremeno podnesen prijedlog odbacit će se bez daljeg postupka.

(4) Ako su činjenice na kojima se prijedlog zasniva opće poznate, nadležni organ može odlučiti o prijedlogu bez izjašnjenja protivne stranke.

Članak 105.

(1) Protiv zaključka kojim se dozvoljava povrat u predašnje stanje nije dopuštena žalba, osim ako je povrat dozvoljen po

prijedlogu koji je nepravovremeno podnesen ili je nedopušten (članak 103. stavak 3.).

(2) Protiv zaključka kojim je odbijen prijedlog za povrat u predašnje stanje dopuštena je posebna žalba samo ako je zaključak donio prvostupanjski organ.

(3) Žalba nije dopuštena protiv zaključka o prijedlogu za povrat u predašnje stanje koji je donio organ nadležan za rješavanje u drugom stupnju o glavnoj stvari.

(4) Protiv zaključka kojim je kao nepravovremen odbaćen prijedlog za povrat u predašnje stanje dopuštena je posebna žalba samo kad je zaključak donio prvostupanjski organ.

Članak 106.

(1) Prijedlog za povrat u predašnje stanje ne zaustavlja tok postupka, ali organ nadležan za odlučivanje o prijedlogu može privremeno prekinuti postupak dok zaključak o prijedlogu kojim je riješeno o povratu ne postane konačan.

(2) Kad je povrat u predašnje stanje dozvoljen, postupak se vraća u ono stanje u kome se nalazio prije propuštanja, a poništavaju se sva rješenja i zaključci koje je organ donio u svezi s propuštanjem.

VIII - ODRŽAVANJE REDA

Članak 107.

(1) Službenica osoba koja rukovodi radnjom postupka dužna je da se stara o održavanju reda pri radu.

(2) S tim ciljem službenica osoba je ovlaštena da opominje osobe koje smetaju rad organa i da određuje mjere potrebne da se red održava i o čemu se u spisu sačinjava službenica zabilješka.

(3) Osoba koja prisustvuje kakvoj radnji postupka ne smije nositi oružje ili opasno oruđe.

Članak 108.

(1) Osoba koja i pored opomene ometa rad ili učini nepristojnost pri vršenju radnje postupka ili neće da odloži oružje odnosno oruđe, može biti udaljena. Osoba koja učestvuje u radnji postupka može biti udaljena tek pošto je prethodno bila opomenuta da će biti udaljena i pošto su joj bile predočene pravne posljedice takve mjere. Udaljenje zbog narušavanja reda ili zbog nepristojnosti ili nošenja oružja ili opasnog oruđa, izričito službenica osoba koja rukovodi radnjom postupka.

(2) Ako na osnovu odredbe stavka 1. ovog članka, bude udaljena stranka koja nema punomoćnika, ili ako bude udaljen punomoćnik čiji vlastodavac nije prisutan, službenica osoba koja rukovodi radnjom postupka pozvat će osobu koja se udaljava da postavi svog punomoćnika. Ako pozvana osoba to ne učini, službenica osoba može i odgoditi radnju na trošak osobe koja je odbila da postavi svog punomoćnika, a može i sama postaviti punomoćnika, ako je to potrebno. Ovakav punomoćnik može zastupati samo u onoj radnji postupka s koje je stranka udaljena.

(3) O udaljenju iz st. 1. i 2. ovog članka donosi se zaključak. Protiv zaključka donesenog po stavku 2. ovog članka, može se izjaviti posebna žalba.

Članak 109.

(1) Tko u radnji postupka teže naruši red ili učini krupniju nepristojnost, može se, pored udaljenja, kazniti novčanom kaznom do 50 DM.

(2) Ova kazna ne isključuje krivičnu ili disciplinsku odgovornost.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovog članka može biti kažnjena i osoba koja svojim podneskom grubo povrijedi običaje ponašanja prema organu ili službenici osobi koja vodi postupak.

Članak 110.

(1) Novčane kazne, zbog radnji predviđenih u članku 109. stavak 1. ovog zakona, izričito službenica osoba koja rukovodi

radnjom postupka, a zbog radnji predviđenih u članku 109. stavak 3. - organ koji vodi postupak.

(2) Protiv zaključka o kazni može se izjaviti posebna žalba. Žalba protiv zaključka o novčanoj kazni zbog narušavanja reda ne odgađa izvršenje te kazne.

IX - TROŠKOVI POSTUPKA

1. Troškovi organa i stranaka

Članak 111.

(1) Izdaci u gotovom novcu organa koji vodi postupak, kao što su: putni troškovi službenih osoba, izdaci za svjedoke, vještake, tumače, uvidaj, oglase i sl., a koji su nastali provedenjem postupka po nekoj upravnoj stvari, padaju, po pravilu, na teret onoga koji je postupak vodio.

(2) Kad osoba koja učestvuje u postupku prouzrokuje svojom krivicom ili obiješću troškove pojedinih radnji u postupku, dužna je da snosi te troškove.

(3) Kad je postupak koji je pokrenut po službenoj dužnosti okončan povoljno po stranku, troškove postupka snosi organ koji je postupak pokrenuo.

Članak 112.

(1) Svaka stranka snosi, po pravilu, sama svoje troškove prouzrokovane postupkom, kao što su troškovi dolaženja, danga, izdaci na takse, za pravno zastupanje i stručno pomaganje.

(2) Kad u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je da protivnoj stranci naknadi opravdane troškove koji su toj stranci nastali učestvovanjem u postupku. Ako je u takvom slučaju koja od stranaka djelimično uspjela sa svojim zahtjevom, ona je dužna da naknadi protivnoj stranci troškove srazmjerno dijelu svog zahtjeva s kojim nije uspjela. Stranka koja je obiješću prouzrokovala protivnoj stranci troškove u postupku, dužna je da toj stranci te troškove naknadi.

(3) Troškovi za pravno zastupanje naknađuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

(4) Zahtjev za naknadu troškova po odredbama st. 2. i 3. ovog članka, mora biti stavljen prije donošenja rješenja kojim se rješava upravna stvar, na vrijeme, tako da organ koji vodi postupak može o njemu odlučiti u rješenju. U protivnom, stranka gubi pravo na naknadu troškova. Službenica osoba koja vodi postupak dužna je da na ovo blagovremeno upozori stranku.

(5) Svaka stranka snosi svoje troškove postupka koji je završen poravnanjem, ako u poravnanju nije drukčije određeno.

(6) Troškovi stranke i druge osobe u postupku prouzrokovane postupkom pokrenutim po službenoj dužnosti ili u javnom interesu, a koje stranka, odnosno druga osoba u postupku nije izazvala svojim ponašanjem, snosi organ koji je pokrenuo postupak.

Članak 113.

Troškove postupka u svezi s izvršenjem snosi izvršenik. Ako se ovi troškovi od njega ne mogu naplatiti, snosi ih stranka po čijem je prijedlogu izvršenje provedeno.

Članak 114.

Ako se postupak pokreće po zahtjevu stranke, a sa sigurnošću se može predvidjeti da će izazvati izdatke u gotovom novcu (u svezi s uvidajem, vještačenjem, dolaskom svjedoka i sl.), organ koji vodi postupak može zaključkom odrediti da stranka unaprijed položi i potreban iznos za pokriće tih troškova. Ako stranka ne položi taj iznos u određenom roku, organ može odustati od izvođenja tih dokaza ili obustaviti postupak, osim ako se produženje postupka mora nastaviti zbog javnog interesa.

Članak 115.

(1) U rješenju kojim se postupak završava, organ koji donosi rješenje određuje tko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kom roku imaju isplatiti.

(2) U rješenju se mora posebno navesti da li će onaj koji snosi troškove imati da naknadi troškove drugoj stranci (članak 112. st. 2. i 3.).

(3) Ako troškove postupka snosi više osoba, troškovi će se između njih razdijeliti na jednake dijelove, odnosno u odgovarajućoj srazmjeri.

(4) Ako organ u rješenju ne odluči o troškovima, navest će se da će se o troškovima donijeti poseban zaključak.

Članak 116.

(1) Svjedoci, vještaci, tumači (prevoditelji) i slu bene osobe imaju pravo na naknadu troškova putovanja i izdataka izazvanih boravljenjem u mjestu radi izvršenja tih radnji, s tim da tim osobama pripada i naknada izgubljene zarade, ako za to vrijeme ne ostvaruju zaradu temeljem radnog odnosa u organu vlasti ili pravnoj osobi ili drugoj osobi odnosno instituciji u kojima su zaposlene. Pored naknade, vještaci i tumači imaju pravo i na posebnu nagradu.

(2) Zahtjev za naknadu odnosno nagradu du ni su svjedoci, vještaci i tumači postaviti pri saslušanju, tumačenju (prevodenju), odnosno davanju vještakovog mišljenja. U protivnom, gube to pravo. Slu bena osoba koja vodi postupak du na je da na ovo upozori svjedoka, vještaka ili tumača (prevoditelja).

(3) Iznos naknada utvrđuje posebnim zaključkom organ koji vodi postupak, određujući tko je du an da ih plati i u kom roku. Protiv ovog zaključka dopuštena je posebna alba. Ovaj zaključak predstavlja osnov za izvršenje.

Članak 117.

(1) Naknade troškova, izdataka i izgubljene zarade svjedocima, vještacima i tumačima, odnosno posebne nagrade vještacima i tumačima, način naplate i isplate tih naknada i nagrada, kao i oslobođenje od plaćanja troškova, reguliše se propisom Vlade Federacije za troškove pred federalnim organima na prijedlog federalnog ministra pravde, a propisom vlade kantona- upanije za troškove pred kantonalnim- upanijskim organima i općinskim i gradskim slu bama za upravu na prijedlog rukovoditelja kantonalnog- upanijskog organa uprave nadle nog za opću upravu.

(2) U pogledu naknade slu benim osobama va e propisi o naknadama za slu bene osobe koje utvrde organi iz stavka 1. ovog članka.

2. Oslobođanje od plaćanja troškova

Članak 118.

(1) Organ koji vodi postupak mo e osloboditi stranku snošenja troškova u cijelosti ili djelomično, ako nađe da ona ne mo e podnijeti troškove bez štete po nu no izdr avanje svoje i svoje porodice. Organ donosi zaključak o tome po prijedlogu stranke, na osnovu uvjerenja o njenom imovnom stanju koje izdaje nadle ni organ.

(2) Oslobođanje od snošenja troškova odnosi se na oslobođanje od taksa, izdataka organa koji vodi postupak, kao što su putni troškovi slu benih osoba, izdaci za svjedoke, vještake, tumače, uvidaj, oglase i sl., kao i na oslobođanje od polaganja osiguranja za troškove.

(3) Strani dr avljani oslobodit će se snošenja troškova samo pod uvjetom reciprociteta. U slučaju sumnje o postojanju reciprociteta, objašnjenje daje organ uprave nadle an za vanjske poslove Bosne i Hercegovine. Za tra enje objašnjenja va i odredba članka 41. stavak 4. ovog zakona.

Članak 119.

Organ koji vodi postupak mo e u toku postupka ukinuti zaključak o oslobođanju od snošenja troškova ako utvrdi da više ne postoje razlozi zbog kojih je stranka bila oslobođena snošenja troškova.

Članak 120.

Protiv zaključka kojim se odbija zahtjev stranke za oslobođanje snošenja troškova, kao i protiv zaključka iz članka 119. ovog zakona, stranka mo e izjaviti posebnu albu.

DRUGI DIO**PRVOSTUPANJSKI POSTUPAK****X - POKRETANJE POSTUPKA I ZAHTJEVI STRANAKA****1. Pokretanje postupka**

Članak 121.

Upravni postupak pokreće nadle ni organ po slu benoj du nosti ili povodom zahtjeva stranke.

Članak 122.

(1) Nadle ni organ će pokrenuti postupak po slu benoj du nosti kad to određuje zakon ili na zakonu zasnovan propis ili kad utvrdi ili sazna da, s obzirom na postojeće činjenično stanje, treba radi zaštite javnog interesa, pokrenuti upravni postupak.

(2) Pri pokretanju upravnog postupka po slu benoj du nosti nadle ni organ uzima u obzir i eventualne predstavke građana i pravnih osoba i upozorenje organa.

Članak 123.

(1) Upravni postupak je pokrenut čim je nadle ni organ izvršio ma koju radnju radi vođenja postupka.

(2) Ako nadle ni organ povodom stavljenog zahtjeva stranke nađe da po va ećim propisima nema uvjeta za pokretanje postupka, donijet će o tome zaključak, kojim će se podneseni zahtjev odbaciti kao preuranjen. Protiv tog zaključka dopuštena je posebna alba.

Članak 124.

U stvarima u kojima je po zakonu ili po prirodi stvari za pokretanje i vođenje upravnog postupka potreban zahtjev stranke, nadle ni organ mo e pokrenuti i voditi postupak samo ako postoji takav zahtjev.

2. Spajanje stvari u jedan postupak

Članak 125.

(1) Ako se prava ili obveze stranaka zasnivaju na istom ili sličnom činjeničnom stanju i na istom pravnom osnovu i ako je organ koji vodi postupak u pogledu svih predmeta stvarno nadle an, mo e se pokrenuti i voditi jedan postupak i onda kad je riječ o pravima i obvezama više stranaka.

(2) Pod istim uvjetima, jedna ili više stranaka mogu u jednom postupku ostvarivati i više različitih zahtjeva.

(3) O vođenju jednog postupka u ovakvim slučajevima nadle ni organ će donijeti poseban zaključak, protiv koga se mo e izjaviti alba, osim ako je zaključak donio drugostupanjski organ.

Članak 126.

Nadle ni organ mo e javnim priopćenjem pokrenuti upravni postupak prema većem broju osoba koje organu nisu poznate ili se ne mogu odrediti, a koja u postupku mogu imati polo aj stranke, ako je riječ o bitno istom zahtjevu prema svim tim osobama.

Članak 127.

(1) Kad se u smislu članka 125. ovog zakona vodi jedan postupak ili kad je postupak pokrenut javnim priopćenjem u smislu članka 126. ovog zakona, svaka stranka istupa u postupku samostalno.

(2) U zaključcima kojima se u takvom postupku poduzimaju izvjesne mjere prema strankama, mora se odrediti koja se od tih mjera odnosi na koju od stranaka, osim ako je riječ o strankama koje u postupku zajednički učestvuju s istovjetnim zahtjevima, ili ako zakonom nije drukčije propisano.

3. Izmjena zahtjeva

Članak 128.

(1) Pošto je postupak pokrenut, stranka može do donošenja rješenja u prvom stupnju proširiti stavljeni zahtjev, ili umjesto ranijeg zahtjeva staviti drugi, bez obzira da li se prošireni ili izmijenjeni zahtjev zasniva na istom pravnom osnovu, pod uvjetom da se takav zahtjev zasniva na bitno istom činjeničnom stanju.

(2) Ako organ koji vodi postupak ne dozvoli proširenje ili izmjenu zahtjeva, donijet će o tome zaključak. Protiv takvog zaključka dopuštena je posebna žalba.

4. Odustanak od zahtjeva

Članak 129.

(1) Stranka može odustati od svog zahtjeva u toku cijelog postupka.

(2) Kad je postupak pokrenut povodom zahtjeva stranke, a stranka odustane od svog zahtjeva, organ koji vodi postupak donijet će zaključak kojim se postupak obustavlja. O tome će biti obaviještena protivna stranka, ako je ima.

(3) Ako je dalje vođenje postupka potrebno u javnom interesu, ili ako to zahtijeva protivna stranka, nadležni organ će produžiti vođenje postupka.

(4) Kad je postupak pokrenut po službenoj dužnosti, organ može obustaviti postupak. Ako je postupak u istoj stvari mogao biti pokrenut i po zahtjevu stranke, postupak će se nastaviti, ako stranka to zahtijeva.

(5) Protiv zaključka kojim se obustavlja postupak dopuštena je posebna žalba.

Članak 130.

(1) Stranka odustaje od svog zahtjeva podnošenjem pismene izjave koju daje organu koji vodi postupak ili usmeno na zapisnik. Dok organ koji vodi postupak ne donese zaključak o obustavljanju postupka i ne dostavi ga stranci, stranka može opozvati svoj odustanak od zahtjeva.

(2) Pojedina radnja ili propuštanje stranke može se smatrati njenim odustankom od zahtjeva samo kad je to zakonom određeno.

(3) Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije donošenja prvostupanjskog rješenja, a prije isteka roka za žalbu, zaključkom o obustavi postupka poništava se prvostupanjsko rješenje, ako je njime zahtjev stranke bio pozitivno ili djelomično pozitivno riješen. Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije objavljene žalbe, a prije nego što joj je dostavljano rješenje doneseno povodom žalbe, zaključkom o obustavi postupka poništava se prvostupanjsko rješenje kojim je zahtjev stranke bio usvojen, bilo u cijelosti bilo djelomično, ako je stranka u cijelosti odustala od svog zahtjeva.

Članak 131.

Stranka koja je odustala od zahtjeva dužna je da snosi sve troškove koji su nastali do obustavljanja postupka, osim ako posebnim propisima nije drugačije propisano.

5. Poravnanje

Članak 132.

(1) Ako u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim zahtjevima, službeno osoba koja vodi postupak nastojat će u toku cijelog postupka da se stranke poravnaju, potpuno ili bar u pojedinim spornim tačkama.

(2) Poravnanje mora biti uvijek jasno i određeno, i ne smije biti na štetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trećih osoba. Službeno osoba koja vodi postupak mora na to paziti po službenoj dužnosti. Ako se utvrdi da bi poravnanje bilo na štetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trećih osoba, organ koji vodi postupak neće prihvatiti da se zaključni poravnanje, i o tome će donijeti poseban zaključak.

(3) Poravnanje se upisuje u zapisnik. Poravnanje je zaključeno kad stranke poslije pročitano g zapisnika o poravnanju potpišu zapisnik. Ovjeren prepis zapisnika predat će se strankama ako ga traže.

(4) Poravnanje ima snagu izvršnog rješenja donesenog u upravnom postupku.

(5) Organ pred kojim je zaključeno poravnanje donijet će zaključak kojim će prema potrebi postupak obustaviti u cijelosti ili djelomično.

(6) Ako zaključak o obustavljanju, odnosno o nastavljanju postupka nije u skladu sa zaključenim poravnanjem, protiv zaključka je dopuštena posebna žalba.

XI - POSTUPAK DO DONOŠENJA RJEŠENJA**A. OPĆA NAČELA****1. Zajedničke odredbe**

Članak 133.

(1) Prije donošenja rješenja imaju se utvrditi sve činjenice i okolnosti koje su značajne za rješenje i strankama omogućiti da ostvare i zaštite svoja prava i pravne interese o čemu se stara službeno osoba koja vodi postupak.

(2) Ovo se može izvršiti u skraćenom postupku ili u posebnom ispitnom postupku.

Članak 134.

(1) Službeno osoba koja vodi postupak može u toku cijelog postupka upotpunjavati činjenično stanje i izvoditi dokaze i o onim činjenicama koje ranije u postupku nisu bile iznesene ili još nisu utvrđene.

(2) Službeno osoba koja vodi postupak naredit će po službenoj dužnosti izvođenje svakog dokaza ako nađe da je to potrebno radi razjašnjenja stvari.

(3) Službeno osoba koja vodi postupak obvezna je pribaviti po službenoj dužnosti podatke o činjenicama o kojima službeno evidenciju vodi organ nadležan za rješavanje. Na isti način postupit će službeno osoba u pogledu činjenica o kojima službeno evidenciju vodi drugi organ, odnosno poduzeće (društvo), ustanova ili druga pravna osoba.

Članak 135.

(1) Činjenično stanje na kom zasniva svoj zahtjev, stranka je dužna da iznese točno, istinito i određeno.

(2) Ako nije riječ o činjenicama koje su opće poznate, stranka je dužna da za svoje navode ponudi dokaze i da ih po mogućnosti podnese. Ako sama stranka tako ne postupi, službeno osoba koja vodi postupak pozvat će je da to učini. Od stranke se neće tražiti da pribavi i podnese dokaze koje bi bile lakše moći pribaviti organ koji vodi postupak, niti da podnosi takva uvjerenja koja organi nisu dužni izdavati po članku 170. ovog zakona.

(3) Ako stranka nije u naknadno određenom roku podnijela dokaze, organ ne može zbog toga odbaciti zahtjev kao da nije

podnesen (članak 65. stavak 2.), nego je dužan da nastavi postupak i da, u skladu s pravilima postupka i prema materijalnom propisu, riješi upravnu stvar.

Članak 136.

(1) Stranka u tijeku postupka daje svoju izjavu, po pravilu, usmeno, a može je dati i pismeno.

(2) Kad je riječ o složenijoj stvari ili kad su potrebna opširnija stručna objašnjenja, služenbena osoba koja vodi postupak može naložiti stranci da podnese pismenu izjavu, određujući joj dovoljan rok za to. U takvom slučaju i stranka ima pravo da traži da joj se dopusti davanje pismene izjave.

(3) Ako je stranci naloženo ili dopušteno da podnese pismenu izjavu, ne može joj se usljed toga oduzeti pravo da svoju izjavu da usmeno.

Članak 137.

Ako se u toku postupka pojavi osoba koja do tada nije učestvovala u postupku kao stranka, pa zahtjeva da učestvuje u postupku kao stranka, služenbena osoba koja vodi postupak ispitat će njeno pravo da bude stranka i o tome će donijeti zaključak. Protiv zaključka kojim se ne priznaje to svojstvo dopuštena je posebna žalba.

Članak 138.

Služenbena osoba koja vodi postupak dužna je da, po potrebi, upozori stranku na njena prava u postupku i da joj ukazuje na pravne posljedice njenih radnji ili propuštanja u postupku.

2. Skraćeni postupak

Članak 139.

(1) Organ može po skraćenom postupku riješiti stvar neposredno:

- 1) ako je stranka u svom zahtjevu navela činjenice ili podnijela dokaze na podlozi kojih se može utvrditi stanje stvari, ili ako se to stanje može utvrditi na podlozi općepoznatih činjenica ili činjenica koje su organu poznate;
- 2) ako se stanje stvari može utvrditi na podlozi službenih podataka kojima organ raspolaže, a nije potrebno posebno saslušanje stranke radi zaštite njenih prava, odnosno pravnih interesa;
- 3) u slučaju kad je propisom predviđeno da se stvar može riješiti na podlozi činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju, ali su činjenice ili okolnosti učinjene vjerovatnim, a iz svih okolnosti proizilazi da se zahtjevu stranke ima udovoljiti;
- 4) kad je riječ o poduzimanju u javnom interesu hitnih mjera koje se ne mogu odgađati, a činjenice na kojima rješenje treba da bude zasnovano su utvrđene ili bar učinjene vjerovatnim.

(2) Rješenja iz toč. 1. i 2. stavka 1. ovog članka, mogu se izrađivati elektronskim računarima.

3. Poseban ispitni postupak

Članak 140.

(1) Poseban ispitni postupak se provodi kad je to potrebno radi utvrđivanja činjenica i okolnosti koje su značajne za razjašnjenje stvari ili radi davanja strankama mogućnosti da ostvare i zaštite svoja prava i pravne interese.

(2) Tok ispitnog postupka određuje, prema okolnostima pojedinog slučaja, služenbena osoba koja vodi postupak, pridržavajući se odredaba ovog zakona i propisa koji se odnose na stvar o kojoj je riječ.

(3) U ovim granicama služenbena osoba koja vodi postupak naročito određuje koje se radnje u postupku imaju izvršiti i izdaje naređenja za njihovo izvršenje; određuje red kojim će se pojedine radnje vršiti i rokove u kojima će se izvršiti, ako oni nisu

propisani zakonom; određuje usmene rasprave i saslušanja, kao i sve što je potrebno za njihovo održavanje; odlučuje koji se dokazi imaju izvesti i kojim dokaznim sredstvima, i odlučuje o svim prijedlozima i izjavama.

(4) Služenbena osoba koja vodi postupak odlučuje da li će se raspravljanje i dokazivanje vršiti odvojeno o pojedinim spornim pitanjima ili zajedno za cijeli predmet.

Članak 141.

(1) Stranka ima pravo da učestvuje u ispitnom postupku i, radi ostvarenja cilja postupka, da daje potrebne podatke i brani svoja prava i zakonom zaštićene interese, a služenbena osoba je obvezna to omogućiti.

(2) Stranka može i iznositi činjenice koje mogu uticati na rješenje stvari i pobijati točnost navoda koji se ne slažu s njenim navodima. Ona ima pravo da sve do donošenja rješenja dopunjuje i objašnjava svoja tvrdjenja, a ako to čini poslije održane usmene rasprave, dužna je da opravda zbog čega to nije učinila na raspravi.

(3) Služenbena osoba koja vodi postupak dužna je da pruži mogućnost stranci: da se izjasni o svim okolnostima i činjenicama koje su iznesene u ispitnom postupku, o prijedlozima i ponuđenim dokazima, da učestvuje u izvođenju dokaza i da postavlja pitanja drugim strankama, svjedocima i vještacima preko službene osobe koja vodi postupak, a s njenom dozvolom i neposredno, kao i da se upozna s rezultatom izvođenja dokaza i da se o tome izjasni. Nadležni organ ne može donijeti rješenje prije nego što stranci pruži mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima na kojima treba da se zasniva rješenje, a o kojima stranci nije bila data mogućnost da se izjasni.

4. Prethodno pitanje

Članak 142.

(1) Ako organ koji vodi postupak naiđe na pitanje bez čijeg se rješenja ne može riješiti sama stvar, a to pitanje čini samostalnu pravnu cjelinu za čije je rješenje nadležan sud ili koji drugi organ (prethodno pitanje), on može, pod uvjetima iz ovog zakona, sam raspraviti to pitanje, ili postupak prekinuti dok nadležni organ to pitanje ne riješi. O prekidu postupka donosi se zaključak, protiv kog je dopuštena posebna žalba, osim ako je zaključak donio drugostupanjski organ.

(2) Ako je organ raspravio prethodno pitanje, rješenje takvog pitanja ima pravno djelovanje samo u stvari u kojoj je to pitanje riješeno.

(3) U pitanju postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti učinioca, organ koji vodi postupak vezan je pravomoćnom presudom krivičnog suda kojom je optuženi oglašen krivim.

Članak 143.

(1) Organ koji vodi postupak mora prekinuti postupak kad se prethodno pitanje odnosi na postojanje krivičnog djela, na postojanje braka, utvrđivanje očinstva, ili kad je to zakonom određeno.

(2) Kad se prethodno pitanje odnosi na krivično djelo, a nema mogućnosti za krivično gonjenje, organ koji vodi postupak raspraviti će i to pitanje.

Članak 144.

U slučaju kad se zbog prethodnog pitanja ne mora prekinuti postupak po članku 143. stavak 2. ovog zakona, organ koji vodi postupak može sam uzeti u pretres prethodno pitanje i raspraviti ga kao sastavni dio stvari, i na toj osnovi riješiti samu stvar.

Članak 145.

(1) Ako organ koji vodi upravni postupak ne uzme prethodno pitanje u pretres u smislu članka 144. ovog zakona, a postupak za rješenje prethodnog pitanja koji se može voditi samo po

slu benoj du nosti još nije pokrenut kod nadle nog organa, on će tra iti da nadle ni organ pokrene postupak o tom pitanju.

(2) U stvari u kojoj se postupak za rješenje prethodnog pitanja pokreće povodom zahtjeva stranke, organ koji vodi upravni postupak mo e zaključkom nalo iti jednoj od stranaka da radi rješenja prethodnog pitanja tra i od nadle nog organa pokretanje postupka, određujući joj rok u kom je du na da to učini, i da mu o podnesenom tra enju podnese dokaz. Pri tom će organ koji vodi upravni postupak upozoriti stranku na posljedice propuštanja. Rok za tra enje pokretanja postupka za rješenje prethodnog pitanja počinje teći od dana konačnosti zaključka.

(3) Ako stranka ne podnese u određenom roku dokaz da je od nadle nog organa tra ila pokretanje postupka o prethodnom pitanju, smatrat će se da je stranka koja je postavila zahtjev odustala od njega, a organ koji vodi upravni postupak obustavit će postupak. Ako to nije učinila protivna stranka, organ će nastaviti postupak i sam će raspraviti prethodno pitanje.

(4) Protiv zaključka donesenog po stavku 2. ovog članka, dopuštena je posebna alba.

Članak 146.

(1) Postupak prekinut zbog rješavanja prethodnog pitanja kod nadle nog organa, nastavit će se pošto rješenje doneseno o tom pitanju postane konačno.

(2) Postupak se mo e nastaviti po slu benoj du nosti i u slučaju kad se ocijeni da više nema razloga da se čeka na konačno rješenje prethodnog pitanja kod nadle nog organa, osim u slučaju iz stavka 1. članka 143. ovog zakona.

5. Usmena rasprava

Članak 147.

Slu bena osoba koja vodi postupak određuje, na svoju inicijativu ili na prijedlog stranke, usmenu raspravu u svakom slučaju kad je to korisno za razjašnjenje stvari, a mora je odrediti:

- 1) u stvarima u kojima učestvuju dvije ili više stranaka s protivnim interesima, ili
- 2) kad se ima izvršiti uviđaj ili saslušanje svjedoka ili vještaka.

Članak 148.

(1) Usmena rasprava je javna.

(2) Slu bena osoba koja vodi postupak mo e isključiti javnost za cijelu usmenu raspravu ili samo za jedan njen dio:

- 1) ako to zahtijevaju razlozi morala ili javne sigurnosti,
- 2) ako postoji ozbiljna i neposredna opasnost ometanja usmene rasprave,
- 3) ako treba da se raspravlja o odnosima u nekoj obitelji,
- 4) ako treba da se raspravlja o okolnostima koje predstavljaju slu benu, poslovnu, profesionalnu, naučnu ili umjetničku tajnu.

(3) Prijedlog za isključenje javnosti mo e staviti i zainteresirana osoba.

(4) O isključenju javnosti donosi se zaključak koji mora biti obrazlo en i javno objavljen.

(5) Pri priopćavanju rješenja javnost se ne mo e isključiti.

Članak 149.

(1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, njihove punomoćnike i stručne pomagače.

(2) Slu bena osoba koja vodi postupak mo e dopustiti da usmenoj raspravi s koje je javnost isključena prisustvuju pojedine slu bene osobe, naučni i javni radnici, ako je to od interesa za njihovu slu bu, odnosno naučni rad. Slu bena osoba koja vodi postupak upozorit će ove osobe da su du ne da čuvaju kao tajnu ono što budu na raspravi saznale.

Članak 150.

(1) Organ koji vodi postupak du an je da poduzima sve što je potrebno da se usmena rasprava obavi bez odugovlačenja i po mogućnosti bez prekidanja i odlaganja.

(2) Osobama koje se pozivaju na usmenu raspravu mora se ostaviti dovoljno vremena da se pripreme za raspravu i da na nju dođu na vrijeme i bez vanrednih troškova. Pozvanim osobama ostavit će se, po pravilu, osam dana od dostavljanja poziva do dana rasprave.

Članak 151.

Kad je raspravljanje na usmenoj raspravi potrebno je izvršiti uvid u određene planove, spise ili druge predmete, ove predmete treba staviti na uvid pozvanim osobama istovremeno s određivanjem rasprave, a u pozivu za raspravu naznačiti vrijeme i mjesto, kad i gdje se oni mogu razgledati.

Članak 152.

(1) Organ koji vodi postupak du an je da i javno objavi određivanje usmene rasprave: kad postoji opasnost da se pojedinačni pozivi neće moći na vrijeme dostaviti, kad postoji vjerovatnoća da ima zainteresiranih osoba koje se još nisu pojavile kao stranke, ili kad to nala u drugi slični razlozi.

(2) Javna objava usmene rasprave treba da sadr i sve podatke koji moraju biti navedeni u pojedinačnom pozivu, kao i poziv da na raspravu dođe svako ko smatra da se stvar tiče njegovih pravno zaštićenih interesa. Ova se objava priopćava na način propisan u članku 92. ovog zakona.

Članak 153.

Usmena rasprava odr at će se, po pravilu, u sjedištu organa koji vodi postupak. Ako je potreban uviđaj u mjestu van sjedišta tog organa, usmena rasprava se mo e odr ati na mjestu uviđaja. Organ koji vodi postupak mo e odrediti za usmenu raspravu i drugo mjesto kad je to potrebno zbog znatnog smanjenja troškova i zbog temeljnijeg, br eg ili jednostavnijeg raspravljanja stvari.

Članak 154.

(1) Slu bena osoba koja vodi postupak du na je da na početku usmene rasprave utvrdi koje su od pozvanih osoba prisutne, a za odsutne, da provjeri da li su im pozivi pravilno dostavljeni.

(2) Ako neka od stranaka koja još nije saslušana nije došla na raspravu, a nije utvrđeno da joj je poziv pravilno dostavljen, slu bena osoba koja vodi postupak odgodit će raspravu, osim u slučaju kad je usmena rasprava na vrijeme objavljena javnom objavom.

(3) Ako na usmenu raspravu ne dođe stranka po čijem je zahtjevu postupak pokrenut, mada je uredno pozvana, a iz cjelokupnog stanja stvari se mo e pretpostaviti da je stranka zahtjev povukla, slu bena osoba koja vodi postupak obustavit će postupak. Protiv zaključka o tome dopuštena je posebna alba. Ako se ne mo e pretpostaviti da je stranka sama povukla zahtjev, ili ako bi se postupak u javnom interesu morao nastaviti po slu benoj du nosti, slu bena osoba će prema okolnostima slučaja, provesti raspravu bez te osobe ili će je odgoditi.

(4) Ako stranka protiv koje je pokrenut postupak neopravdano izostane mada je uredno pozvana, slu bena osoba koja vodi postupak mo e provesti raspravu i bez nje, a mo e na njen trošak i odgoditi usmenu raspravu, ako je to potrebno radi pravilnog rješenja stvari.

Članak 155.

(1) Ako prisutna stranka, i pored upozorenja na posljedice ne stavi u toku same rasprave primjedbu na rad koji se na raspravi obavlja, smatrat će se da nema primjedbi. Ako ta stranka kasnije stavi primjedbu na rad obavljen na raspravi, organ koji rješava o stvari cijenit će tu primjedbu, ako ona mo e imati uticaj na

rješavanje stvari, i ako nije data poslije rasprave da bi se odugovlačio postupak.

(2) Ako stranka koja je pozvana javnim priopćenjem poziva nije došla na raspravu, a primjedbe na rad obavljen na raspravi stavi poslije rasprave, ove će se primjedbe uzeti u obzir pod uvjetom iz stavka 1. ovog članka.

Članak 156.

(1) Na usmenoj raspravi treba da se pretrese i utvrdi ono što je predmet ispitnog postupka.

(2) Ako se predmet ne može pretresti na jednoj raspravi, slu bena osoba koja vodi postupak prekinut će raspravu i zakazati što prije njen nastavak. Za ovaj nastavak slu bena osoba će poduzeti sve mjere koje su propisane za određivanje usmene rasprave, a prisutnim osobama može usmeno priopćiti te mjere, kao i vrijeme i mjesto nastavka rasprave. Pri nastavku usmene rasprave slu bena osoba koja vodi postupak iznijet će u glavnim crtama tok dotadašnje rasprave.

(3) Za izvođenje pismenih dokaza koji se naknadno podnesu ne mora se ponovo određivati usmena rasprava, ali će se stranci dati mogućnost da se o izvedenim dokazima izjasni.

B. DOKAZIVANJE

1. Opće odredbe

Članak 157.

(1) Činjenice na podlozi kojih se donosi rješenje utvrđuju se dokazima.

(2) Kao dokazno sredstvo upotrijebit će se sve što je podesno za utvrđivanje stanja stvari i što odgovara pojedinom slučaju, kao što su: isprave, odnosno mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija te kopije, svjedoci, izjava stranke, vještaci, uvidaj.

Članak 158.

(1) Da li neku činjenicu treba dokazivati ili ne, odlučuje slu bena osoba koja vodi postupak, ovisno od toga da li ta činjenica može imati uticaja na rješavanje stvari. Dokazi se, po pravilu, izvode pošto se utvrdi šta je u činjeničnom pogledu sporno ili šta treba dokazivati.

(2) Ne treba dokazivati činjenice koje su opće poznate.

(3) Isto tako, ne treba dokazivati činjenice čije postojanje zakon pretpostavlja, ali je dopušteno dokazivati nepostojanje tih činjenica, ako zakonom nije drukčije određeno.

Članak 159.

Ako je dokazivanje pred organom koji vodi postupak neizvodljivo ili skopčano s nesrazmjernim troškovima ili s velikim gubitkom vremena, dokazivanje ili pojedini dokazi mogu se izvoditi pred zamoljenim organom.

Članak 160.

Kad je propisom predviđeno da se stvar može riješiti na podlozi činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju (činjenice i okolnosti koje su učinjene vjerovatnim) ne moraju se izvoditi posebni dokazi radi utvrđivanja tih činjenica predviđeni odredbama ovog zakona o izvođenju dokaza.

Članak 161.

(1) Ako organu koji rješava o stvari nije poznato pravo koje važi u stranoj državi, može se obavijestiti o tome kod federalnog organa uprave nadležnog za poslove pravosuđa i uprave.

(2) Organ koji rješava o stvari može od stranke zatražiti da podnese javnu ispravu koju je izdao nadležni inozemni organ kojom se potvrđuje koje pravo važi u stranoj državi. Dopušteno je dokazivanje strane prava protivno ovakvoj javnoj ispravi, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije predviđeno.

2. Isprave

Članak 162.

(1) Isprava koju je u propisanom obliku izdao organ u granicama svoje nadležnosti, a koja može biti prilagođena elektronskoj obradi podataka, kao i isprava koju je u takvom obliku izdala institucija koja ima javne ovlasti odnosno druga pravna osoba (javna isprava), dokazuje ono što se u njoj potvrđuje ili određuje.

(2) U postupku dokazivanja, mikrofilmska kopija isprave, odnosno reprodukcija te kopije, izjednačava se s ispravom iz stavka 1. ovog članka, ako je takvu mikrofilmsku kopiju, odnosno reprodukciju te kopije, izdao organ u granicama svoje nadležnosti, odnosno institucija koja ima javne ovlasti ili druga pravna osoba.

(3) Dopušteno je dokazivati da su u takvoj ispravi, odnosno mikrofilmskoj kopiji isprave ili reprodukciji te kopije, činjenice neistinite potvrđene ili da je sama isprava, odnosno mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija te kopije, neispravno sastavljena.

(4) Dopušteno je dokazivati da mikrofilmska kopija, odnosno reprodukcija te kopije nije vjerna originalu.

Članak 163.

Ako je na ispravi nešto precrtano, ostrugano, ili inače izbrisano, umetnuto, ili ako na ispravi postoje kakvi drugi vanjski nedostaci, slu bena osoba koja vodi postupak ocijenit će prema svim okolnostima da li je time i u kojoj mjeri umanjena dokazna vrijednost isprave ili je isprava potpuno izgubila dokaznu vrijednost za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

Članak 164.

(1) Isprave koje slu bena osoba kao dokaz podnose stranke ili ih pribavlja slu bena osoba koja vodi postupak. Stranka podnosi ispravu u originalu, mikrofilmskoj kopiji isprave ili reprodukciji te kopije ili u ovjerenom prepisu ili ovjerenoj fotokopiji, a može je podnijeti i u prostom prepisu. Kad stranka podnese ispravu u ovjerenom prijepisu slu bena osoba koja vodi postupak može tražiti da stranka pokaže originalnu ispravu, a kad podnese ispravu u prostom prepisu, slu bena osoba će utvrditi da li je prost prepis vjeran originalu. Mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija te kopije koju je na propisan način izdao organ u granicama svoje nadležnosti ili institucija koja ima javne ovlasti, odnosno druga pravna osoba, ima u upravnom postupku dokaznu vrijednost originalne isprave, u smislu članka 162. stavak 1. ovog zakona, za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

(2) Ako je neke činjenice ili okolnosti organ koji je za to bio nadležan već utvrdio ili su posvjedočene u javnoj ispravi (kao osobna karta, izvod iz matične knjige i dr), organ koji vodi postupak uzet će ove činjenice i okolnosti za dokazane. Kad je u pitanju sticanje ili gubljenje prava, a postoji vjerovatnoća da su se te činjenice i okolnosti naknadno izmijenile, ili ih na osnovu posebnih propisa treba posebno dokazati, slu bena osoba će tražiti da stranka podnese posebne dokaze o tim činjenicama i okolnostima, ili će ih organ sam pribaviti.

Članak 165.

(1) Slu bena osoba koja vodi postupak može pozvati stranku koja se poziva na kakvu ispravu da je podnese, ako njom raspolaže ili ako je može pribaviti.

(2) Ako se isprava nalazi kod protivne stranke, a ta stranka neće dobrovoljno da je podnese ili pokaže, slu bena osoba koja vodi postupak pozvat će tu stranku da podnese ili pokaže ispravu na raspravi, da bi se druge stranke mogle o njoj izjasniti.

(3) Ako stranka koja je pozvana da podnese, odnosno pokaže ispravu ne postupi po pozivu, slu bena osoba koja vodi postupak ocijenit će, s obzirom na sve okolnosti slučaja, od kakvog je to uticaja za rješavanje stvari.

Članak 166.

Ako se isprava koja se ima upotrijebiti kao dokaz u postupku nalazi kod organa ili institucije koja ima javne ovlasti odnosno druge pravne osobe, a stranka koja se pozvala na tu ispravu nije uspjela da je pribavi, organ koji vodi postupak pribavit će ovu ispravu po službenoj dužnosti. Ti organi, institucije i pravne osobe dužni su postupiti po traženju nadležnog organa.

Članak 167.

(1) Ako se isprava nalazi kod treće osobe, a ta osoba neće dobrovoljno da je pokazuje, organ koji vodi postupak pozvat će zaključkom tu osobu da pokaže ispravu na raspravi, da bi se stranke mogle o njoj izjasniti.

(2) Treća osoba može uskratiti pokazivanje isprave iz istih razloga, kao i svjedok svjedočenje.

(3) Protiv treće osobe koja bez opravdanog razloga, odbije da pokaže ispravu postupit će se kao protiv onoga koji odbije da svjedoči.

(4) Protiv zaključka kojim mu se naređuje pokazivanje isprave, kao i protiv zaključka o kazni zbog nepokazivanja isprave, treća osoba ima pravo žalbe, koja odgađa izvršenje zaključka.

(5) Stranka koja se poziva na ispravu koja se nalazi kod treće osobe dužna je naknaditi troškove koje je ta osoba imala u svezi sa pokazivanjem isprave.

Članak 168.

(1) Sukladno Ustavu Federacije stranka ima pravo da podnosi ispravu na jeziku iz članak 16. ovog zakona.

(2) Isprave koje su izdate na stranom jeziku podnose se u uvjerenom prevodu, ako je to potrebno.

(3) Isprave koje je izdao inozemni organ, koje u mjestu gdje su izdate važe kao javne isprave, imaju pod uvjetima reciprociteta, istu dokaznu snagu kao i domaće javne isprave, ako su propisno uvjerene.

3. Uvjerjenja

Članak 169.

(1) Organi su dužni izdavati uvjerenja, odnosno druge isprave (certifikate, potvrde i dr.) o činjenicama o kojima vode službenu evidenciju.

(2) Pod uvjetima iz stavka 1. ovog članka, institucije koje imaju javne ovlasti, kao i druge pravne osobe i institucije, izdaju uvjerenja, odnosno druge isprave o činjenicama u svezi sa poslovima koje sukladno zakonu obavljaju te institucije odnosno pravne osobe i institucije.

(3) Uvjerenja i druge isprave o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija moraju se izdavati sukladno s podacima službene evidencije. Takva uvjerenja, odnosno druge isprave imaju značaj javne isprave.

(4) Pod službenom evidencijom podrazumijevaju se evidencije koje su ustanovljene zakonom ili drugim propisom, ili općim aktom institucije koja ima javne ovlasti odnosno druge pravne osobe i institucije.

(5) Uvjerjenje i druge isprave o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija izdaju se stranci na usmeni zahtjev, po pravilu, istog dana kada je stranka zatražila izdavanje uvjerenja odnosno druge isprave, a najkasnije u roku od pet dana, ako propisom iz stavka 4. ovog članka, kojim je ustanovljena službena evidencija, nije drukčije određeno.

(6) Ako organi, pravne osobe i institucije iz st. 1. i 2. ovog članka, odbiju zahtjev za izdavanje uvjerenja, odnosno druge isprave dužni su da o tome donesu posebno rješenje. Ako u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva ne izdaju uvjerenje, odnosno drugu ispravu, niti donesu i dostave stranci rješenje o odbijanju zahtjeva, smatra se da je zahtjev odbijen.

(7) Ako stranka, na osnovu dokaza kojima raspolaže, smatra da joj uvjerenje, odnosno druga isprava nije izdata u skladu s podacima iz službene evidencije, može zahtijevati izmjenu uvjerenja, odnosno druge isprave. Organ, odnosno pravna osoba i institucije dužni da donese posebno rješenje, ako odbije zahtjev stranke da joj izmijeni, odnosno izda novo uvjerenje ili drugu ispravu. U tom slučaju važi rok od pet dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje novog uvjerenja, odnosno druge isprave, a ako to ne bude učinjeno u tom roku, smatra se da je zahtjev odbijen.

Članak 170.

(1) Organi, odnosno poduzeća (društva), ustanove i druge pravne osobe dužni su izdavati uvjerenja, odnosno druge isprave i o činjenicama o kojima ne vode službenu evidenciju, ako je to zakonom određeno. U tom slučaju činjenice se utvrđuju vođenjem postupka propisanog odredbama ove glave o dokazivanju.

(2) Uvjerjenje, odnosno druga isprava izdata na način predviđen u stavku 1. ovog članka, ne vezuje organ kome je podnesena kao dokaz i koji treba da rješava o stvari. Ako organ ne prihvati to uvjerenje odnosno drugu ispravu kao dokaz, u tom slučaju on će sam pristupiti utvrđivanju činjenica navedenih u uvjerenju.

(3) Uvjerjenje, odnosno druga isprava stranci se izdaje odnosno rješenje o odbijanju zahtjeva donosi i stranci dostavlja u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva, a ako se tako ne postupi, smatra se da je zahtjev stranke odbijen.

4. Svjedoci

Članak 171.

(1) Svjedok može biti svaka fizička osoba koja je bila sposobna da opazi činjenicu o kojoj ima da svjedoči i koja je u stanju da to svoje opažanje saopćiti.

(2) Osoba koja u postupku učestvuje u svojstvu službene osobe ne može biti svjedok.

Članak 172.

Svaka osoba koja se kao svjedok poziva dužna je da se odazove pozivu, a i da svjedoči, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 173.

Ne može se ispitati kao svjedok osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja službene, državne ili vojne tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti.

Članak 174.

(1) Svjedok može uskratiti svjedočenje:

1) na pojedina pitanja na koja bi odgovor izlio tešku sramotu, znatnoj imovinskoj šteti ili krivičnom gonjenju, njega, njegovog srodnika po krvi u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno, njegovog bračnog druga ili srodnika po tazbini, do drugog stupnja zaključno i onda kad je brak prestao, kao i njegovog staraoca ili starinika, usvojioca ili usvojenika;

2) na pojedina pitanja na koja ne bi mogao odgovoriti, a da ne povrijedi obvezu, da čuva poslovnu, profesionalnu, umjetničku ili znanstvenu tajnu;

3) o onome što je stranka povjerila svjedoku kao svom punomoćniku;

4) o onome o čemu se stranka ili druga osoba ispovijedala svjedoku, kao vjerskom ispovjedniku.

(2) Svjedok se može osloboditi dužnosti svjedočenja i o pojedinim drugim činjenicama kad iznese važe razloge za to. Ako je potrebno, on treba te razloge da učini vjerovatnim.

(3) Svjedok ne može zbog opasnosti od kakve imovinske štete uskratiti svjedočenje o pravnim poslovima pri kojima je bio

prisutan kao svjedok, pisar ili posrednik, o radnjama koje je u svezi sa spornim pitanjem poduzeo kao pravni prethodnik ili zastupnik jedne od stranaka, kao i o svakoj onoj radnji o kojoj je na osnovu posebnih propisa du an podnijeti prijavu ili dati izjavu.

Članak 175.

(1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno, bez prisustva onih svjedoka koji će se kasnije saslušati.

(2) Saslušani svjedok ne smije se udaljiti bez dozvole slu bene osobe koja vodi postupak.

(3) Slu bena osoba koja vodi postupak mo e već saslušanog svjedoka ponovo saslušati, a svjedoke čiji se iskazi ne sla u mo e suočiti

(4) Osoba koja zbog bolesti ili tjelesne nesposobnosti ne mo e doći po pozivu, ispitat će se u svom stanu.

Članak 176.

(1) Svjedok će se prethodno upozoriti da je du an da govori istinu, da ne smije ništa prešutjeti i da mo e na svoj iskaz biti zaklet, pa će mu se predočiti i posljedice davanja la nog iskaza.

(2) Od svjedoka će se zatim uzeti opći osobni podaci ovim redom: ime i prezime, zanimanje, boravište, mjesto rođenja, godine ivota i bračno stanje. Ako je potrebno, svjedok će biti ispitan i o okolnostima koje se tiču njegove vjerodostojnosti kao svjedoka u predmetu o kom je riječ, a osobito o njegovim srodničkim odnosima prema strankama.

(3) Slu bena osoba koja vodi postupak ukazat će svjedoku na koja pitanja mo e uskratiti svjedočenje.

(4) Nakon toga svjedoku će se postavljati pitanja o samom predmetu i pozivat će se da iznese šta mu je o tome poznato

(5) Nije dopušteno postavljati takva pitanja koja ukazuju na to kako bi se imalo odgovoriti.

(6) Svjedok će se uvijek pitati otkuda mu je poznato ono što svjedoči.

Članak 177.

(1) Ako svjedok ne zna jezik na kom se vodi postupak, ispitat će se preko tumača (prevoditelja).

(2) Ako je svjedok gluhi, pitanja će mu se postavljati pismeno, a ako je nijem pozvat će se da pismeno odgovora. Ako se ispitivanje ne mo e izvršiti na ovaj način, pozvat će se kao tumač osoba koja se sa svjedokom mo e sporazumjeti.

Članak 178.

(1) Pošto sasluša svjedoka, slu bena osoba koja vodi postupak mo e odlučiti da svjedok polo i zakletvu na svoj iskaz. Neće se zaklinjati svjedok koji je maloljetan ili koji ne mo e dovoljno da shvati značaj zakletve.

(2) Zakletva se pola e usmeno izgovaranjem ovih riječi: "Zaklinjem se da sam o svemu o čemu sam ovdje pitan govorio istinu i da ništa što o ovoj stvari znam nisam prečutao".

(3) Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati zaklinju se na taj način što potpisuju tekst zakletve, a gluhi svjedoci će pročitati tekst zakletve. Ako nijemi ili gluhi svjedoci ne znaju čitati ni pisati, zaklet će se preko tumača.

Članak 179.

(1) Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji sa mjesta gdje treba da bude saslušan, organ koji vodi postupak mo e narediti da se prisilno dovede i da snosi troškove dovođenja, a mo e ga i kazniti novčano do 50 DM.

(2) Ako svjedok dođe, pa bez opravdanog razloga odbije da svjedoči i ako je upozoren na posljedice odbijanja, mo e se kazniti novčano do 50 DM, a ako i poslije toga odbije da svjedoči, mo e se još jedanput kazniti do 50 DM. Zaključak o izricanju novčane kazne donosi slu bena osoba koja vodi postupak u

suglasnosti sa slu benom osobom ovlaštenom za rješavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovoditeljem tog organa, odnosno sa slu benom osobom ovlaštenom za rješavanje u sličnim stvarima.

(3) Ako svjedok naknadno opravda svoj izostanak, slu bena osoba koja vodi postupak poništiti će zaključak o kazni ili troškovima. Ako svjedok naknadno pristane da svjedoči, slu bena osoba mo e poništiti zaključak o kazni.

(4) Slu bena osoba koja vodi postupak mo e odlučiti da svjedok naknadi troškove koje je prouzrokovala svojim izostankom ili odbijanjem da svjedoči.

(5) Protiv zaključka o troškovima ili novčanoj kazni donešenog na temelju ovog članka, dopuštena je posebna alba.

5. Izjava stranke

Članak 180.

(1) Ako za utvrđivanje određene činjenice ne postoji neposredan dokaz, ili se takva činjenica ne mo e utvrditi na podlozi drugih dokaznih sredstava, za utvrđivanje te činjenice mo e se kao dokazno sredstvo uzeti i usmeno data izjava stranke. Izjava stranke mo e se uzeti kao dokazno sredstvo i u stvarima malog značaja ako bi se određena činjenica imala utvrđivati saslušanjem svjedoka koji ivi u mjestu udaljenom od sjedišta organa, ili bi inače, usljed pribavljanja drugih dokaza, bilo ote ano ostvarivanje prava stranke. Izjava se unosi u zapisnik.

(2) Zakonom se mo e propisati da se i u slučajevima, osim onih iz stavka 1. ovog članka, određene činjenice mogu dokazivati izjavom stranke.

(3) Vjerodostojnost izjave stranke cijeni se po načelu propisanom u članku 8. ovog zakona.

(4) Prije uzimanja izjave stranke slu bena osoba koja vodi postupak du na je upozoriti stranku na krivičnu i materijalnu odgovornost za davanje la ne izjave.

6. Vještaci

Članak 181.

Kad je za utvrđivanje ili ocjenu neke činjenice va ne za rješavanje stvari potrebno stručno znanje kojim ne raspola e slu bena osoba koja vodi postupak, izvest će se dokaz vještačenjem.

Članak 182.

(1) Ako bi dokazivanje vještačenjem bilo nesrazmjerno skupo prema značaju ili vrijednosti predmeta, stvar će se riješiti na temelju drugih dokaznih sredstava.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka, vještačenje će se izvršiti ako stranka to zahtijeva i pristane da snosi troškove.

Članak 183.

(1) Radi izvođenja dokaza vještačenjem, slu bena osoba koja vodi postupak, određuje, po slu benoj du nosti ili na prijedlog stranke, jednog vještaka, a kad ocijeni da je vještačenje slo eno mo e odrediti dva ili više vještaka.

(2) Za vještake će se odrediti osobe koje su stručne, i to prvenstveno one koje imaju posebno ovlaštenje za davanje stručnog mišljenja o pitanjima iz odgovorajuće struke, ako je takvo ovlaštenje predviđeno propisima.

(3) Stranka će se, po pravilu, prethodno saslušati o ličnosti vještaka.

(4) Za vještaka se ne mo e odrediti osoba koja ne mo e biti svjedok.

Članak 184.

(1) Svako ko ima potrebnu stručnu spremu mora se primiti du nosti vještaka, osim ako ga slu bena osoba koja vodi postupak od toga oslobodi iz opravdanih razloga, kao što su preopтереćenost vještačenjima, drugim poslovima i slično.

(2) Oslobođanje od du nosti vještačenja mo e tra iti i rukovoditelj organa ili pravne osobe gdje je vještak zaposlen, ako postoje opravdani razlozi.

Članak 185.

(1) Vještak mo e uskratiti vještačenje iz istih razloga iz kojih svjedok svjedočenje.

(2) Osobe zaposlene u organu će biti oslobođene du nosti vještačenja kad je posebnim propisom predviđeno njihovo oslobođanje od te du nosti.

Članak 186.

(1) U pogledu izuzeća vještaka, na odgovarajući način će se primjenjivati odredbe ovog zakona, o izuzeću slu benih osoba.

(2) Stranka mo e tra iti izuzeće vještaka i ako učini vjerovatnim okolnosti koje dovode u pitanje njegovo stručno znanje.

(3) O izuzeću vještaka odlučuje zaključkom slu bena osoba koja vodi postupak.

Članak 187.

(1) Prije početka vještačenja, vještaka treba upozoriti da je du an da predmet vještačenja bri ljivo razmotri i u svojem pismenom nalazu točno navede što zapazi i nađe, kao i da svoje obrazlo eno stručno mišljenje iznese nepristrasno i sukladno s pravilima znanosti i vještine.

(2) Slu bena osoba koja vodi postupak zatim pokazuje vještaku predmet koji ovaj ima da razmotri.

(3) Kad vještak izlo i svoj nalaz i mišljenje, slu bena osoba koja vodi postupak, kao i stranke, mogu mu postavljati pitanja i tra iti objašnjenja u pogledu datog nalaza i mišljenja. Nalaz i mišljenje daje se pismeno.

(4) U pogledu saslušavanja vještaka na odgovarajući način će se primjenjivati odredbe članka 176. ovog zakona.

(5) Vještak ne pola e zakletvu.

Članak 188.

(1) Vještaku se mo e nalo iti da izvrši vještačenje i izvan usmene rasprave. U tom slučaju mo e se tra iti da vještak na usmenoj raspravi obrazlo i svoj pismeni nalaz i mišljenje.

(2) Ako je postavljeno više vještaka, oni mogu svoj nalaz i mišljenje dati zajednički. Ako se ne sla u, svaki će od njih odvojeno izlo iti svoj nalaz i mišljenje.

Članak 189.

(1) Ako nalaz i mišljenje vještaka nisu jasni ili potpuni, ili ako se nalazi i mišljenje vještaka bitno razlikuju, ili ako mišljenje nije dovoljno obrazlo eno, ili se pojavi osnovana sumnja u točnost datog mišljenja, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ni ponovnim saslušavanjem vještaka, obnovit će se vještačenje s istim ili drugim vještacima, a mo e se zatra iti i mišljenje od koje znanstvene ili stručne ustanove.

(2) Mišljenje od znanstvene ili stručne ustanove mo e se tra iti onda kad se zbog slo enosti slučaja ili zbog potrebe vršenja analize mo e opravdano pretpostaviti da će se na taj način doći do točnijeg mišljenja.

Članak 190.

(1) Ako vještak koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, ili dođe ali odbije da vještači, ili kad u ostavljenom roku ne podnese svoj pismeni nalaz i mišljenje, mo e se kazniti novčano do 50 DM. Ako su usljed neopravdanog izostanka vještaka, usljed njegovog odbijanja da vještači, ili usljed propuštanja da podnose pismeni nalazi i mišljenje, nastali troškovi u postupku, mo e se odrediti da te troškove snosi vještak.

(2) Zaključak o novčanoj kazni ili o plaćanju troškova donosi slu bena osoba koja vodi postupak u suglasnosti sa slu benom osobom ovlaštenom za rješavanje stvari, a kod zamoljenog or-

gana - u suglasnosti s rukovoditeljem tog organa, odnosno sa slu benom osobom ovlaštenom za rješavanje u sličnim stvarima.

(3) Ako vještak naknadno opravda svoj izostanak, ili naknadno opravda što svoj pismeni nalaz i mišljenje nije podnio na vrijeme, slu bena osoba koja vodi postupak, poništiti će zaključak o novčanoj kazni ili o troškovima, a ako vještak naknadno pristane da vještači, slu bena osoba mo e poništiti zaključak o novčanoj kazni.

(4) Protiv zaključka o troškovima ili o novčanoj kazni donosenog na temelju st. 1. ili 2. ovog članka, dopuštena je posebna alba.

7. Tumači (prevoditelji)

Članak 191.

(1) Tumač je osoba koja se određuje radi sporazumjevanja sa učesnikom u postupku koji je gluhi ili nijem, a čije se saslušanje ne mo e izvršiti pismenim putem.

(2) Ako u postupku učestvuje osoba koja ne poznaje jezik na kojem se vodi postupak, toj osobi se određuje prevoditelj koji poznaje jezik te osobe.

(3) Glede obveze određivanja tumača, odnosno prevoditelja, oslobođanja od te du nosti, prava uskraćivanja tumačenja odnosno prevođenja, izuzeća i druga pitanja na odgovarajući način se mijenjaju odredbe ovog zakona koje se odnose na vještaka.

8. Uvidaj

Članak 192.

Uvidaj se vrši kad je za utvrđivanje neke činjenice ili za razjašnjenje bitnih okolnosti potrebno neposredno opa anje slu bene osobe koja vodi postupak.

Članak 193.

(1) Stranke imaju pravo da prisustvuju uvidaju. Koje će osobe osim, stranaka, prisustvovati uvidaju određuje slu bena osoba koja vodi postupak.

(2) Uvidaj se mo e izvršiti i uz sudjelovanje vještaka.

Članak 194.

Uvidaj stvari koja se bez teškoće mo e donijeti na mjesto gdje se postupak vodi, izvršit će se na tom mjestu, a inače uvidaj se vrši na mjestu gdje se stvar nalazi.

Članak 195.

(1) Vlasnik ili dr alac stvari, prostorija ili zemljište koja se imaju razgledati, ili u kojima, odnosno na kojima se nalaze stvari uvidaja, ili preko kojih je potrebno prijeći, du an je dopustiti da se uvidaj izvrši.

(2) Ako vlasnik ili dr alac ne dopusti da se izvrši uvidaj, na odgovarajući način će se primijeniti odredbe ovog zakona o uskraćivanju svjedočenja.

(3) Prema vlasniku ili dr aocu koji bez opravdanog razloga ne dopusti da se uvidaj izvrši, mogu se primijeniti iste mjere koje se primjenjuju prema svjedoku koji odbije da svjedoči (članak 179. st. 2., 3. i 4.).

(4) Šteta koja je nanesena prilikom obavljanja uvidaja spada u troškove postupka (članak 111. stavak 1.) i naknadit će se vlasniku ili dr aocu. O tome donosi zaključak slu bena osoba koja vodi postupak. Protiv tog zaključka dopuštena je posebna alba.

Članak 196.

Slu bena osoba koja rukovodi uvidajem pazit će da uvidaj ne bude zloupotrijebljen i da ne bude povrijeđena ničija poslovna, profesionalna, znanstvena ili umjetnička tajna.

9. Osiguranje dokaza

Članak 197.

(1) Ako postoji opravdana bojazan da se neki dokaz neće moći kasnije izvesti ili da će njegovo izvođenje biti otežano, mo e se, radi osiguranja dokaza u svakom stanju postupka, pa i prije nego što je postupak pokrenut, taj dokaz izvesti.

(2) Osiguranje dokaza vrši se po slu benoj du nosti ili po prijedlogu stranke, odnosno osobe koja ima pravni interes.

Članak 198.

(1) Za osiguranje dokaza u toku postupka nadle an je organ koji vodi postupak.

(2) Za osiguranje dokaza prije pokretanja postupka nadle an je organ na čijem se području nalaze stvari koje treba razgledati, odnosno na čijem području borave osobe koje treba saslušati.

Članak 199.

(1) O osiguranju dokaza donosi se poseban zaključak.

(2) Protiv zaključka kojim se odbija prijedlog za osiguranje dokaza dopuštena je posebna alba, koja ne prekida tok postupka.

XII - RJEŠENJE

1. Organ koji donosi rješenje

Članak 200.

(1) Na podlozi činjenica utvrđenih u postupku, organ nadle an za rješavanje donosi rješenje o stvari koja je predmet postupka.

(2) Kad o stvari rješava kolegijalni organ, on mo e rješavati kad je prisutno više od polovine njegovih članova, a rješenje donosi većinom glasova prisutnih članova, ako zakonom ili drugim propisima nije određena naročita većina.

(3) Glede rješavanja upravne stvari od strane organa izvršne vlasti, primjenjuju se odredbe ovog zakona, ako posebnim propisima koji uređuju ta pitanja o kojima rješenje donosi organ izvršne vlasti nije drukčije određeno.

Članak 201.

Kad je zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu određeno da o jednoj stvari rješavaju dva ili više organa, svaki je od njih du an da riješi o toj stvari. Ovi će se organi sporazumjeti koji će od njih izdati rješenje, i u tom rješenju mora biti naveden akt drugog organa.

Članak 202.

(1) Kad je u zakonu ili na zakonu utemeljenom propisu određeno da rješenje donosi jedan organ u suglasnosti sa drugim organom, organ koji donosi rješenje sastavlja rješenje i šalje ga sa spisima predmeta na suglasnost drugom organu, koji mo e dati suglasnost potvrdom na samom rješenju ili posebnim aktom. U takvom slučaju rješenje je doneseno kad je drugi organ dao suglasnost, a smatra se aktom organa koji je donio rješenje.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka, organ koji donosi rješenje sastavlja i šalje ga sa spisima predmeta na suglasnost drugom organu, koji mo e dati suglasnost potvrdom na samom rješenju ili posebnim aktom. U takvom slučaju rješenje je doneseno kad je drugi organ dao suglasnost, a smatra se aktom organa koji je donio rješenje.

(3) Odredba stavka 2. ovog članka va i i za slučaj kad je u zakonu propisano da rješenje donosi jedan organ uz potvrdu ili odobrenje drugog organa.

(4) Kad je zakonom ili drugim propisom određeno da je nadle ni organ du an da prije donošenja rješenja pribavi mišljenje drugog organa, rješenje se mo e donijeti samo poslije pribavljenog mišljenja.

(5) Organ čija je suglasnost ili mišljenje, odnosno potvrda ili odobrenje potrebno za donošenje rješenja, du an je suglasnost ili mišljenje, odnosno potvrdu ili odobrenje dati u roku od 15 dana

od dana kada mu je zatra eno, ako posebnim propisima nije određen drugi rok. Ako taj organ u tom roku ne izda svoj akt i ne dostavi ga organu koji donosi rješenje, kojim daje ili odbija suglasnost, potvrdu ili odobrenje, odnosno mišljenje, smatra se da je dao suglasnost, potvrdu ili odobrenje, odnosno mišljenje, a ako ne da nikakvo izjašnjenje, nadle ni organ mo e donijeti rješenje i bez pribavljene suglasnosti ili mišljenja, odnosno potvrde ili odobrenja, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Članak 203.

Ako slu bena osoba koja je vodila postupak nije ovlaštena da donosi rješenje, du na je da podnese nacrt rješenja organu koji donosi rješenje. Ova slu bena osoba potpisuje nacrt rješenja (članak 36. st. 2. i 3.).

2. Oblik i sastavni dijelovi rješenja

Članak 204.

(1) Svako rješenje mora se kao takvo označiti. Iznimno, ako je to nu no posebnim propisima mo e se predvidjeti da se rješenju mo e dati i drugi naziv.

(2) Rješenje se donosi pismeno. Iznimno, u slučajevima predviđenim ovim zakonom, rješenje se mo e donijeti i usmeno.

(3) Pismeno rješenje sadr i: naziv organa, broj i datum, uvod, dispozitiv (izreku), obrazlo enje, uputstvo o pravnom lijeku, potpis ovlaštene slu bene osobe i pečat organa. U slučajevima predviđenim zakonom ili propisom donesenim na temelju zakona, rješenje ne mora sadr avati pojedine od ovih dijelova. Ako se rješenje obrađuje mehanografski, umjesto potpisa, mo e da sadr i faksimil ovlaštene slu bene osobe.

(4) I kad se rješenje objavi usmeno, mora se izdati napismeno, sukladno ovom zakonu.

(5) Rješenje se mora dostaviti stranci u originalu ili u ovjerenom prepisu.

Članak 205.

(1) Uvod rješenja sadr i: naziv organa koji donosi rješenje, propis o nadle nosti tog organa, ime stranke i njenog zakonskog zastupnika ili punomoćnika ako ga ima i kratko označenje predmeta postupka.

(2) Ako su rješenje donijela dva ili više organa, ili je doneseno uz suglasnost, potvrdu, odobrenje ili po pribavljenom mišljenju drugog organa, to se ima navesti u uvodu, a ako je stvar riješio kolegijalni organ, u uvodu se označava dan sjednice kolegijalnog organa na kojoj je stvar riješena. Ako se rješenje donosi po slu benoj du nosti, to se navodi u uvodu rješenja.

Članak 206.

(1) Dispozitivom se rješava o predmetu postupka u cijelosti i o svim zahtjevima stranaka o kojima u toku postupka nije posebno riješeno.

(2) Dispozitiv mora biti kratak i određen, a kad je potrebno mo e se podijeliti i na više točaka.

(3) Dispozitivom se mo e riješiti i o troškovima postupka, ako ih je bilo, određujući njihov iznos, tko ih je du an platiti, kome i u kom roku. Ako se u dispozitivu ne rješava o troškovima, navest će se da će se o njima donijeti poseban zaključak.

(4) Ako se rješenjem nala e izvršenje kakve radnje, u dispozitivu će se odrediti i rok u kome se ta radnja ima izvršiti.

(5) Kad je propisano da alba ne odgađa izvršenje rješenja, to mora biti navedeno u dispozitivu.

Članak 207.

(1) U jednostavnim stvarima u kojima učestvuje samo jedna stranka, kao i u jednostavnim stvarima u kojima u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka, ali ni jedna ne prigovara postavljenom zahtjevu, a zahtjev se uva ava, obrazlo enje rješenja mo e sadr avati samo kratko izlaganje zahtjeva stranke

i pozivanje na pravne propise na temelju kojih je stvar riješena. U ovakvim stvarima rješenje se može izdati i na propisanom obrascu.

(2) U ostalim stvarima obrazloženje rješenja sadrži: kratko izlaganje zahtjeva stranaka, izvedene dokaze i utvrđeno činjenično stanje, razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni dokaza, razloge zbog kojih nije uvažena žalba, a ako od zahtjeva stranaka, razloge koji su obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na onakvo rješenje kako je dato u dispozitivu i pravne propise na osnovu kojih je riješena upravna stvar. Ako žalba ne odgađa izvršenje rješenja, obrazloženje sadrži i pozivanje na propis koji to predviđa. U obrazloženju rješenja moraju biti obrazloženi i oni zaključci protiv kojih nije dopuštena posebna žalba.

(3) Kad je nadležni organ zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu ovlašten da riješi stvar po slobodnoj ocjeni, dužan je da u obrazloženju, pored podataka iz stavka 2. ovog članka, navede propis u kojem je predviđeno rješavanje po slobodnoj ocjeni i da izloži i razloge kojima se pri donošenju rješenja rukovodio. Ovi se razlozi ne moraju navesti kad je to u javnom interesu zakonom ili drugim propisom izričito predviđeno.

(4) Ako je zakonom ili drugim propisom posebno predviđeno da se u rješenju donesenom po slobodnoj ocjeni ne moraju navesti razlozi kojima se organ pri donošenju rješenja rukovodio, u obrazloženju rješenja navode se podaci iz stavka 2. ovog članka, propis kojim je organ ovlašten da riješi stvar po slobodnoj ocjeni i propis kojim je ovlašten da ne mora navesti razloge kojima se pri donošenju rješenja rukovodio.

Članak 208.

(1) Uputstvom o pravnom lijeku stranka se obavještava da li protiv rješenja može i izjaviti žalbu ili pokrenuti upravni spor ili drugi postupak pred sudom.

(2) Kad se protiv rješenja može i izjaviti žalba, u uputstvu se navodi naziv organa kome se žalba izjavljuje, naziv organa kome se, u kom roku i s kolikom taksom žalba predaje, s tim da se navede i da se žalba može i izjaviti i na zapisnik kod organa koji je donio rješenje.

(3) Kad se protiv rješenja može i pokrenuti upravni spor, u uputstvu se navodi naziv i sjedište suda kom se tu žalba podnosi, u kom roku i s kolikom taksom, a kad se može i pokrenuti drugi postupak pred sudom, navodi se sud kome se može obratiti i u kom roku.

(4) Kad je u rješenju dato pogrešno uputstvo, stranka može i postupiti po važećim propisima ili po uputstvu. Stranka koja postupi po pogrešnom uputstvu, ne može zbog toga imati štetnih posljedica.

(5) Kad u rješenju nije dato nikakvo uputstvo ili je uputstvo nepotpuno, stranka može i postupiti po važećim propisima, a može i u roku od osam dana tražiti od organa koji je rješenje donio da dopuni rješenje. U takvom slučaju rok za žalbu, odnosno sudsku tužbu teče od dana dostavljanja dopunjenog rješenja.

(6) Kad je protiv rješenja moguće izjaviti žalbu, a stranka je pogrešno upućena da protiv toga rješenja nema mjesta žalbi ili da se protiv njega može i pokrenuti upravni spor, rok za žalbu teče od dana dostavljanja rješenja suda kojim je tu žalba odbačena kao nedopuštena, ako stranka nije već prije toga podnijela žalbu nadležnom organu.

(7) Kad protiv rješenja nije moguće izjaviti žalbu, a stranka je pogrešno upućena da se protiv tog rješenja može žaliti, pa je izjavila žalbu i zbog toga propustila rok za pokretanje upravnog spora, ovaj rok joj teče od dana dostavljanja rješenja kojim joj je žalba odbačena, ako stranka nije već prije toga pokrenula upravni spor.

(8) Uputstvo o pravnom lijeku, kao poseban sastavni dio rješenja, stavlja se poslije obrazloženja.

Članak 209.

(1) Rješenje potpisuje službeno lice osoba koja je ovlaštena da donosi rješenje (članak 36).

(2) Rješenje koje je donio kolegijalni organ potpisuje predsjedavajući, ako ovim zakonom ili posebnim propisom nije drugačije određeno.

(3) Kad je kolegijalni organ donio potpuno rješenje, strankama se izdaje ovjeren prepis rješenja, a kad je stvar riješio zaključkom, rješenje se izrađuje u skladu sa tim zaključkom, i ovjeren prepis takvog rješenja izdaje se strankama.

Članak 210.

(1) Kad je riječ o stvari koja se tiče većeg broja određenih osoba, može se za sve te osobe donijeti jedno rješenje, ali one moraju biti imenovane u dispozitivu, a u obrazloženju rješenja moraju biti izloženi razlozi koji se na svaku od njih odnose. Ovakvo rješenje mora se dostaviti svakoj od tih osoba, osim u slučaju predviđenom u članku 87. ovog zakona.

(2) Ako je riječ o stvari koja se tiče većeg broja osoba koje organu nisu poznate, može se za sve njih donijeti jedno rješenje, ali ono mora sadržavati takve podatke da se iz njih može i lako utvrditi na koje se osobe rješenje odnosi (npr. stanovnici ili vlasnici imanja u određenoj ulici ili stranci iz jedne zgrade i sl).

Članak 211.

(1) U stvarima manjeg značaja u kojima se udovoljava zahtjevu stranke, a ne dira se u javni interes niti interes druge osobe, rješenje se može sastojati samo od dispozitiva u obliku službene zabilješke u spisu, ako su razlozi za takvo rješenje očigledni i ako nije drugačije propisano.

(2) Takvo rješenje, po pravilu, priopćava stranci usmeno, a napisмено joj se mora izdati ako ona to traži.

(3) Takvo rješenje, po pravilu, ne sadrži obrazloženje, osim ako je ono po prirodi stvari potrebno. Ovakvo rješenje može se izdati na propisanom obrascu.

Članak 212.

Kad je riječ o poduzimanju iznimno hitnih mjera u cilju osiguranja javnog mira i sigurnosti ili radi otklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi ili imovine, nadležni organ, odnosno ovlaštena službeno lice osoba nadležnog organa (članak 36.), može donijeti rješenje i usmeno i narediti njegovo izvršenje bez odgađanja, s tim što je dužan donijeti pismeno rješenje najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rješenja. Sadržaj pismenog rješenja mora odgovarati sadržaju usmenog rješenja.

3. Djelimično, dopunsko i privremeno rješenje

Članak 213.

(1) Kad se o jednoj stvari rješava u više točaka, a samo su neke od njih dozrele za rješavanje, i kad se pokaže svrsishodnim da se o tim točkama riješi posebnim rješenjem, nadležni organ može donijeti rješenje samo o tim točkama (djelimično rješenje).

(2) Djelimično rješenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja, kao samostalno rješenje.

Članak 214.

(1) Ako nadležni organ nije rješenjem odlučio o svim pitanjima koja su bila predmet postupka, on može, po prijedlogu stranke ili po službeno dužnosti, donijeti posebno rješenje o pitanjima koja već donesenim rješenjem nisu obuhvaćena (dopunsko rješenje). Ako prijedlog stranke za donošenje dopunskog rješenja bude odbijen, protiv zaključka o tome dopuštena je posebna žalba.

(2) Ako je predmet već dovoljno raspravljen dopunsko rješenje može se donijeti bez ponovnog provođenja ispitnog postupka.

(3) Dopunsko rješenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja, samostalnim rješenjem.

Članak 215.

(1) Ako je prema okolnostima slučaja neophodno prije okončanja postupka donijeti rješenje kojim se privremeno uređuju sporna pitanja ili odnosi, takvo se rješenje donosi na podlozi podataka koji postoje u času njegovog donošenja. U takvom rješenju mora biti izričito naznačeno da je privremeno.

(2) Donošenje privremenog rješenja po prijedlogu stranke nadle ni organ može uvjetovati davanjem osiguranja za štetu koja bi mogla usljed izvršenja tog rješenja nastati za protivnu stranku u slučaju da osnovni zahtjev predlagača ne bude uvažen.

(3) Rješenjem o glavnoj stvari koje se donosi nakon okončanja postupka, ukida se privremeno rješenje donijeto u toku postupka.

(4) Privremeno rješenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja, kao samostalno rješenje.

4. Rok za izdavanje rješenja

Članak 216.

(1) Kad se postupak pokreće povodom zahtjeva stranke, odnosno po slu benoj du nosti ako je to u interesu stranke, a prije donošenja rješenja nije potrebno provoditi poseban ispitni postupak, niti postoje drugi razlozi zbog kojih se ne može donijeti rješenje bez odgode (rješavanje prethodnog pitanja i dr.), nadle ni organ je du an donijeti rješenje i dostaviti ga stranci što prije, a najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje urednog zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po slu benoj du nosti, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

(2) U ostalim slučajevima kad se postupak pokreće povodom zahtjeva stranke, odnosno po slu benoj du nosti ako je to u interesu stranke, nadle ni organ je du an donijeti rješenje i dostaviti ga stranci najkasnije u roku od 60 dana, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

(3) Ako nadle ni organ protiv čijeg je rješenja dopuštena žalba ne donese rješenje i ne dostavi ga stranci u roku iz st. 1. i 2. ovog članka, stranka ima pravo izjaviti žalbu nadle nom organu, kao da je njen zahtjev odbijen.

(4) Kad se u postupku radi o slučajevima iz članka 139. ovog zakona, nadle ni organ je du an rješenje po zahtjevu stranke donijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

5. Ispravljanje grešaka u rješenju

Članak 217.

(1) Organ koji je donio rješenje, odnosno slu bena osoba koja je potpisala ili izdala rješenje, može u svako vrijeme da ispravi greške u imenima ili brojevima, pisanju ili računanju, kao i druge očigledne netočnosti u rješenju ili njegovim ovjerenim prepisima. Ispravka greške proizvodi pravni učinak od dana od koga proizvodi pravni učinak rješenje koje se ispravlja.

(2) O ispravci se donosi poseban zaključak koji se prila e izvorniku rješenja i čini njegov sastavi dio. Ovjeren prijepis zaključka dostavlja se i strankama kojima je dostavljeno rješenje. Zaključak potpisuje slu bena osoba koja je potpisala rješenje. Zaključak obvezno sadr i broj i datum rješenja koje se ispravlja.

(3) Protiv zaključka kojim se već doneseno rješenje ispravlja ili kojim se odbija prijedlog za ispravljanje, dopuštena je posebna žalba.

XIII - ZAKLJUČAK

Članak 218.

(1) Zaključkom se odlučuje o pitanjima koja se tiču postupka.

(2) Zaključkom se odlučuje o onim pitanjima u kojima je ovim zakonom predviđeno da se donosi zaključak, kao i drugim pitanjima u svezi s provođenjem postupka, a koja se ne rješavaju rješenjem.

Članak 219.

(1) Zaključak donosi slu bena osoba koja obavlja onu radnju postupka pri kojoj se pojavilo pitanje koje je predmet zaključka, ako ovim zakonom ili drugim propisima nije drugačije određeno.

(2) Ako se zaključkom nala e izvršenje neke radnje, odredit će se i rok u kome se ta radnja ima izvršiti.

(3) Zaključak se sačinjava u vidu slu bene zabilješke u spisu i priopćava zainteresiranim osobama usmeno, a napisмено se izdaje kada se protiv zaključka može izjaviti posebna žalba, ili kad se može odmah tra iti izvršenje zaključka.

(4) Zaključak koji se izdaje pismeno sadr i uvod, dispozitiv, obrazlo enje i pouku o pravnom lijeku.

Članak 220.

(1) Protiv zaključka može se izjaviti posebna žalba samo kad je to ovim ili drugim zakonom izričito predviđeno.

(2) Žalba se izjavljuje u istom roku, na isti način i istom organu, kao i žalba protiv rješenja.

(3) Zaključke protiv kojih nije dopuštena posebna žalba mogu zainteresirane osobe pobijati žalbom protiv rješenja, osim ako je žalba protiv zaključka ovim zakonom isključena.

(4) Žalba ne odgađa izvršenje zaključka, osim ako je ovim ili drugim zakonom ili samim zaključkom drugačije određeno.

TREĆI DIO

PRAVNI LIJEKOVI

A) REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

XIV - ŽALBA

1. Pravo žalbe

Članak 221.

(1) Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju stranka ima pravo žalbe.

(2) Tu itelj, pravobranitelj i drugi organi, kad su zakonom ovlašteni, mogu izjaviti žalbu protiv rješenja kojim je povrijeđen zakon u korist pojedinaca ili pravne osobe, a na štetu javnog interesa.

Članak 222.

(1) Pravo žalbe protiv prvostupajskih rješenja federalnih organa uprave i federalnih ustanova, uređuje se federalnim zakonom iz odgovarajuće upravne oblasti.

(2) Pravo žalbe protiv prvostupajskih rješenja kantonalnih upanijskih organa uprave i ustanova koja se donose na temelju zakona kantona- upanije, uređuje se zakonom kantona- upanije iz odgovarajuće upravne oblasti.

(3) Pri odlučivanju o pravu na žalbu protiv rješenja iz st. 1. i 2. ovog članka, treba voditi računa da se, po pravilu, protiv svih prvostupajskih rješenja predvidi žalba i da se time osigura princip dvostupajskog rješavanja u upravnom postupku, a da se žalba može isključiti samo iz naročito opravdanih razloga.

(4) Zakonima iz st. 1. i 2. ovog članka određuje se i organ koji će rješavati po žalbi.

(5) Protiv rješenja domova Parlamenta Federacije i zakonodavnog tijela kantona- upanije odnosno gradskog i općinskog vijeća, kao i rješenja Vlade Federacije i vlade kantona- upanije donesenog u prvom stupnju ne može se izjaviti žalba.

(6) Ako protiv prvostupajnskih rješenja iz ovog članka žalba nije dopuštena, neposredno se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

(7) Žalba mora biti dozvoljena protiv svih prvostupajnskih rješenja u kojima je zakonom isključen upravni spor.

2. Nadležnost organa za rješavanje žalbi

Članak 223.

(1) Ako je u prvostupajnskom upravnom postupku rješavano na temelju statuta ili propisa općinskog vijeća, u okviru isključivih prava i dužnosti općine, žalba protiv tih rješenja u drugom stupnju, rješava općinski organ određen statutom općine odnosno organ određen propisom općinskog vijeća.

(2) Ako je u prvostupajnskom upravnom postupku rješavano na temelju statuta ili propisa gradskog vijeća, u okviru isključivih prava i obveza grada, u drugom stupnju protiv tih rješenja rješava gradski organ iz odgovarajuće upravne oblasti određen statutom grada odnosno organ određen propisom gradskog vijeća.

(3) Protiv prvostupajnskih rješenja općinskog načelnika i gradonačelnika odnosno općinskih i gradskih službi za upravu, koja su u upravnom postupku donesena na temelju kantonalnog- upanijskog zakona ili drugog kantonalnog- upanijskog propisa, u drugom stupnju rješava nadležni kantonalni- upanijski organ iz odgovarajuće upravne oblasti, ako kantonalnim- upanijskim zakonom nije utvrđena nadležnost drugog organa.

(4) Protiv prvostupajnskih rješenja općinskog načelnika i gradonačelnika odnosno općinskih i gradskih službi za upravu, koja su u upravnom postupku donesena na temelju federalnog zakona ili drugog federalnog propisa, u drugom stupnju rješava nadležni federalni organ uprave iz odgovarajuće upravne oblasti, ako federalnim zakonom nije utvrđena nadležnost drugog organa.

Članak 224.

(1) Žalba protiv prvostupajnskih rješenja kantonalnih- upanijskih organa uprave i ustanova donesenih na temelju zakona i drugih propisa kantona- upanije, rješava nadležni organ kantona- upanije određen zakonom kantona- upanije.

(2) Žalba protiv prvostupajnskih rješenja kantonalne- upanijske uprave odnosno kantonalne- upanijske ustanove koje se nalaze u sustavu kantonalnog- upanijskog organa uprave rješava kantonalni- upanijski organ uprave u čijem se sustavu nalazi ta uprava odnosno ustanova.

(3) Žalba protiv prvostupajnskih rješenja organizacionih jedinica kantonalnih- upanijskih organa uprave i kantonalnih- upanijskih ustanova, koje su osnovane van sjedišta kantonalnog- upanijskog organa uprave i kantonalne- upanijske ustanove, sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti kantonalnog- upanijskog organa uprave i kantonalne- upanijske ustanove, rješava kantonalni- upanijski organ uprave i kantonalna- upanijska ustanova kojoj pripada ta organizaciona jedinica.

(4) Žalba protiv prvostupajnskih rješenja kantonalnih- upanijskih organa uprave i kantonalnih- upanijskih ustanova donesenih na temelju federalnih zakona i drugih federalnih propisa, rješava nadležni federalni organ uprave odnosno federalna ustanova iz odgovarajuće upravne oblasti.

(5) Žalba protiv prvostupajnskih rješenja federalne uprave odnosno federalne ustanove koje se nalaze u sastavu federalnog organa uprave, rješava federalni organ uprave u čijem se sastavu nalazi ta uprava odnosno ustanova.

(6) Žalba protiv prvostupajnskih rješenja organizacionih jedinica federalnih organa uprave i federalnih ustanova, koje su osnovane van sjedišta federalnog organa uprave i federalne ustanove, sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti federalnog organa uprave i federalne ustanove, rješava federalni organ uprave i federalna ustanova kome pripada ta organizaciona jedinica.

(7) Žalba protiv prvostupajnskih rješenja federalnih organa uprave i federalne ustanove, rješava federalni organ određen federalnim zakonom.

Članak 225.

(1) Žalba protiv rješenja donesenog na osnovu članka 201. ili 202. ovog zakona, rješava organ koji je nadležan za rješavanje žalbi protiv rješenja organa koji je izdao (članak 201), odnosno donio (članak 202.) pobijano rješenje, ako posebnim propisom nije određeno da žalba rješava drugi organ. U ovim slučajevima drugostupajnski organ može samo poništiti pobijano rješenje, a ne može ga izmijeniti.

(2) Ako je organ koji je prema stavku 1. ovog članka imao da rješava žalbu dao suglasnost, odobrenje ili potvrdu na prvostupajnsko rješenje, žalba rješava organ određen zakonom, a ako takav organ nije određen, protiv ovakvog rješenja može se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Članak 226.

(1) Žalba protiv prvostupajnskog rješenja koje donosi poduzeće (društvo), ustanova ili druga pravna osoba rješava organ određen statutom odnosno drugim općim aktom tih pravnih osoba, ako zakonom nije propisano da žalba rješava drugi organ.

(2) Žalba protiv prvostupajnskog rješenja institucije koja ima javne ovlasti, rješava organ određen statutom te institucije, ako zakonom kojim je data javna ovlast nije propisano da žalba rješava organ uprave odnosno drugi organ.

(3) Ako za rješavanje žalbi nije određen organ u smislu odredaba st. 1. i 2. ovog članka, žalba rješava organ uprave nadležan za odgovarajuću upravnu oblast.

3. Rok za žalbu

Članak 227.

(1) Žalba protiv rješenja se podnosi u roku od 15 dana, ako zakonom nije drugačije određeno.

(2) Rok za žalbu za svaku osobu i za svaki organ kojima se rješenje dostavlja računa se od dana dostavljanja rješenja.

Članak 228.

(1) U toku roka za žalbu rješenje se ne može izvršiti. Kad je žalba propisno izjavljena, rješenje se ne može izvršiti sve dok se rješenje koje je doneseno žalbi ne dostavi stranci.

(2) Iznimno, rješenje se može izvršiti u albenom roku, kao i pošto je žalba izjavljena, ako je to zakonom predviđeno ili ako je riječ o poduzimanju hitnih mjera (članak 139. stavak 1. točka 4.), ili ako bi usljed odgađanja izvršenja bila nanesena kojoj stranci šteta koja se ne bi mogla popraviti. U posljednjem slučaju može se tražiti odgovarajuće osiguranje od stranke u čijem se interesu provodi izvršenje i ovim osiguranjem uvjetovati izvršenje.

4. Sadržaj žalbe

Članak 229.

(1) U žalbi se mora navesti rješenje koje se pobija, označujući naziv organa koji ga je donio, i broj i datum rješenja. Dovoljno je da žalilac izloži u žalbi u kom je pogledu nezadovoljan rješenjem, ali žalbu ne mora posebno obrazložiti.

(2) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi, ali je žalilac dužan da obrazloži i zbog čega ih nije iznio u prvostupajnskom postupku.

(3) Ako su u albi iznesene nove činjenice i novi dokazi, a u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, albi se prila e još i onoliko prepisa albi koliko ima takvih stranaka. U takvom slučaju organ dostavlja svakoj takvoj stranci prepis albe i ostavlja joj rok da se o novim činjenicama i dokazima izjasni. Ovaj rok ne mo e biti kraći od osam, ni du i od 15 dana.

5. Predavanje albe

Članak 230.

(1) Žalba se neposredno predaje ili šalje poštom organu koji je donio prvostupanjsko rješenje.

(2) Ako je alba predana ili poslata neposredno drugostupanjskom organu, on je odmah šalje organu prvog stupnja.

(3) Žalba predana ili poslata neposredno drugostupanjskom organu u pogledu roka, smatra se kao da je predana prvostupanjskom organu.

6. Rad prvostupanjskog organa po albi

Članak 231.

(1) Organ prvog stupnja ispituje da li je alba dopuštena, pravovremena i izjavljena od ovlaštene osobe.

(2) Nedopuštenu, nepravovremenu ili od neovlaštene osobe izjavljenu albu organ prvog stupnja, odbacit će svojim rješenjem.

(3) Pravovremenost albe koja je predana ili poslata neposredno drugostupanjskom organu, organ prvog stupnja cijeni prema danu kad je predana, odnosno poslata drugostupanjskom organu.

(4) Protiv rješenja kojim je alba odbačena na osnovu stavka 2. ovog članka, stranka ima pravo albe. Ako organ koji rješava o albi nađe da je alba opravdana riješit će ujedno i o albi koja je bila odbačena.

Članak 232.

(1) Ako organ prvog stupnja koji je donio rješenje nađe da je alba opravdana, a nije potrebno provoditi novi ispitni postupak, mo e stvar riješiti drugačije i novim rješenjem zamijeniti rješenje koje se albom pobija.

(2) Protiv novog rješenja stranka ima pravo albe.

Članak 233.

(1) Ako organ koji je donio rješenje nađe povodom albe da je provedeni postupak bio nepotpun, a da je to moglo uticati na rješavanje stvari, on je du an postupak upotpuniti u skladu s odredbama ovog zakona.

(2) Organ koji je donio rješenje upotpunit će postupak i onda kad alilac iznese u albi takve činjenice i dokaze koji bi mogli uticati na drugačije rješenje stvari, ako je aliocu morala biti data mogućnost da sudjeluje u postupku koji je prethodio donošenju rješenja, a ta mu mogućnost nije bila data, ili mu je bila data, a on je propustio da je koristi, ali je u albi opravdao to propuštanje.

(3) Prema rezultatu dopunjenog postupka, organ koji je donio rješenje mo e u granicama zahtjeva stranke stvar riješiti drugačije i novim rješenjem zamijeniti rješenje koje se albom pobija.

(4) Protiv novog rješenja stranka ima pravo albe.

Članak 234.

Kad je rješenje doneseno bez prethodno provedenog posebnog ispitnog postupka koji je bio obvezan, ili kad je doneseno po članku 139. stavak 1. toč. 1., 2. i 3. ovog zakona, ali stranci nije bila data mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima koje su od va nosti za donošenje rješenja, a stranka u albi tra i da se ispitni postupak provede, odnosno da joj se pru i mogućnost da se izjasni o takvim činjenicama i okolnostima, prvostupanjski organ je du an da provede taj postupak.

Nakon provođenja postupka prvostupanjski organ mo e uva iti zahtjev iz albe i donijeti novo rješenje.

Članak 235.

(1) Kad organ koji je donio rješenje nađe da je podnesena alba dopuštena, pravovremena i izjavljena od ovlaštene osobe, a nije sukladno odredbama čl. 232. do 234. ovog zakona novim rješenjem zamijenio rješenje koje se albom pobija, du an je, bez odgađanja, a najkasnije u roku od osam dana od dana prijema albe, poslati albu organu nadle nom za rješavanje o albi.

(2) Uz albu je du an prilo iti sve spise koji se odnose na predmet.

7. Rješavanje drugostupanjskog organa o albi

Članak 236.

(1) Ako je alba nedopuštena, nepravovremena ili izjavljena od neovlaštene osobe, a prvostupanjski organ je propustio da je zbog toga odbaci, odbacit će je rješenjem organ koji je nadle an za rješavanje o albi.

(2) Ako albu ne odbaci, drugostupanjski organ uzima predmet u rješavanje.

(3) Drugostupanjski organ mo e odbiti albu, poništiti rješenje u cijelosti ili djelimično, ili ga izmijeniti.

Članak 237.

(1) Drugostupanjski organ će odbiti albu kad utvrdi da je postupak koji je rješenju prethodio pravilno proveden i da je rješenje pravilno i na zakonu zasnovano, a alba neosnovana.

(2) Drugostupanjski organ će odbiti albu i kad nađe da je u prvostupanjskom postupku bilo nedostataka, ali da su oni takvi da nisu mogli uticati na rješenje stvari.

(3) Kad drugostupanjski organ nađe da je prvostupanjsko rješenje na zakonu zasnovano, ali zbog drugih razloga, a ne zbog onih koji su u rješenju navedeni, on će u svom rješenju izlo iti te razloge, a albu odbiti.

Članak 238.

(1) Ako drugostupanjski organ utvrdi da je u prvostupanjskom postupku učinjena nepravilnost koja čini rješenje ništavim (članak 264.) proglasit će takvo rješenje ništavim, kao i onaj dio postupka koji je obavljen poslije te nepravilnosti.

(2) Ako drugostupanjski organ utvrdi da je prvostupanjsko rješenje donio nenadle an organ, poništiti će to rješenje po slu benoj du nosti i dostaviti predmet nadle nom organu na rješavanje.

Članak 239.

(1) Ako drugostupanjski organ utvrdi da su u prvostupanjskom postupku činjenice nepotpuno ili pogrešno utvrđene, da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od uticaja na rješenje stvari, ili da je dispozitiv pobijanog rješenja nejasan ili je u protivrječnosti s obrazlo enjem, on će upotpuniti postupak i otkloniti izlo ene nedostatke bilo sam, bilo preko prvostupanjskog organa ili kog drugog zamoljenog organa, a ti organi su du ni postupiti po tra enju drugostupanjskog organa. Ako drugostupanjski organ nađe da se na podlozi činjenica utvrđenih u upotpunjenom postupku stvar mora riješiti drugačije nego što je riješena prvostupanjskim rješenjem, on će svojim rješenjem poništiti prvostupanjsko rješenje i sam riješiti stvar.

(2) Ako drugostupanjski organ nađe da će nedostatke prvostupanjskog postupka br e i ekonomičnije otkloniti prvostupanjski organ, on će svojim rješenjem poništiti prvostupanjsko rješenje i vratiti predmet prvostupanjskom organu na ponovni postupak. U tom slučaju drugostupanjski organ je du an svojim rješenjem da uka e prvostupanjskom organu u kom pogledu treba upotpuniti postupak, a prvostupanjski organ je du an u svemu da postupi po drugostupanjskom rješenju i bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema predmeta, da

donese novo rješenje. Protiv novog rješenja stranka ima pravo albe.

Članak 240.

(1) Ako drugostupanjski organ utvrdi da su u prvostupanjskom rješenju pogrešno ocijenjeni dokazi, da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak glede činjeničnog stanja, da je pogrešno primijenjen pravni propis na temelju koga se rješava stvar, da je u istoj upravnoj stvari već jednom poništeno prvostupanjsko rješenje, a posebno ako prvostupanjski organ nije u svemu postupio po drugostupanjskom rješenju ili ako nađe da je na temelju slobodne ocjene trebalo donijeti drugačije rješenje, on će svojim rješenjem poništiti prvostupanjsko rješenje i sam riješiti stvar.

(2) Ako drugostupanjski organ utvrdi da je rješenje pravilno glede utvrđenih činjenica i u pogledu primjene zakona, ali da se cilj zbog koga je rješenje doneseno može postići i drugim sredstvima povoljnijim za stranku, izmijenit će prvostupanjsko rješenje u tom smislu.

Članak 241.

(1) Radi pravilnog rješenja stvari drugostupanjski organ može povodom albe izmijeniti prvostupanjsko rješenje u korist alioca i mimo zahtjeva postavljenog u albi, a u okviru zahtjeva postavljenog u prvostupanjskom postupku, ako se tim ne vrijeđa pravo druge osobe.

(2) S istim ciljem drugostupanjski organ može povodom albe izmijeniti prvostupanjsko rješenje na štetu alioca, ali samo iz nekog od razloga predviđenih u čl. 260., 263. i 264. ovog zakona.

Članak 242.

(1) Odredbe ovog zakona koje se odnose na rješenje, sukladno se primjenjuju i na rješenja koja se donose po albi.

(2) U obrazloženju drugostupanjskog rješenja moraju se ocijeniti i svi navodi albe. Ako je već prvostupanjski organ u obrazloženju svog rješenja pravilno ocijenio navode koji se u albi iznose, drugostupanjski organ se može u svom rješenju samo pozvati na razloge iznesene u prvostupanjskom rješenju.

8. Žalba kad prvostupanjsko rješenje nije doneseno u zakonskom roku

Članak 243.

(1) Ako je albu izjavila stranka po čijem zahtjevu prvostupanjski organ nije donio rješenje u zakonskom roku (članak 216. st. 1. i 2), drugostupanjski organ je dužan odmah, a najkasnije u roku od tri dana od prijema albe tražiti da mu prvostupanjski organ odmah dostavi sve spise predmeta i da pismeno iznese razloge zbog kojih rješenje nije doneseno u roku. Prvostupanjski organ je obavezan postupiti po tom traženju u roku koji odredi drugostupanjski organ s tim da taj rok ne može biti duži od pet dana. Ako drugostupanjski organ nađe da rješenje nije doneseno u roku zbog opravdanih razloga, ili zbog krivice stranke, odredit će prvostupanjskom organu rok za donošenje rješenja, koji ne može biti duži od 15 dana i vratiti mu sve spise predmeta na rješavanje.

(2) Ako drugostupanjski organ nađe da razlozi zbog kojih rješenje nije doneseno u roku nisu opravdani, on će riješiti stvar prema spisima predmeta i donijet će svoje rješenje, ako je to moguće, a ako se stvar ne može riješiti prema spisima predmeta, sam će provesti postupak i svojim rješenjem riješiti stvar. Izuzetno, ako drugostupanjski organ nađe da će postupak biti ekonomičnije provesti prvostupanjski organ, naložit će tom organu da to učini i da mu prikupljene podatke dostavi u određenom roku koji ne može biti duži od osam dana, a prvostupanjski organ je obavezan postupiti po tom traženju. Nakon što prvostupanjski organ dostavi tražene podatke i dokaze, drugostupanjski organ

će odmah riješiti stvar. Rješenje drugostupanjskog organa doneseno po ovoj odredbi je konačno.

9. Rok za donošenje rješenja po albi

Članak 244.

(1) Rješenje po albi mora se donijeti i dostaviti stranci što prije, a najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje albe, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

(2) Ako stranka odustane od albe, postupak po albi obustavlja se zaključkom.

10. Dostavljanje drugostupanjskog rješenja

Članak 245.

Organ koji je riješio stvar u drugom stupnju šalje, po pravilu, svoje rješenje sa spisima predmeta prvostupanjskom organu, koji je dužan da rješenje dostavi strankama u roku od pet dana od dana prijema spisa.

B) IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

XV - OBNOVA POSTUPKA

1. Pokretanje obnove postupka

Članak 246.

Postupak okončan rješenjem ili zaključkom protiv koga nema redovnog pravnog lijeka u upravnom postupku (konačno u upravnom postupku) obnovit će se:

- 1) ako se sazna za nove činjenice, ili se nađe ili stekne mogućnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi, sami ili u svezi s već izvedenim i upotrijebljenim dokazima, mogli dovesti do drugačijeg rješenja, da su te činjenice, odnosno dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u ranijem postupku;
- 2) ako je rješenje doneseno na podlozi lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vještaka, ili ako je došlo kao posljedica kakvog djela kažnjivog po kaznenom zakonu;
- 3) ako se rješenje temelji na presudi donesenoj u kaznenom postupku ili u postupku o privrednom prestupu, a ta presuda je pravomoćno ukinuta;
- 4) ako je rješenje povoljno za stranku doneseno na temelju neistinitih navoda stranke kojima je organ koji je vodio postupak bio doveden u zabludu;
- 5) ako se rješenje organa koji je vodio postupak temelji na nekom prethodnom pitanju, a nadležni organ je to pitanje kasnije riješio u bitnim točkama drugačije;
- 6) ako je u donošenju rješenja učestvovala sluzbena osoba koja je po zakonu morala biti izuzeta;
- 7) ako je rješenje donijela sluzbena osoba nadležnog organa koja nije bila ovlaštena za njegovo donošenje;
- 8) ako kolegijalni organ koji je donio rješenje nije rješavao u sastavu predviđenom važećim propisima ili ako za rješenje nije glasala propisana većina;
- 9) ako osobi koja je trebala da sudjeluje u postupku nije bila data mogućnost da sudjeluje u postupku;
- 10) ako stranku nije zastupao zakonski zastupnik, a po zakonu je trebalo da je zastupa;
- 11) ako osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila data mogućnost da se pod uvjetima iz članka 16. ovog zakona služi svojim jezikom.

Članak 247.

(1) Obnovu upravnog postupka može tražiti stranka, a organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan, može pokrenuti obnovu postupka po sluzbenoj dužnosti.

(2) Zbog okolnosti navedenih u članku 246. toč. 1, 6, 7, 8. i 11. ovog zakona, stranka može tražiti obnovu postupka samo ako

bez svoje krivice nije bila u stanju da u ranijem postupku iznese okolnosti zbog kojih traži obnovu.

(3) Iz razloga navedenih u članku 246. toč. 6. do 11. ovog zakona, stranka ne može tražiti obnovu postupka, ako je taj razlog bio bez uspjeha iznesen u ranijem postupku.

(4) Tužilac može tražiti obnovu postupka pod istim uvjetima kao i stranka.

Članak 248.

Ako je rješenje po kome se traži obnova upravnog postupka bilo predmet upravnog spora, obnova se može dozvoliti samo zbog onih činjenica koje je organ utvrdio u ranijem upravnom postupku, a ne i zbog činjenica koje je utvrdio sud u svom postupku.

Članak 249.

(1) Stranka može tražiti obnovu postupka u roku od 30 dana, i to:

- 1) u slučaju iz članka 246. točka 1. - od dana kad je stranka mogla iznijeti nove činjenice, odnosno upotrijebiti nove dokaze;
- 2) u slučaju iz članka 246. toč. 2. i 3. - od dana kad je stranka saznala za pravomoćnu presudu u kaznenom postupku, ili u postupku o privrednom prestupu, a ako se postupak ne može provesti, od dana kad je saznala za obustavu tog postupka ili za okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti, odnosno za okolnosti zbog kojih nema mogućnosti za kazneno gonjenje, odnosno za gonjenje za privredni prijestup;
- 3) u slučaju iz članka 246. točka 5. - od dana kad je stranka mogla upotrijebiti novi akt (presudu, rješenje);
- 4) u slučaju iz članka 246. toč. 4, 6, 7. i 8. - od dana kad je stranka saznala za razlog obnove;
- 5) u slučaju iz članka 246. toč. 9, 10. i 11. - od dana kad je rješenje dostavljeno stranci.

(2) Ako bi rok određen u stavku 1. ovog članka, počeo teći prije nego što je rješenje postalo konačno u upravnom postupku, taj će se rok računati od dana kad rješenje postane konačno, odnosno od dostavljanja konačnog rješenja nadležnog organa.

(3) Nakon proteka roka od pet godina od dostavljanja konačnog rješenja stranci obnova se ne može tražiti niti se može pokrenuti po službenoj dužnosti.

(4) Iznimno, i poslije roka od pet godina, obnova se može tražiti, odnosno pokrenuti samo iz razloga navedenih u članku 246. toč. 2, 3. i 5. ovog zakona.

Članak 250.

(1) Upravni postupak može se obnoviti iz razloga navedenih u članku 246. točka 2. ovog zakona i ako se kazneni postupak ne može provesti, ili ako postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti.

(2) Prije donošenja zaključka o obnovi upravnog postupka iz razloga navedenih u članku 246. točka 2. ovog zakona, službenica osoba će od organa nadležnog za kazneno gonjenje zatražiti obavještenje o tome da li je kazneni postupak obustavljen, odnosno da li postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti. Službenica osoba ne mora zatražiti takvo obavještenje ako je nastupila zastarjelost kaznenog gonjenja ili ako je nastupila smrt lica na čiju se kaznenu odgovornost ukazuje u zahtjevu za obnovu upravnog postupka, odnosno ako okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti sama službenica osoba može sa sigurnošću utvrditi.

Članak 251.

Stranka je dužna u prijedlogu za obnovu postupka učiniti vjerojatnim okolnosti na kojim temelji prijedlog, kao i okolnost da je prijedlog stavljen u zakonskom roku.

2. Rješavanje o obnovi postupka

Članak 252.

(1) Prijedlog za obnovu postupka stranka predaje ili šalje organu koji je o predmetu rješavao u prvom stupnju ili organu koji je donio rješenje kojim je postupak okončan.

(2) O prijedlogu za obnovu postupka rješava onaj organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan.

(3) Kad se obnova traži po rješenju koje je doneseno u drugom stupnju, prvostupanjski organ koji primi prijedlog za obnovu priključit će spise predmeta prijedlogu i poslati će organu koji je rješavao u drugom stupnju odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema prijedloga.

Članak 253.

(1) Kad organ koji je nadležan za rješavanje o prijedlogu za obnovu primi prijedlog, dužan je da ispita da li je prijedlog pravovremen i izjavljen od strane ovlaštene osobe i da li je okolnost na kojoj se prijedlog temelji učinjena vjerovatnom.

(2) Ako uvjeti iz stavka 1. ovog članka nisu ispunjeni, nadležni organ će svojim zaključkom odbaciti prijedlog.

(3) Ako su uvjeti iz stavka 1. ovog članka ispunjeni, nadležni organ će ispitati da li su okolnosti, odnosno dokazi koji se iznose kao razlog za obnovu takvi da bi mogli dovesti do drugačijeg rješenja, pa ako utvrdi da nisu, odbit će prijedlog svojim rješenjem.

Članak 254.

(1) Ako nadležni organ ne odbaci niti odbije prijedlog za obnovu na temelju članka 253. ovog zakona, donijet će zaključak da se obnova postupka dozvoljava i odredit će u kome će se opsegu postupak obnoviti. Ako se obnova postupka pokreće po službenoj dužnosti, nadležni organ donijet će zaključak kojim se obnova dozvoljava, ako prethodno utvrdi da su za obnovu ispunjeni zakonski uvjeti. Ranije radnje u postupku na koje ne utječu razlozi obnove neće se ponavljati.

(2) Kad je to prema okolnostima slučaja moguće, a u interesu je ubrzanja postupka, nadležni organ može, čim utvrdi postojanje uvjeta za obnovu, prijeći na one radnje postupka koje se imaju obnoviti ne donoseći poseban zaključak kojim se obnova dozvoljava.

(3) Kad o prijedlogu za obnovu odlučuje drugostupanjski organ, on će sam izvršiti potrebne radnje u obnovljenom postupku, a iznimno, ako nađe da će te radnje biti i ekonomičnije izvršiti prvostupanjski organ, naložit će mu da to učini i da mu materijal o tome dostavi u određenom roku koji ne može biti duži od osam dana. Prvostupanjski organ je obavezan postupiti po nalogu drugostupanjskog organa.

Članak 255.

Na podlozi podataka pribavljenih u prijašnjem i u obnovljenom u pravnom postupku, nadležni organ donosi rješenje o stvari koja je bila predmet obnove postupka, i njime može prijašnje rješenje koje je bilo predmet obnove ostaviti na snazi ili ga zamijeniti novim rješenjem. U ovom drugom slučaju, a s obzirom na sve okolnosti pojedinog slučaja, organ može prijašnje rješenje poništiti ili ukinuti.

Članak 256.

(1) Protiv zaključka donesenog o prijedlogu za obnovu postupka, kao i protiv rješenja donesenog u obnovljenom postupku, može se izjaviti žalba samo kad je taj zaključak, odnosno rješenje donio prvostupanjski organ.

(2) Ako je zaključak ili rješenje u obnovi postupka donio drugostupanjski organ, protiv tog zaključka odnosno rješenja može se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Članak 257.

(1) Prijedlog za obnovu postupka, po pravilu, ne odgađa izvršenje rješenja po kome se obnova traži, ali organ koji je nadležan za odlučivanje o prijedlogu za obnovu postupka, ako smatra da će prijedlog za obnovu biti uvažen, može po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke riješiti da se odgodi izvršenje dok se ne odluči o pitanju obnove postupka.

(2) Zaključak kojim se dopušta obnova postupka odgađa izvršenje rješenja protiv koga je obnova dozvoljena.

XVI - OSOBITI SLUČAJEVI PONIŠTAVANJA, UKIDANJA I MIJENJANJA RJEŠENJA

1. Mijenjanje i poništavanje rješenja u svezi s upravnim sporom

Članak 258.

(1) Organ protiv čijeg je rješenja pravovremeno pokrenut upravni spor može do okončanja spora, ako uvažava sve zahtjeve tužbe, poništiti ili izmijeniti svoje rješenje iz onih razloga iz kojih bi sud mogao poništiti takvo rješenje, ako se time ne vrijeđa pravo stranke u upravnom postupku ili treće osobe.

(2) Rješenje o poništavanju ili izmjeni rješenja sukladno odredbi stavka 1. ovog članka, organ donosi po službenoj dužnosti u momentu kad iz tužbu koju mu je sud dostavio na odgovor i uvidom u cijeli spis utvrdi da je tužba osnovana.

(3) Rješenje doneseno po odredbi stavka 2. ovog članka dostavlja se stranci i sudu kod kojeg je pokrenut upravni spor. Rješenje se donosi u roku koji je sud odredio za davanje odgovora na tužbu, odnosno prije nego se okonča upravni spor.

2. Zahtjev za zaštitu zakonitosti

Članak 259.

(1) Protiv pravomoćnog rješenja donesenog u stvari u kojoj se ne može voditi upravni spor, a sudska zaštita nije osigurana ni izvan upravnog spora, tužilac ima pravo da podigne zahtjev za zaštitu zakonitosti, ako smatra da je rješenjem povrijeđen zakon.

(2) Zahtjev za zaštitu zakonitosti po odredbi stavka 1. ovog članka može se podići u roku od 30 dana od dana kad je rješenje dostavljeno tužitelju, a ako mu nije dostavljeno - u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja stranci.

(3) Zahtjev za zaštitu zakonitosti podiže federalni tužitelj kad o zahtjevu rješava federalni organ, a kantonalni- upanijski tužitelj - kad o zahtjevu rješava kantonalni- upanijski organ odnosno gradska ili općinska služba za upravu.

(4) O zahtjevu za zaštitu zakonitosti protiv rješenja koje je u upravnom postupku donio federalni organ uprave ili federalna ustanova, rješava federalni organ uprave koji je nadležan za rješavanje po žalbi protiv pobijanog rješenja, a ako takvog organa uprave nema - Vlada Federacije.

(5) O zahtjevu za zaštitu zakonitosti protiv rješenja koje je u upravnom postupku donio kantonalno- upanijski organ uprave ili ustanova, odnosno gradska ili općinska služba za upravu, o zahtjevu za zaštitu zakonitosti kantonalni- upanijski organ uprave koji je nadležan za rješavanje po žalbi protiv pobijanog rješenja, a ako takvog organa uprave nema - vlada kantona- upanije.

(6) Povodom zahtjeva za zaštitu zakonitosti nadležni organ može ukinuti pobijano rješenje ili odbiti zahtjev. Protiv rješenja donesenog po zahtjevu za zaštitu zakonitosti žalba nije dopuštena.

(7) Inicijativu nadležnom tužiocu za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti može podnijeti i stranka i druga zainteresirana osoba.

3. Poništavanje i ukidanje rješenja po pravu nadzora

Članak 260.

(1) Rješenje koje je konačno u upravnom postupku nadležni organ poništiti po pravu nadzora:

- 1) ako je rješenje donio stvarno nenadležni organ, a nije riječ o slučaju predviđenom u članku 264. točka 1. ovog zakona;
- 2) ako je u istoj stvari ranije doneseno pravomoćno rješenje kojim je ta upravna stvar drugačije riješena;
- 3) ako je rješenje donio jedan organ bez suglasnosti, potvrde, odobrenja ili mišljenja drugog organa, a ovo je potrebno po zakonu ili drugom propisu utemeljenom na zakonu;
- 4) ako je rješenje donio mjesno nenadležni organ;
- 5) ako je rješenje doneseno kao posljedica prisile, iznude, ucjene, pritiska ili druge nedopuštene radnje.

(2) Rješenje koje je konačno u upravnom postupku može se ukinuti po pravu nadzora ako je njime očigledno povrijeđen materijalni zakon. U stvarima u kojima sudjeluju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, rješenje se može ukinuti samo po pristanku zainteresiranih stranaka.

(3) Ako je za donošenje rješenja nadležan organ uprave odnosno gradska ili općinska služba za upravu, a rješenje je donijelo zakonodavno tijelo ili organ izvršne vlasti Federacije ili kantona- upanije ili općine odnosno grada, takvo se rješenje ne može poništiti na osnovu odredbe točke 1. stavka 1. ovog članka, zbog toga što ga nije donio nadležni organ.

Članak 261.

(1) Rješenje može poništiti ili ukinuti po pravu nadzora drugostupanjski organ. Ako nema drugostupanjskog organa, rješenje može poništiti ili ukinuti Vlada Federacije, ako se radi o rješenju federalnog organa uprave ili federalne ustanove, odnosno vlada kantona- upanije ako se radi o rješenju kantonalnog- upanijskog organa uprave ili kantonalne - upanijske ustanove, kao i o rješenju općinskog načelnika ili gradonačelnika, odnosno općinske ili gradske službe za upravu.

(2) Nadležni organ donosi rješenje o poništenju rješenja po službenoj dužnosti, na zahtjev stranke, tužioca ili ombudsmana, a rješenje o ukidanju po službenoj dužnosti ili na zahtjev tužioca ili ombudsmana.

(3) Rješenje o poništenju na temelju toč. 1, 2. i 3. stavka 1. članka 260. ovog zakona, može se donijeti u roku od pet godina, a na temelju točke 4. stavka 1. tog članka - u roku od jedne godine od dana kad je rješenje postalo konačno u upravnom postupku.

(4) Rješenje o poništenju rješenja na temelju članka 260. stavak 1. točka 5. ovog zakona, može se donijeti bez obzira na rokove utvrđene u stavku 3. ovog članka.

(5) Rješenje o ukidanju na temelju stavka 2. članka 260. ovog zakona može se donijeti u roku od jedne godine od dana kad je rješenje postalo konačno u upravnom postupku.

(6) Protiv rješenja donesenog na osnovu članka 260. ovog zakona, nije dopuštena žalba, već se protiv njega može neposredno pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

4. Ukidanje i mijenjanje pravomoćnog rješenja uz pristanak ili na zahtjev stranke

Članak 262.

(1) Ako je pravomoćnim rješenjem stranka stekla neko pravo, a organ koji je donio to rješenje smatra da je u tom rješenju nepravilno primijenjen materijalni zakon, može rješenje ukinuti ili izmijeniti radi njegovog usklađivanja sa zakonom samo ako stranka koja je na temelju tog rješenja stekla pravo na to pristane i ako se time ne vrijeđa pravo treće osobe. Pristanak stranke je

obvezan i za izmjenu na štetu stranke pravomoćnog rješenja kojim je stranci određena obveza.

(2) Pod uvjetima iz stavka 1. ovog članka, a na zahtjev stranke, može se ukinuti ili izmijeniti i pravomoćno rješenje koje je nepovoljno po stranku. Ako organ nađe da nema potrebe da se rješenje ukinu ili izmijeni, dužan je da o tome obavijesti stranku.

(3) Izmjena rješenja na temelju ovog članka djeluje samo ubuduće.

(4) Rješenje na osnovu st. 1. i 2. ovog članka, donosi prvostupanijski organ koji je donio rješenje, a drugostupanijski organ samo kad je svojim rješenjem odlučio o stvari. Ako je taj organ ukinut ili je prestao biti nadležan u stvari o kakvoj je riječ, rješenje donosi organ koji je za tu stvar nadležan u vrijeme donošenja rješenja.

(5) Žalba protiv novog rješenja donesenog na osnovu ovog člana dopuštena je samo ako je to rješenje donio prvostupanijski organ. Ako je rješenje donio drugostupanijski organ, odnosno ako je rješenje prvostupanijskog organa konačno, protiv tog rješenja može se pokrenuti upravni spor.

5. Izvanredno ukidanje rješenja

Članak 263.

(1) Izvršno rješenje može se ukinuti ako je to potrebno radi otklanjanja teške i neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi, javnu sigurnost, javni mir i poredak ili javni moral, ili radi otklanjanja poremećaja u privredi, ako se to ne bi moglo uspješno otkloniti drugim sredstvima, kojima bi se manje diralo u stečena prava. Rješenje se može ukinuti i samo djelimično, u opsegu koliko je neophodno da se opasnost otkloni ili zaštite navedeni javni interesi.

(2) Ako je rješenje donio prvostupanijski organ, to rješenje može, u smislu stavka 1. ovog članka, ukinuti drugostupanijski organ, a ako drugostupanijskog organa nema - odgovarajući organ iz stavka 1. članka 261. ovog zakona.

(3) Protiv rješenja kojim se izvršno rješenje ukida dopuštena je žalba samo kad je to rješenje donio prvostupanijski organ. U protivnom protiv takvog rješenja može se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

(4) Stranka koja usljed ukidanja rješenja trpi štetu ima pravo na naknadu samo stvarne štete. Za rješavanje o zahtjevu za naknadu štete nadležan je u prvom stepenu sud koji bi po Zakonu o upravnim sporovima bio nadležan za rješavanje upravnog spora protiv rješenja donesenog na temelju ovog članka. O visini naknade štete ovaj sud rješava po općim pravilima o naknadi štete uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja.

6. Oglašavanje rješenja ništavim

Članak 264.

Ništavim se oglašava rješenje:

- 1) koje je u upravnom postupku doneseno u stvari iz sudske nadležnosti ili u stvari o kojoj se uopće ne može rješavati u upravnom postupku;
- 2) koje bi svojim izvršenjem moglo prouzrokovati neko djelo kažnjivo po kaznenom zakonu;
- 3) čije izvršenje uopće nije moguće;
- 4) koje je donio organ bez prethodnog zahtjeva stranke (članak 124.), a na koje rješenje stranka nije naknadno izričito ili prećutno pristala;
- 5) koje sadrži nepravilnost koja je po nekoj izričitoj zakonskoj odredbi predviđena kao razlog ništavosti.

Članak 265.

(1) Rješenje se može u svako doba oglasiti ništavim po službeni dužnosti ili po prijedlogu stranke ili tužila ili ombudsmana.

(2) Rješenje se može oglasiti ništavim u cijelosti ili djelimično.

(3) Rješenje oglašava ništavim organ koji ga je donio ili drugostupanijski organ, a ako drugostupanijskog organa nema - odgovarajući organ iz stavka 1. članka 261. ovog zakona.

(4) Protiv rješenja kojim se neko rješenje oglašava ništavim ili se odbija prijedlog stranke ili tužila ili ombudsmana za oglašavanje rješenja ništavim, dopuštena je žalba. Ako nema organa koji rješava žalbu, protiv takvog rješenja može se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

7. Pravne posljedice poništavanja i ukidanja

Članak 266.

(1) Poništavanjem rješenja i oglašavanjem rješenja ništavim, poništavaju se i pravne posljedice koje je takvo rješenje proizvelo.

(2) Ukidanjem rješenja ne poništavaju se pravne posljedice koje je rješenje već proizvelo do dana ukidanja, ali se onemogućava daljnje proizvođenje pravnih posljedica ukinutog rješenja.

(3) Organ koji sazna za rješenje kojim je povrijeđen zakon, a povreda može biti razlog za obnovu postupka, odnosno za poništavanje, ukidanje ili mijenjanje rješenja, dužan je bez odgađanja da o tome obavijesti organ nadležan za pokretanje postupka i donošenje rješenja.

ČETVRTI DIO

XVII - IZVRŠENJE RJEŠENJA I ZAKLJUČAKA

1. Opće odredbe

Članak 267.

(1) Rješenje doneseno u upravnom postupku izvršuje se pošto postane izvršno.

(2) Prvostupanijsko rješenje postaje izvršno:

- 1) istekom roka za žalbu, ako žalba nije izjavljena;
- 2) dostavom stranci, ako žalba nije dopuštena;
- 3) dostavom stranci, ako žalba ne odgađa izvršenje;
- 4) dostavom stranci rješenja kojim se žalba odbacuje ili odbija.

(3) Drugostupanijsko rješenje kojim je izmijenjeno prvostupanijsko rješenje postaje izvršno kad se dostavi stranci.

(4) Ako je u rješenju određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku, rješenje postaje izvršno istekom tog roka. Ako rješenjem nije određen rok za izvršenje radnje, rješenje postaje izvršno u roku od 15 dana od dana donošenja rješenja. Rješenjem ostavljeni rok za izvršenje rješenja, odnosno propisani rok od 15 dana za izvršenje počinje da teče od dana kad rješenje, u smislu st. 2. i 3. ovog članka, postane izvršno.

(5) Izvršenje se može provesti i na temelju zaključenog poravnjanja, ali samo protiv osobe koja je učestvovala u zaključivanju poravnjanja.

(6) Ako se rješenje odnosi na dvije ili više stranaka koje u postupku učestvuju sa istovjetnim zahtjevima, žalba koju podnese bilo koja od tih stranaka, sprečava izvršnost rješenja.

(7) Nakon isteka roka od pet godina od dana kad je rješenje postalo izvršno, ne može se tražiti njegovo izvršenje.

Članak 268.

(1) Zaključak donesen u upravnom postupku izvršuje se pošto postane izvršan.

(2) Zaključak protiv koga se ne može izjaviti posebna žalba, kao i onaj zaključak protiv koga se može izjaviti posebna žalba koja ne odgađa izvršenje zaključka, postaje izvršan priopćenjem, odnosno dostavom stranci.

(3) Kad je zakonom ili samim zaključkom određeno da žalba odgađa izvršenje zaključka, zaključak postaje izvršan istekom roka za žalbu, ako žalba nije izjavljena, a ako je izjavljena - dostavljanjem stranci rješenja kojim se žalba odbacuje ili odbija.

(4) U ostalim slučajevima zaključak postaje izvršan pod uvjetima propisanim za izvršnost rješenja u članku 267. st. 3, 4. i 6. ovog zakona.

(5) Odredbe ovog zakona o izvršenju rješenja važe i za izvršenje zaključka.

Članak 269.

Izvršenje rješenja donesenog u upravnom postupku provodi se radi ostvarivanja novčanih potraživanja ili nenovčanih obveza.

Članak 270.

(1) Kad postoji mogućnost da se izvršenje provede na više načina i primjenom raznih sredstava, izvršenje će se provesti na onaj način i primjenom onog sredstva koje dovodi do cilja, a koje je po izvršenika najbliže.

(2) Nedjeljom i u dane praznika kada se ne radi, kao i noću, radnje izvršenja mogu se provoditi samo iznimno i to ako postoji opasnost od nastanka znatne štete i ako je organ koji provodi izvršenje izdao za to pismeni nalog.

Članak 271.

(1) Izvršenje se provodi protiv osobe koja je obvezna da ispuni obvezu (izvršenik), odnosno njegovih nasljednika ili pravnih sljednika.

(2) Izvršenje se provodi po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke.

(3) Po službenoj dužnosti izvršenje se provodi kad to nalaže javni interes. Izvršenje koje je u interesu stranke provodi se na prijedlog stranke (tražilac izvršenja).

Članak 272.

(1) Izvršenje rješenja provodi se administrativnim putem (administrativno izvršenje), a u slučajevima predviđenim ovim zakonom - sudskim putem (sudsko izvršenje).

(2) Administrativno izvršenje provode organi uprave po odredbama ovog, odnosno posebnog zakona, a sudsko izvršenje - nadležni sud po propisima koji važe za sudsko izvršenje.

Članak 273.

(1) Izvršenje radi ispunjenja nenovčanih obveza izvršenika provodi se administrativnim putem.

(2) Izvršenje radi ispunjenja novčanih potraživanja provodi se sudskim putem. Izuzetno, izvršenje radi ispunjenja novčanih potraživanja iz primanja na temelju radnog odnosa može se provesti administrativnim putem po pristanku izvršenika.

Članak 274.

(1) Administrativno izvršenje provodi organ uprave koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, ako posebnim propisom nije za to određen drugi organ.

(2) Ako je propisano da administrativno izvršenje ne može provoditi organ uprave koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, a posebnim propisima nije određen organ koji je za to ovlašten, izvršenje provodi općinska odnosno gradska služba za upravu nadležna za poslove opće uprave na čijem se području nalazi prebivalište, odnosno boravište izvršenika, ako federalnim odnosno kantonalnim- upanijskim zakonom nije određena nadležnost drugog organa.

(3) Administrativno izvršenje rješenja koja donose institucije koje imaju javne ovlasti, koje nisu zakonom ovlaštene da same izvršuju svoja rješenja, dozvoljava i provodi općinska odnosno

gradska služba za upravu nadležna za poslove opće uprave na čijem području se nalazi prebivalište, odnosno boravište izvršenika, ako federalnim odnosno kantonalnim- upanijskim zakonom nije određena nadležnost drugog organa.

(4) Organi unutarnjih poslova dužni su da organ nadležan za provođenje izvršenja, na njegov zahtjev, pruže pomoć u provođenju izvršenja.

Članak 275.

(1) Da bi se moglo pristupiti izvršenju rješenja potrebno je da organ nadležan za provođenje administrativnog izvršenja donese po službenoj dužnosti ili na zahtjev tražilac izvršenja zaključak o dozvoli izvršenja. Zaključkom se utvrđuje da je rješenje koje se ima izvršiti postalo izvršno i određuje način izvršenja. Protiv ovog zaključka dopuštena je žalba nadležnom drugostupanjskom organu.

(2) Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja koje je doneseno u upravnoj stvari po službenoj dužnosti, organ nadležan za provođenje administrativnog izvršenja dužan je da donese bez odgađanja kad je takvo rješenje postalo izvršno, a najkasnije u roku od 30 dana, od dana kad je rješenje postalo izvršno, ako posebnim propisima nije drugačije određeno s tim da se taj rok može produžiti još do 30 dana.

(3) Kad administrativno izvršenje ne provodi organ koji je rješavao u prvom stupnju, već drugi organ određen posebnim propisom, tražilac izvršenja podnosi prijedlog za izvršenje tom organu ili instituciji koja ima javne ovlasti, ako je ta institucija donijela rješenje koje se ima izvršiti. Ako je rješenje postalo izvršno, ovaj organ odnosno institucija stavlja na rješenje potvrdu da je postalo izvršno (potvrda izvršnosti) i dostavlja ga radi izvršenja organu nadležnom za izvršenje s tim što obvezno istovremeno mora predložiti i način izvršenja.

(4) Kad se po službenoj dužnosti ima provesti izvršenje rješenja organa odnosno institucije koje imaju javne ovlasti, a nisu ovlašteni za provođenje izvršenja, oni se radi izvršenja obraćaju organu nadležnom za izvršenje na način propisan u stavku 3. ovog članka.

Članak 276.

(1) Administrativno izvršenje koje provodi organ, koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, provodi se na temelju rješenja koje je postalo izvršno i zaključka o dozvoli izvršenja.

(2) Administrativno izvršenje koje provodi koji drugi organ provodi se na temelju rješenja na kom je stavljena potvrda izvršnosti i donesen zaključak o dozvoli izvršenja.

Članak 277.

(1) U postupku administrativnog izvršenja može se izjaviti žalba koja se odnosi samo na izvršenje, a njome se ne može pobijati pravilnost rješenja koje se izvršuje.

(2) Žalba se izjavljuje nadležnom drugostupanjskom organu. Žalba ne odgađa započeto izvršenje. U pogledu roka za žalbu i organa nadležnog za rješavanje žalbi primjenjuju se odredbe čl. 223. do 228. ovog zakona.

Članak 278.

(1) Organ nadležan za administrativno izvršenje obavezan je po službenoj dužnosti obustaviti započeto izvršenje i provedene radnje poništiti, ako se utvrdi da je obveza izvršena, da izvršenje nije bilo uopće dopušteno, da je bilo provedeno prema osobi koja nije u obvezi, ili ako tražilac izvršenja odustane od svog zahtjeva, odnosno ako je izvršno rješenje poništeno ili ukinuto.

(2) Administrativno izvršenje će se dogoditi ako se utvrdi da je u pogledu izvršenja obveze dozvoljen početak, ili je umjesto privremenog rješenja koje se izvršuje doneseno rješenje o glavnoj stvari koje se razlikuje od privremenog rješenja. Odgađanje izvršenja odobrava organ koji je donio zaključak o dozvoli izvršenja.

Članak 279.

(1) Novčane kazne izrečene po ovom zakonu izvršuju organi nadle ni za izvršenje novčanih kazni izrečenih za prekršaje.

(2) Novčana kazna naplaćuje se u korist Federacije ili kantona- upanije ili općine odnosno grada, zavisno od toga čiji je organ izrekao kaznu.

Članak 280.

(1) Kad se ima provesti sudsko izvršenje rješenja donesenog u upravnom postupku, organ čije se rješenje ima izvršiti stavlja na rješenje potvrdu izvršnosti (članak 275. stavak 3.) i dostavlja ga radi izvršenja sudu nadle nom za izvršenje.

(2) Rješenje doneseno u upravnom postupku koje sadr i potvrdu izvršnosti jeste temelj za sudsko izvršenje. To izvršenje provodi se po propisima koji va e za sudsko izvršenje.

(3) Neosnovanu potvrdu izvršnosti ukinut će rješenjem organ koji je potvrdu stavio i to rješenje odmah dostaviti sudu nadle nom za izvršenje.

2. Izvršenje nenovčanih obveza

Članak 281.

Izvršenje radi ostvarenja nenovčanih obveza izvršenika provodi se preko drugih osoba ili prinudom.

a) Izvršenje preko drugih osoba

Članak 282.

(1) Ako se izvršenikova obveza sastoji u izvršenju radnje koju mo e izvršiti i druga osoba, a izvršenik je ne izvrši uopće ili je ne izvrši u cijelosti, ova radnja će se izvršiti preko druge osobe, na trošak izvršenika. Izvršenik mora biti na to prethodno pismeno opomenut.

(2) U takvom slučaju organ koji provodi izvršenje mo e zaključkom nalo iti izvršeniku da unaprijed polo i iznos koji je potreban za podmirenje troškova izvršenja, a da se obračun naknadno izvrši. Zaključak o polaganju ovog iznosa je izvršan.

b) Izvršenje prisilom

Članak 283.

(1) Ako je izvršenik du an da nešto dopusti ili da trpi, pa postupa protivno toj obvezi, ili ako je predmet izvršenja izvršenikova radnja koju ne mo e umjesto njega da izvrši druga osoba, organ koji provodi izvršenje prisilit će izvršenika na ispunjavanje obveze izricanjem novčanih kazni.

(2) Organ koji provodi izvršenje najprije će zaprijetiti izvršeniku primjenom prisilnog sredstva ako svoju obvezu ne izvrši u ostavljenom roku. Ako izvršenik u toku tog roka poduzme koju radnju protivno svojoj obvezi, ili ako ostavljeni rok bezuspješno proteče, zapriječeno prisilno sredstvo će se odmah izvršiti, a ujedno će se odrediti novi rok za izvršenje radnje i zaprijetiti novom, stro ijom prisilnom mjerom.

(3) Prisilna novčana kazna koja se na osnovu stavka 2. ovog članka izriče prvi put ne mo e biti veća od 50 DM. Svaka kasnija prisilna novčana kazna mo e biti ponovo izrečena u istom iznosu.

(4) Naplaćena novčana kazna se ne vraća.

Članak 284.

Ako se izvršenje nenovčane obveze ne mo e uopće ili ne mo e pravovremeno provesti primjenom sredstava predviđenih u čl. 282. i 283. ovog zakona, izvršenje se, prema prirodi obveze, mo e provesti i neposrednom prisilom, ukoliko propisima nije drugačije određeno.

Članak 285.

(1) Kad je na temelju rješenja provedeno izvršenje, a to rješenje se kasnije poništi ili izmijeni, izvršenik ima pravo da tra i

da mu se vrati ono što mu je oduzeto, odnosno da se vrati u stanje koje proizilazi iz novog rješenja.

(2) O tra enju izvršenika iz stavka 1. ovog članka rješava organ koji je donio zaključak o dozvoli izvršenja.

3. Izvršenje radi osiguranja i privremeni zaključak*a) Izvršenje radi osiguranja*

Članak 286.

(1) Radi osiguranja izvršenja mo e se zaključkom dopustiti izvršenje rješenja i prije nego što je ono postalo izvršno, ako bi bez toga moglo biti osujećeno ili znatno ote ano izvršenje nakon što rješenje postane izvršno.

(2) Ako je riječ o obvezama koje se prisilno izvršuju samo na prijedlog stranke, predlagač mora opasnost od sprečavanja ili ote avanja ispunjenja učiniti vjerojatnom, a organ mo e izvršenje iz stavka 1. ovog članka uvjetovati davanjem osiguranja prema članku 215. stavku 2. ovog zakona.

(3) Protiv zaključka donesenog na prijedlog stranke za izvršenje radi osiguranja, kao i protiv zaključka donesenog po slu benoj du nosti, dopuštena je posebna alba. Žalba protiv zaključka kojim je određeno izvršenje radi osiguranja ne odgađa provođenje izvršenja.

Članak 287.

(1) Izvršenje radi osiguranja mo e se provoditi administrativnim ili sudskim putem.

(2) Kad se izvršenje radi osiguranja provodi sudskim putem, sud postupa po propisima koji va e za sudsko izvršenje.

Članak 288.

Izvršenje privremenog rješenja (članak 215.) mo e se provoditi samo u onom opsegu i u onim slučajevima ukoliko je dopušteno izvršenje radi osiguranja (čl. 286. i 287.).

b) Privremeni zaključak o osiguranju

Članak 289.

(1) Ako postoji ili je učinjena bar vjerojatnom obveza stranke, a postoji opasnost da će obvezana stranka raspolaganjem imovine, dogovorom s trećim osobama ili na drugi način osujetiti ili znatno ote ati izvršenje te obveze, organ nadle an za donošenje rješenja o obvezi stranke mo e prije donošenja rješenja o toj obvezi donijeti privremeni zaključak radi osiguranja izvršenja obveze. Pri donošenju privremenog zaključka nadle ni organ du an je voditi računa o odredbi članka 270. ovog zakona i obrazlo iti zaključak.

(2) Donošenje privremenog zaključka mo e se uvjetovati davanjem osiguranja predviđenog u članku 215. stavku 2. ovog zakona.

(3) Glede privremenog zaključka donesenog na temelju stavka 1. ovog članka, primjenjivat će se odredbe članka 286. stavak 3. i članka 287. ovog zakona.

Članak 290.

(1) Ako je pravomoćnim rješenjem utvrđeno da pravno ne postoji obveza stranke za čije je osiguranje bio donesen privremeni zaključak, ili je na drugi način utvrđeno da je zahtjev za donošenje privremenog zaključka bio neopravdan, predlagač u čiju je korist privremeni zaključak donesen naknadit će protivnoj stranci štetu koja joj je uzrokovana donesenim zaključkom.

(2) O naknadi štete iz stavka 1. ovog članka rješava organ koji je donio privremeni zaključak.

(3) Ako je u slučaju iz stavka 1. ovog članka očito da je privremeni zaključak bio isposlovan iz objesti, predlagač će se kazniti novčanom kaznom do 50 DM. Protiv zaključka o kazni dopuštena je posebna alba koja odgađa izvršenje zaključka.

PETI DIO**PROVOĐENJE ZAKONA I PRIJELAZNE I
ZAVRŠNE ODREDBE****XVIII - MJERE ZA PROVOĐENJE ZAKONA****Članak 291.**

(1) Institucije koje imaju javne ovlasti ne mogu u upravnom postupku koje one vode same primjenjivati prisilne mjere privođenja ili dovođenja predviđene u članku 72. st. 3. i 4., članku 167. stavak 3. i članku 179. st. 1. i 2. ovog zakona.

(2) Ako se u tijeku postupka koji vodi institucija koja ima javne ovlasti utvrdi da se postupak ne može provesti uopće ili se ne može pravilno provesti bez primjene prisilnih mjera predviđenih u odredbama stavka 1. ovog članka, ta institucija će se obratiti kantonalnom - upanijskom organu uprave nadle nom za poslove opće uprave, radi primjene te prinudne mjere, ako federalnim odnosno kantonalnim- upanijskim zakonom nije određen drugi organ. Na tra enje institucije koja ima javne ovlasti, taj kantonalno- upanijski organ je ovlašten da primijeni predviđenu prisilnu mjeru privođenja odnosno dovođenja, ako se utvrdi da je to neophodno radi provođenja postupka.

(3) Ako kantonalni- upanijski organ uprave kome se institucija koja ima javne ovlasti obratila u smislu stavka 2. ovog članka, ne donese u roku od pet dana zaključak o primjeni prinudne mjere, du an je odmah obavijestiti tu instituciju, zbog čega smatra da ne treba primijeniti tra enu prinudnu mjeru privođenja odnosno dovođenja.

(4) U slučaju, da organ iz stavka 3. ovog članka, ne donese u roku zaključak o primjeni prinudne mjere ili ne obavijesti instituciju u propisanom roku o razlozima neprimjenjivanja prinudne mjere, institucija koja ima javne ovlasti može u roku od osam dana od isteka roka iz stavka 3. ovog članka, uložiti prigovor Federalnom ministarstvu pravde. Ovaj organ du an je odlučiti o prigovoru u roku od tri dana od prijema prigovora.

Članak 292.

(1) U organima uprave, kao i u institucijama koje imaju javne ovlasti, ako zakonom nije drugačije određeno, ovlaštenje za poduzimanje radnji u upravnom postupku i ovlaštenje za rješavanje u upravnim stvarima (članak 36.) može se dati samo osobi koja ima zakonom propisanu odgovarajuću stručnu spremu, radno iskustvo i polo en stručni ispit.

(2) Osobe iz stavka 1. ovog članka, pola u stručni ispit prema federalnim propisima koji se odnose na polaganje stručnog ispita slu benika federalnih organa uprave.

Članak 293.

(1) Rukovoditelji federalnih i kantonalnih- upanijskih organa uprave, a u gradu - gradonačelnik i u općini - općinski načelnik odnosno rukovoditelji institucija koje imaju javne ovlasti, odgovorni su za pravilnu i dosljednu primjenu ovog zakona, a naročito su odgovorni da se upravne stvari rješavaju u zakonom propisanim rokovima. U cilju pravilnog i efikasnog rješavanja stvari u upravnom postupku, te odgovorne osobe su obvezne poduzimati mjere da se kontinuirano osigurava i provodi stručno usavršavanje slu benika i drugih osoba koje rade na rješavanju upravnih stvari.

(2) Slu bena osoba koja je ovlaštena za poduzimanje radnji u upravnom postupku odnosno koja je ovlaštena za rješavanje u upravnim stvarima, du na je da u roku od tri dana od isteka roka za rješavanje iz čl. 216. i 244. ovog zakona, obavijesti pismeno stranku o razlozima zbog kojih rješenje, odnosno zaključak nije donesen i o tome koje će radnje poduzeti radi donošenja rješenja odnosno zaključka i poučiti stranku koja

pravna sredstva može koristiti. To obavještenje se istovremeno mora dostaviti i odgovornim osobama iz stavka 1. ovog članka radi poduzimanja mjera da se rješenje odnosno zaključak donese bez odlaganja.

(3) Slu bena osoba iz stavka 2. ovog članka koja je ovlaštena da vodi upravni postupak odnosno da rješava upravne stvari čini te u povredu radne du nosti, ako je njenom krivicom došlo do neizvršenja određenih procesnih radnji u upravnom postupku, radi kojih se rješenje odnosno zaključak nije mogao donijeti u zakonskom roku.

(4) Nadle na upravna inspekcija ima pravo da zahtijeva pokretanje postupka odgovornosti kod nadle nog organa protiv rukovoditelja organa uprave odnosno rukovoditelja institucije koja ima javne ovlasti, koji propuste vršenje du nosti iz stavka 1. ovog članka, kao i onog koji, protivno članku 292. ovog zakona, ovlasti slu benu osobu za poduzimanje radnji u postupku ili za rješavanje u upravnim stvarima koja ne ispunjava propisane uvjete, kao i disciplinski postupak protiv osoba iz stavka 3. ovog članka.

Članak 294.

(1) U gradu - gradonačelnik, a u općini - općinski načelnik, obvezni su jedanput godišnje podnijeti pismeni izvještaj gradskom odnosno općinskom vijeću o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku od strane svih gradskih odnosno općinskih slu bi za upravu.

(2) Primjerak izvještaja iz stavka 1. ovog članka, istovremeno se dostavlja i kantonalnom- upanijskom organu uprave nadle nom za opću upravu.

(3) Kantonalni- upanijski organi uprave i upravne ustanove obvezni su da godišnji izvještaj o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku iz svoje nadle nosti podnesu kantonalno- upanijskoj vladi, a federalni organ uprave i federalne ustanove izvještaj podnose Vladi Federacije.

(4) Kantonalni- upanijski i federalni organi uprave obvezni su primjerak izvještaja iz stavka 3. ovog članka, dostaviti i Federalnom ministarstvu pravde, a kantonalni- upanijski organi uprave svoj izvještaj dostavljaju i kantonalnom- upanijskom organu uprave nadle nom za opću upravu.

(5) Kantonalni- upanijski organ uprave nadle an za poslove opće uprave, odnosno Federalno ministarstvo pravde, izvještaj iz stavka 2. odnosno stavka 4. ovog članka, koristi za poduzimanje odgovarajućih mjera putem upravne inspekcije i drugih mjera za koje su zakonom ovlašteni radi pravilne i dosljedne primjene odredaba ovog zakona.

(6) Izvještaj iz stavka 1. odnosno stavka 3. ovog članka sadr i naročito slijedeće podatke: broj podnesenih zahtjeva od stranaka, broj pokrenutih upravnih postupaka po slu benoj du nosti, način i rokove rješavanja upravnih stvari u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku, broj poništenih odnosno ukinutih upravnih akata, broj odbačenih zahtjeva, odnosno obustavljenih upravnih postupaka, broj i vrste primijenjenih prisilnih mjera odnosno izrečenih novčanih kazni i broj neriješenih upravnih predmeta.

Članak 295.

(1) Način iskazivanja podataka u izvještajima iz stavka 1. odnosno izvještajima iz stavka 3. članka 294. ovog zakona, za gradske, općinske i kantonalne- upanijske organe uprave i upravne ustanove propisuje rukovoditelj kantonalnog- upanijskog organa uprave nadle nog za opću upravu, a za izvještaj federalnih organa uprave i federalnih ustanova - federalni ministar pravde.

(2) Federalni ministar pravde propisuje, po potrebi, obrasce za pozive, dostavnice, naredjenja za privođenje odnosno dovođenje, zapisnike, zapisnike u vidu knjiga, rješenja iz članka

207. stavak 1. i članka 211. i uvjerenja iz članka 118. stavak 1. ovog zakona, kao i za druge akte u upravnom postupku za potrebe federalnih organa uprave i federalnih ustanova i federalnih institucija koje imaju javne ovlasti.

(3) Rukovoditelj kantonalnog- upanijskog organa uprave nadležnog za opću upravu, propisuje, po potrebi, obrasce iz stavka 2. ovog članka, za potrebe kantonalnih- upanijskih organa uprave i upravnih ustanova, kantonalnih- upanijskih institucija koje imaju javne ovlasti i za gradske i općinske slu be za upravu.

Članak 296.

(1) Na tra enje građana, organa uprave, institucija koje imaju javne ovlasti, kao i drugih organa i institucija, Federalno ministarstvo pravde du no je davati objašnjenja o primjeni odredaba ovog zakona.

(2) Objašnjenja o primjeni odredaba ovog zakona, Federalno ministarstvo pravde mo e davati i po slu benoj du nosti radi osiguranja jedinstvene primjene ovog zakona.

XIX- NADZOR NAD PROVOĐENJEM OVOG ZAKONA

Članak 297.

(1) Nadzor nad provođenjem ovog zakona u federalnim organima uprave i federalnim ustanovama i drugim federalnim organima, u federalnim institucijama koje imaju javne ovlasti i u kantonalnim- upanijskim organima uprave i gradskim i općinskim slu bama za upravu, u pitanjima u kojima ti organi, slu be i institucije u upravnom postupku rješavaju o upravnim stvarima na temelju federalnog zakona ili drugog federalnog propisa, vrši Federalno ministarstvo pravde.

(2) Nadzor nad provođenjem ovog zakona u kantonalnim- upanijskim organima uprave i kantonalnim- upanijskim ustanovama, i drugim kantonalnim- upanijskim organima, u gradskim i općinskim slu bama za upravu, kao i institucijama koje vrše javne ovlasti na temelju kantonalnog- upanijskog zakona, u pitanjima u kojima organi, slu be i institucije u upravnom postupku rješavaju o upravnim stvarima na temelju kantonalnog- upanijskog zakona i drugog kantonalnog- upanijskog propisa, kao i propisa općinskog i gradskog vijeća, vrši kantonalni- upanijski organ uprave nadležan za poslove pravosuđa.

(3) Federalno ministarstvo pravde i kantonalni- upanijski organ uprave nadležan za poslove pravosuđa, nadzor iz st. 1. i 2. ovog članka, nad provođenjem ovog zakona ostvaruju prvenstveno putem upravne inspekcije, kao i na drugi zakonom dozvoljen način.

(4) Organi, slu be i institucije iz st. 1. i 2. ovog članka, du ni su omogućiti ostvarivanje uvida u upravno rješavanje i postupati po nalogima upravne inspekcije koja vrši nadzor i na tra enje te inspekcije dostavljati .

XX - KAZNENE ODREDBE

Članak 298.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 do 8.000 KM kaznit će se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

- 1) ako za rješavanje u upravnim stvarima, odnosno za poduzimanje radnji u postupku odredi osobu koja ne ispunjava propisane uvjete (članak 36. stavak 2, u svezi članka 292. stavak 1),
- 2) ako odbije da primi pismeni podnesak stranke ili usmeno priopćenje u zapisnik, odnosno ne izda potvrdu o prijemu podneska (članak 65. st. 1, 2. i 3),
- 3) ako izvrši pozivanje noću suprotno odredbi članka 71. stavak 2. ovog zakona,
- 4) ako se pozvana osoba prinudno privede, a u pozivu nije bila naznačena primjena te mjere (članak 72. stavak 3),

5) ako se po slu benoj du nosti ne pribavljaju podaci o činjenicama o kojima se vodi slu bena evidencija ili ako se od stranke tra i da pribavi i podnese dokaze koje br e i lakše mo e pribaviti organ koji vodi postupak ili ako tra i da stranka podnese uvjerenja koja organi nisu du ni izdavati (članak 134. stavak 3. i članak 135. stavak 2),

6) ako nije data mogućnost stranci da se izjasni o činjenicama i okolnostima na kojima se zasniva rješenje, odnosno da učestvuje u izvođenju dokaza ili je donešeno rješenje prije nego što se stranci pru i mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima (članak 141. stavak 3),

7) ako na zahtjev stranke neće da izda uvjerenje ili drugu ispravu o činjenicama o kojima vodi slu benu evidenciju ili ako uvjerenje ili drugu ispravu ne izda u propisanom roku ili ne donese rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje uvjerenja (članak 169. st. 1. 2, 5. i 6),

8) ako ne postupi po zahtjevu nadležnog organa u vezi davanja isprave (članak 166),

9) ako po zahtjevu stranke ne donese rješenje i ne dostavi ga stranci u propisanom roku (članak 216),

10) ako albu sa spisima ne dostavi drugostupanjskom organu u propisanom roku (članak 235),

11) ako ne postupi po tra enju drugostupanjskog organa ili ako u svemu ne postupi po drugostupanjskom rješenju ili ako rješenje ne donese u propisanom roku (članak 239),

12) ako na zahtjev drugostupanjskog organa ne dostavi u roku tra eno obavještenje ili ako po nalogu drugostupanjskog organa ne donese rješenje u propisanom roku ili ako na zahtjev drugostupanjskog organa ne prikupi tra ene podatke i ne dostavi ih u propisanom roku (članak 243),

13) ako ne donese rješenje po albi u propisanom roku (članak 244),

14) ako ne postupi po nalogu drugostupanjskog organa ili tra eni materijal ne dostavi u roku (članak 254. stavak 3),

15) ako onemogućava uvid u upravno rješavanje ili ako ne postupi po nalogima nadležnog organa, odnosno upravne inspekcije koja vrši nadzor ili neće da dostavi potrebne podatke, spise i obavještenja na zahtjev organa odnosno upravne inspekcije (članak 297. stavak 4).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka, kaznit će se novčanom kaznom od 300 do 1.200 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u slu bi za upravu.

Članak 299.

(1) Novčanom kaznom od 1.500 do 6.000 KM kaznit će se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

- 1) ako ne pru i zatra enu pravnu pomoć ili ako ne postupi po molbi za pomoć u određenom roku (članak 41. st. 1. i 2),
- 2) ako saslušanim osobama ne pročita zapisnik ili ako onemogućiti da saslušane osobe pregledaju zapisnik (članak 76. stavak 1),
- 3) ako stranci ili drugoj osobi onemogućiti razgledanje spisa ili da prepisu potrebne spise (članak 79. st. 1. i 2),
- 4) ako se ne sprovodi obvezno lično dostavljanje u slučajevima predviđenim u odredbi članka 83. stavak 1. ovog zakona,
- 5) ako na zahtjev stranke neće da izda uvjerenje odnosno ne donese rješenje o odbijanju zahtjeva u propisanom roku (članak 170. st. 1. i 3),

- 6) ako ispita kao svjedoka osobu koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja službene ili vojne tajne (članak 173),
- 7) ako ne izda pismeno rješenje u propisanom roku (članak 212),
- 8) ako izvrši prisilno privođenje ili dovođenje suprotno članku 291. stavak 1. ovog zakona, odnosno ako u roku ne donese zaključak o primjeni prinudne mjere ili u roku ne odluči o prigovoru (članak 291. st. 3. i 4),
- 9) ako ne poduzima mjere za kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje službenih osoba koje su ovlaštene za rješavanje u upravnim stvarima odnosno za poduzimanje radnji u postupku ili ako ne osigurava rješavanje upravnih stvari u propisanim rokovima ili ako u propisanom roku ne obavijesti stranku o razlozima zbog kojih rješenje odnosno zaključak nije donesen (članak 293. st. 1. i 2).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 200 do 800 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u službi za upravu.

Članak 300.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

- 1) ako ne izuzme službeno osobu kada su ispunjeni uvjeti za izuzeće (čl. 42. i 43),
- 2) ako ne dozvoli stranci da se koristi stručnim pomagačem (članak 62. stavak 1),
- 3) ako se pozivanje osobe radi prijema pismena vrši suprotno odredbi članka 80. stavak 2. ovog zakona,
- 4) ako se pismeno ne dostavlja punomoćniku za primanje pismena (članak 88. stavak 1),
- 5) ako ne pouči svjedoka na koja pitanja može uskratiti svjedočenje, odnosno o kojim pitanjima vještak može uskratiti vještačenje (članak 176. stavak 3 i članak 185. stavak 1).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 150 do 600 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u službi za upravu.

Članak 301.

Do puštanja u opticaj KM, novčane kazne predviđene u odredbama čl. 298. do 300. ovog zakona mogu se plaćati u DEM ili u protivvrijednosti valuta koje se koriste u Platnom prometu Federacije BiH po srednjem tečaju koje objavljuje nadležna financijska institucija na dan plaćanja.

Članak 302.

(1) Odgovornom osobom u organu uprave, odnosno u službi za upravu, u smislu odredbe članka 298. stavak 2, članka 299. stavak 2. i članka 300. stavak 2. ovog zakona, smatra se rukovoditelj organa uprave, za gradske službene za upravu - gradonačelnik, a u općinskim službenama za upravu - općinski načelnik, kao i službenik u tim organima i službenik koji je ovlašten za rješavanje u upravnim stvarima ili ovlašten za poduzimanje radnji u upravnom postupku, odnosno drugi službenik koji je zadužen da neposredno izvrši određeni posao, a nije izvršio taj posao ili je izvršio radnju protivno datoj obvezi.

(2) Odgovornom osobom u instituciji koja ima javne ovlasti u smislu odredaba članka 298. stavak 2, članka 299. stavak 2. i članka 300. stavak 2. ovog zakona, smatra se rukovoditelj institucije i druge osobe određene statutom te institucije.

XXI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 303.

Upravni predmeti koji ne budu riješeni do dana stupanja na snagu ovog zakona, riješit će se po odredbama ovog zakona.

Članak 304.

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena zakona o općem upravnom postupku i drugih propisa o upravnom postupku koji se primjenjuju na teritoriji Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Ovaj zakon uskladit će se sa odredbama odgovarajućeg zakona kojeg donese Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine u roku koji bude određen tim zakonom.

Članak 305.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj
Doma naroda

Parlamenta Federacije BiH
Mariofil Ljubić, v. r.

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Enver Kreso, v. r.

13

Na temelju poglavlja IV Odjeljak B, članka 7a Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Progllašava se Zakon o vanparničnom postupku koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma održanoj 29. listopada/oktobra 1997. godine i na sjednici Doma naroda održanoj 4. prosinca/decembra 1997. godine.

Broj 01-8/98
8. januara/siječnja 1998. godine
Sarajevo

Predsjednik
Federacije BiH
prof. dr. Ejuo Ganić, s. r.

ZAKON

O VANPARNIČNOM POSTUPKU

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom utvrđuju se pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o osobnim, obiteljskim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima, koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku, a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranke u postupku mogu primijeniti odredbe zakona kojim je uređen pranični postupak (u daljem tekstu: Zakon o praničnom postupku).

Članak 2.

Opće odredbe ovog zakona primjenjuju se i u posebnim vanparničnim postupcima sadržanim u ovom zakonu ako nije drugačije određeno, kao i u drugim vanparničnim stvarima za koje posebnim zakonom nisu uređena pravila postupanja.

U vanparničnom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako zakonom nije drugačije određeno.